

ပညာရွှေတောင်စာအုပ် - ၈၀

ဟဲမင်းဝေးဝတ္ထုတိုများ

ဇော်ဂျီ
ထင်လင်း
ဂုဏ်ဝင်း
မောင်ပေါ်ထွန်း
ကျော်ဒွာင်

ပညာရွှေတောင်စာအုပ်တိုက်

အမှတ် (၁၀၄)၊ ပန်းဆိုးတန်းလမ်း၊ ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ဖုန်း- ၂၄၂၈၃၃

အတွင်းအသားခွင်ပြုချက်အမှတ်

၁၆၃/၂၀၀၂(၂)

ပျက်နှာဖုံးခွင်ပြုချက်အမှတ်

၁၇၃/၂၀၀၂(၂)

ထုတ်ဝေသည့်အကြိမ်

ပထမအကြိမ်

၂၀၀၂ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ

အုပ်စု

၁၀၀၀

အဖွဲ့အစည်း

ကိုစိုးအောင်

ဗလင်

ဦးထွန်းဆိုင်

ထုတ်ဝေသူ

ဒေါ်မိုးကေခိုင်

ချိုတေးသံ စာပေတိုက်

(မြ-၀၁၆၉၂)၊

ရွှေနံသာကျေးရွာ၊ ပုလဲမြို့ (၃)

မင်္ဂလာဒုံ၊

ပျက်နှာဖုံးနှင့်

ဦးဝင်းအောင်

အတွင်းအသားပုံနှိပ်

သန်းထိုက်ရတနာအောင်ဆက်

မြ(၀၅၁၃၁)၊ အမှတ် ၈၄၊ လမ်း ၅၀၊

ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

မာတိကာ

1.	The Three-Day Blow	၁
	သုံးရက်ဆက် မုန်တိုင်းငယ်	၁၅
2.	Old Man At The Bridge	၂၉
	တံတားပေါ်က လူအို	၃၁
3.	Indian Camp	၄၁
	စခန်းသာ	၄၆
4.	The Light of the World	၅၃
	လောကမြင်ကွင်း	၆၁
5.	The Snows of Kilimanjaro	၇၄
	ကီလီမန်ဂျရိုမှာ ဝေသောနှင်း	၁၀၀

အမေရိကန်အမျိုးသား စာရေးဆရာ

ဟဲမင်းဝေး (၁၈၉၉-၁၉၆၁)

Ernest Hemingway, (1899-1961)

အမေရိကန် စာရေးဆရာ ဟဲမင်းဝေးသည် (၁၉၅၄) ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာကျော် နိုဗဲစာပေဆု အချီးမြှင့်ခံရသူ ဖြစ်သည်။ ဆုချီးမြှင့်ရာတွင် ပရိသတ်၏ စိတ်ကို သိမ်းကျုံး ယူငင်နိုင်သော ရေးဟန်ကြောင့် ချီးမြှင့်သည်ဟု ဆိုသည်။

ချီကာဂိုမြို့၏ ဆင်ခြေဖုံး ရပ်ကွက်၌ ဖွားမြင်သည်။ အဖသည် အမဲပစ်၊ ငါးဖမ်း ဝါသနာပါသော ဆရာဝန်ဖြစ်၍ အမိသည် ဘာသာတရား၌ ကိုင်းရှိုင်းသူ၊ ဂီတဝါသနာပါသူ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ ဟဲမင်းဝေးသည် အဖ အမဲလိုက်ထွက်သောအခါ၌ လည်းကောင်း၊ ငါးဖမ်းထွက်သောအခါ၌ လည်းကောင်း အဖနှင့်အတူ လိုက်ပါလေ့ရှိသဖြင့် ငယ်စဉ်အခါကပင် အမဲပစ်ခြင်း၊ ငါးဖမ်းခြင်းတို့ကို ပြုတတ်သည်။ အမိသည် ဂီတကို အထူးဂရုစိုက်၍ သင်ပေးပါသော်လည်း ဟဲမင်းဝေးသည် ဂီတ၌ စိတ်ပါဝင်စားခြင်း မရှိချေ။ သို့ရာတွင် အမိကဲ့သို့ စိတ်သဘောသိမ်မွေ့ခြင်း ရှိ၍ ဇွဲကောင်းသူ ဖြစ်သည်။

ဟဲမင်းဝေးက မိန့်ဆိုဖူးသည်မှာ 'သတ္တိရှိခြင်း ဆိုသည်မှာ နှစ်မျိုးရှိကြောင်း၊ တစ်မျိုးမှာ အန္တရာယ်နှင့် ရင်ဆိုင်ပုံခြင်း ဖြစ်- ၊ နောက်တစ်မျိုးမှာ တာဝန်ရှိသည့်အတိုင်း ပေါက်မြောက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းတို့ ဖြစ်ကြောင်း' ဆိုသည်။ တစ်ဖန် နိုဗဲဆုအဖွဲ့၏ အတွင်းရေးမှူးက ဆိုဖူးသည်မှာ 'ဟဲမင်းဝေး ရေးသမျှ

ပညာရွှေတောင်စာအုပ်တိုက်

တွင် ဟံမင်းဝေး၏ အဓိက အာဘော်သည် အရေးကြုံက သက်လုံကောင်းအောင် အားထုတ်ရခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ဆိုဖူးသည်။ ငယ်ရာမှ ကြီးလာသော ဟံမင်းဝေး၏ ဘဝလမ်းစဉ်သည် လည်းကောင်း၊ အညတြ အခြေမှ ကျော်စောလာသော ဘဝလမ်းစဉ်သည် လည်းကောင်း အထက်ပါ အဆိုနှစ်ရပ်နှင့် ကိုက်ညီသည်ဟု ထင်ဖွယ်ရှိသည်။

ဟံမင်းဝေးသည် ငယ်စဉ်ကပင် ကာယဗလ ကောင်းသူလည်း ဖြစ်၍ ဉာဏ်ကောင်းသူလည်း ဖြစ်သည်။ ကျောင်းတွင် ကစားခုန်စား၌ ဝါသနာပါသည်။ လက်ဝှေ့၌ အထူး ဝါသနာပါသည်။ စာဘက်၌လည်း ပျို့လင်္ကာ စသော ရသစာပေ၌ တော်သည်။ သူ့အရေးအသားကို သူ့ဆရာမများက အထူး ခိုးကျူးခဲ့ကြရသည်ဟု အဆိုရှိသည်။ သို့ရာတွင် တန်းမြင့်ကျောင်း ပညာလောက် အထိသာ သူ စာသင်၍ သူ ဝါသနာပါသော စာအရေးအသား၌ လည်းကောင်း၊ ကစားခုန်စား၌ လည်းကောင်း၊ အမဲပစ်ခြင်း၊ ငါးမျှားခြင်းတို့၌ လည်းကောင်း သူ လုံးပမ်းလေ့ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် အသက် (၁၈) နှစ် အရွယ်၌ မိဘနှစ်ပါး၏ ဆန္ဒကိုပယ်ကာ ကျောင်းထွက်၍ သတင်းစာလောကထဲသို့ ဝင်သည်။ သတင်းစာလောကသို့ ဝင်သော (၁၉၁၇) ခုနှစ်၌ စစ်ထဲသို့ဝင်ရန် အားထုတ်သည်။ သို့ရာတွင် အပယ်ခံခဲ့ရသည်။

ထိုအချိန်တွင် ဥရောပ၌ ပထမ ကမ္ဘာစစ်ကြီး ဖြစ်ပွားနေပြီ။ အမေရိကန်သည် အင်္ဂလိပ် ပြင်သစ်ဘက်သို့ ဝင်၍ ဂျာမနီကို တိုက်ပေးနေသည်။ ဟံမင်းဝေးသည် စစ်ထဲသို့ ဝင်ခွင့် မရသောအခါ သတင်းစာလောက၏ အကူအညီကို ယူကာ ဥရောပသွား အမေရိကန် သူနာပြုတပ်သို့ ဝင်၍ ဥရောပ စစ်မြေပြင်သို့ သွားသည်။ (၁၉၁၈) ခုနှစ်တွင် အီတလီ စစ်မြေပြင်၌ ဒဏ်ရာအကြီးအကျယ် ရသည်။ စစ်ပြီးသောအခါ အမေရိကန်သို့ ပြန်လာသည်။ သို့ရာတွင် အမေရိကန်၌ မနေတတ် မထိုင်တတ် ဖြစ်သဖြင့် (၁၉၂၂) ခုနှစ်တွင် ပြင်သစ်နိုင်ငံ ပါရစ်မြို့ သို့သွား၍ အမေရိကန် သတင်းထောက် အဖြစ်ဖြင့် အသက်မွေးသည်။ ဥရောပတွင် နေရာအနှံ့အပြားသို့ သွားသည်။ လူအမျိုးမျိုးနှင့် တွေ့သည်။ အတွေ့အကြုံအမျိုးမျိုးနှင့် ရင်ဆိုင်သည်။ သတင်းဆောင်းပါးများအပြင် ကဗျာနှင့် ဝတ္ထုတိုများကိုလည်း ရေးစမ်းကြည့်သည်။ ဥရောပ၌ သူ အကြိုက်ဆုံးဖြစ်သော အရာတစ်ခုသည် စပိန်နိုင်ငံ၌ အစဉ်အလာအားဖြင့် အကြီးအကျယ် ကျင်းပလေ့ရှိသော နွားရိုင်းနှင့်လူတိုက်သည့် နွားရိုင်းတိုက်ပွဲ ဖြစ်သည်။

သတင်းထောက်အလုပ်ကိုလည်း တစ်ဖက်တစ်လမ်း လုပ်ကိုင်နေသည်ဖြစ်

ရာ ဟဲမင်းဝေးသည် သတင်းကောင်း ရနိုင်ရာဖြစ်သော အရပ်များသို့ ရောက်သည်ချည်း ဖြစ်သည်။ ခိုးမှု၊ တိုက်မှု၊ မုဒိန်းမှု၊ ပုန်ကန်မှု စသော ရက်ရက်စက်စက် ပြုကျင့်တတ်ရာ အရပ်၊ ယုတ်ယုတ်မာမာ ပြုကျင့်တတ်ရာ အရပ်၊ ဇွဲကောင်းကောင်းနှင့် အံ့ခဲ၍ ခံတိုက်ကြရာ အရပ်၊ အနိုင်မခံ အရှုံးမပေးကြရာ အရပ်၊ ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ရင်ဆိုင် တိုက်ခိုက်ကြရာ အရပ်တို့ကို ရောက်ဖူး၍ ဘဝအတွေ့အကြုံ အမျိုးမျိုးကို ကိုယ်တွေ့ မျက်မြင် သိခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့် ဟဲမင်းဝေးသည် ဂရိနှင့် တူရကီစစ်ပွဲသို့ ရောက်ခဲ့၏။

စပိန်နိုင်ငံ အာဏာရှင် ဖရန်ကိုနှင့် ကွန်မြူနစ်တို့၏ ပြည်တွင်းစစ်ပွဲသို့ ရောက်ခဲ့၏။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်တွင် ပြင်သစ်နိုင်ငံ မြေအောက် တော်လှန်ရေး၌ ပါဝင် ဆောင်ရွက်ခဲ့၏။ ထိုအရပ်တို့၌ ဟဲမင်းဝေးကို မတွေ့နိုင်လျှင် အာဖရိကတိုက်ထဲ၌ အမဲကြီးပစ်နေသည်ကို လည်းကောင်း၊ ကျူးဘား ပင်လယ်ပြင်၌ ပင်လယ်ငါးဖမ်းထွက်နေသည်ကို လည်းကောင်း တွေ့နိုင် မြင်နိုင်သည်။

ထို့ကြောင့် ဟဲမင်းဝေး ရေးသမျှဖြစ်သော ဝတ္ထုတို၊ ဝတ္ထုရှည်တို့တွင် တိုက်ပွဲတစ်ခုနှင့် သော်လည်းကောင်း၊ ထိုးပွဲသတ်ပွဲ တစ်ခုနှင့် သော်လည်းကောင်း၊ ပစ်ပွဲ များပွဲ တစ်ခုနှင့်သော်လည်းကောင်း တစ်နည်းတစ်လမ်းအားဖြင့် ဆက်သွယ်နေသည်ကို သိမြင်နိုင်သည်။ ထို့ပြင် တိုက်နေသူတို့၏ ရဲရင့်မှု၊ ဇွဲကောင်းမှုတို့ကိုလည်း သိမြင်နိုင်၍ တိုက်ပွဲများ၌ ပေါ်လာတတ်ကြသော ယုတ်မာမှု၊ ညစ်ပတ်မှုတို့ကိုလည်း သိမြင်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် အချို့သော ဝေဖန်ရေးဆရာတို့က ဟဲမင်းဝေးအား လူသတ္တဝါတို့၏ ယုတ်မာသော အစိတ်အပိုင်းကို အစီရင်ခံရန် ဘုရားသခင်က လူလောကသို့ လွှတ်ထားသော “ဘုရားသခင်၏ အထောက်တော်” ဟု ဆိုကြသည်။ သို့ရာတွင် ဟဲမင်းဝေး ချီးကျူးလေ့ရှိသော တရားကား ယုတ်မာရက်စက်မှုတို့ကို နှိမ်နင်းရာ၌ ဖြစ်စေ၊ အန္တရာယ်နှင့် ရင်ဆိုင်ရာ၌ ဖြစ်စေ၊ အားပြိုင်ရာ၌ ဖြစ်စေ အနိုင်မခံ အရှုံးမပေးသော ဇွဲသတ္တိ ဝီရိယတရား ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ သူ့ဝတ္ထုတို၊ ဝတ္ထုရှည်များတွင် ထိုတရားသည် အမျှင်တန်းလျက် ပါတတ်သည်ချည်း ဖြစ်သည်။ အားပြိုင်ရာ၌ အနိုင်မခံ အရှုံးမပေးသော တရားအတွက် သာဓက တစ်ခုသည် အဘိုးအိုနှင့် ပင်လယ် (The Old Man and The Sea) ဝတ္ထု ဖြစ်သည်။

* * *

THE THREE-DAY BLOW

The road came out of the orchard on to the top of the hill. There was the cottage, the porch bare, smoke coming from the chimney. In back was the garage, the chicken coop and the second-growth timber like a hedge against the woods behind. The big trees swayed far over in the wind as he watched. It was the first of the autumn storms.

As Nick crossed the open field above the orchard the door of the cottage opened and Bill came out. He stood on the porch looking out.

'Well, Wemedge,' he said.

'Hey, Bill,' Nick said, coming up the steps.

They stood together looking out across the country, down over the orchard, beyond the road, across the lower fields and the woods of the point to the lake. The wind was blowing straight down the lake. They could see the surf along the Ten Mile point.

'She's blowing,' Nick said.

'She'll blow like that for three days,' Bill said.

'Is your dad in?' Nick asked.

'No. He's out with the gun. Come on in.'

Nick went inside the cottage. There was a big fire in the fireplace. The wind made it roar. Bill shut the door.

'Have a drink?' he said.

He went out to the kitchen and came back with two glasses and a pitcher of water. Nick reached the whisky bottle from the shelf above the fireplace.

'All right?' he said.

'Good,' said Bill.

They sat in front of the fire and drank the Irish whisky and water.

'It's got a swell, smoky taste,' Nick said, and looked at the fire through the glass.

'That's the peat,' Bill said.

'You can't get peat into liquor,' Nick said.

'That doesn't make any difference,' Bill said.

'You ever seen any peat?' Nick asked.

'No,' said Bill.

'Neither have I,' Nick said.

His shoes, stretched out on the hearth, began to steam in front of the fire.

'Better take your shoes off,' Bill said.

'I haven't got any socks on.'

'Take them off and dry them and I'll get you some,' Bill said. He went upstairs into the loft and Nick heard him walking about overhead.

Upstairs was open under the roof and was where Bill and his father and he, Nick, sometimes slept. In back was a dressing-room. They moved the cots back out of the rain and covered them with rubber blankets.

Bill came down with a pair of heavy wool socks.

'It's getting too late to go around without socks,' he said.

'I hate to start them again,' Nick said. He pulled the socks on and slumped back in the chair, putting his feet up on the screen in front of the fire.

'You'll dent in the screen,' Bill said. Nick swung his feet over to the side of the fireplace.

'Got anything to read?' he asked.

'Only the paper.'

THE THREE-DAY BLOW

6

'What did the Cards do?'

'Dropped a double header to the Giants'

'That ought to cinch it for them.'

'It's a gift,' Bill said. 'As long as McGraw can buy every good player in the league there's nothing to it.'

'He can't buy them all,' Nick said.

'He buys all the ones he wants,' Bill said. 'Or he makes them discontented so they have to trade them to him.'

'Like Heinie Zim,' Nick agreed.

'That bonehead will do him a lot of good.'

Bill stood up.

'He can hit,' Nick offered. The heat from the fire was baking his legs.

'He's a sweet fielder, too,' Bill said. 'But he loses ball games.'

'May be that's what McGraw wants him for,' Nick suggested.

'May be,' Bill agreed.

'There's always more to it than we know about,' Nick said.

'Of course. But we've got pretty good dope for being so far away.'

'Like how much better you can pick them if you don't see the horses.'

'That's it.'

Bill reached down the whisky bottle. His big hand went all the way around it. He poured the whisky into the glass Nick held out.

'How much water?'

'Just the same'

He sat down on the floor beside Nick's chair.

'It's good when the fall storms come, isn't it?' Nick said.

'It's swell'

'It's the best time of year,' Nick said.

'Wouldn't it be hell to be in town?' Bill said.

'I'd like to see the World Series,' Nick said.

'Well, they're always in New York or Philadelphia now,' Bill said.

'That doesn't do us any good.'

'I wonder if the Cards will ever win a pennant?'

'Not in our lifetime,' Bill said.

'Gee, they'd go crazy, Nick said.

'Do you remember when they got going that once before they had the train wreck?'

'Boy!' Nick said, remembering.

Bill reached over to the table under the window for the book that lay there, face down, where he had put it when he went to the door. He held his glass in one hand and the book in the other, leaning back against Nick's chair.

'What are you reading?'

'Richard Feverel'

'I couldn't get into it'

'It's all right,' Bill said. 'It ain't a bad book, Wemedge.'

'What else have you got I haven't read?' Nick asked.

'Did you read the Forest Lovers?'

'Yup. That's the one where they go to bed every night with the naked sword between them.'

'That's a good book, Wemedge.'

'It's a swell book. What I couldn't ever understand was what good the sword would do. It would have to stay edge up all the time because if it went over flat you could roll right over it and it wouldn't make any trouble.'

'It's a symbol,' Bill said.

'Sure,' said Nick, 'but it isn't practical'

'Did you ever read Fortitude?'

'It's fine,' Nick said. 'That's a real book. That's where his old man is after him all the time. Have you got any more by Walpole?'

'The Dark Forest,' Bill said. 'It's about Russia.'

'What does he know about Russia?' Nick asked.

'I don't know. You can't ever tell about those guys. May be he was there when he was a boy. He's got a lot of dope on it.'

'I'd like to meet him,' Nick said.

'I'd like to meet Chesterton,' Bill said.

THE THREE-DAY BLOW

၈

'I wish he was here now,' Nick said. 'We'd take him fishing
'Voix to-morrow.'

'I wonder if he'd like to go fishing,' Bill said.

'Sure,' said Nick. 'He must be about the best guy there is.
Do you remember the Flying Inn?'

'If an angel out of heaven
Gives you something else to drink,
Thank him for his kind intentions;
Go and pour them down the sink!'

'That's right,' said Nick. 'I guess he's a better guy than
Walpole.'

'Oh, he's a better guy, all right,' Bill said.

'But Walpole's a better writer.'

'I don't know,' Nick said. 'Chesterton's a classic'

'Walpole's a classic, too,' Bill insisted.

'I wish we had them both here' Nick said. 'We'd take them
both fishing to the 'Voix to-morrow.'

'Let's get drunk,' Bill said.

'All right,' Nick agreed.

'My old man won't care,' Bill said.

'Are you sure?' said Nick.

'I know it,' Bill said.

'I'm a little drunk now,' Nick said.

'You aren't drunk,' Bill said.

He got up from the floor and reached for the whisky bottle.
Nick held out his glass. His eyes fixed on it while Bill poured.

Bill poured the glass half-full of whisky

'Put in your own water,' he said. 'There's just one more shot.'

'Got any more?' Nick asked.

'There's plenty more but dad only likes me to drink what's
open.'

'Sure,' said Nick.

'He says opening bottles is what makes drunkards,' Bill
explained.

'That's right,' said Nick. He was impressed. He had never

e

Ernest Hemingway

thought of that before. He had always thought it was solitary drinking that made drunkards.

'How is your dad?' he asked respectfully.

'He's all right,' Bill said. 'He gets a little wild sometimes.'

'He's a swell guy,' Nick said. He poured water into his glass out of the pitcher. It mixed slowly with the whisky. There was more whisky than water.

'You bet your life he is,' Bill said.

'My old man's all right,' Nick said.

'You're damn right he is,' said Bill.

'He claims he's never taken a drink in his life,' Nick said, as though announcing a scientific fact.

'Well, he's a doctor. My old man's a painter. That's different'

'He's missed a lot,' Nick said sadly.

'You can't tell,' Bill said. 'Everything's got its compensations.'

'He says he's missed a lot himself,' Nick confessed.

'Well, Dad's had a tough time,' Bill said.

'It all evens up,' Nick said.

They sat looking into the fire and thinking of this profound truth.

'I'll get a chunk from the back porch,' Nick said. He had noticed while looking into the fire that the fire was dying down. Also he wished to show he could hold his liquor and be practical. Even if his father had never touched a drop Bill was not going to get him drunk before he himself was drunk.

'Bring one of the big beech chunks,' Bill said. He was also being consciously practical.

Nick came in with the log through the kitchen and in passing knocked a pan off the kitchen table. He laid the log down and picked up the pan. It had contained dried apricots, soaking in water. He carefully picked up all the dried apricots off the floor, some of them had gone under the stove, and put them back in the pan. He dipped some more water on to them from the pail by the table. He felt quite proud of himself. He had been

THE THREE-DAY BLOW

၁၀

ti. oughly practical.

He came in carrying the log and Bill got up from the chair and helped him put it on the fire.

'That's a swell log,' Nick said.

'I'd beensaving it for the bad weather,' Bill said. 'A log like that will burn all night.'

'There'll be coals left to start the fire in the morning,' Nick said.

'That's right,' Bill agreed. They were conducting the conversation on a high plane.

'Let's have another drink,' Nick said.

'I think there's another bottle open in the locker,' Bill said.

He kneeled down in the corner in front of the locker and brought out a square-faced bottle.

'It's Scotch,' he said.

'I'll get some more water,' Nick said. He went out into the kitchen again. He filled the pitcher with the dipper, dipping cold spring water from the pail. On his way back to the living-room he passed a mirror in the dining-room and looked in it. His face looked strange. He smiled at the face in the mirror and it grinned back at him. He winked at it and went on. It was not his face but it didn't make any difference.

Bill had poured out the drinks.

'That's an awfully big shot,' Nick said.

'Not for us, Wemedge,' Bill said.

'What'll we drink to?' Nick asked, holding up the glass.

'Let's drink to fishing,' Bill said.

'All right,' Nick said. 'Gentlemen, I give you fishing.'

'All fishing,' Bill said. 'Everywhere.'

'Fishing,' Nick said. 'That's what we drink to.'

'It's better than baseball,' Bill said.

'There isn't any comparison,' said Nick. 'How did we ever get talking about baseball?'

'It was a mistake,' Bill said. 'Baseball is a game for louts.'

They drank all that was in their glasses.

'Now let's drink to Chesterton.'

'And Walpole,' Nick interposed.

Nick poured out the liquor. Bill poured in the water. They looked at each other. They felt very fine.

'Gentlemen,' Bill said, 'I give you Chesterton and Walpole.'

'Exactly, gentlemen,' Nick said.

They drank. Bill filled up the glasses. They sat down in the big chairs in front of the fire.

'You were very wise. Wemedge,' Bill said.

'What do you mean?' asked Nick.

'To bust off that Marge business,' Bill said.

'I guess so,' said Nick.

'It was the only thing to do. If you hadn't, by now you'd be back home working trying to get enough to get married.'

Nick said nothing.

'Once a man's married he's absolutely bitched,' Bill went on. 'He hasn't got anything more. Nothing. Not a damn thing. He's done for. You've seen the guys that get married.'

Nick said nothing.

'You can tell them,' Bill said. 'They get this sort of fat married look. They're done for.'

'Sure,' said Nick.

'It was probably bad busting it off,' Bill said. 'But you always fall for somebody else and then it's all right. Fall for them but don't let them ruin you.'

'Yes,' said Nick.

'If you'd have married her you would have had to marry the whole family. Remember her mother and that guy she married.'

Nick nodded.

'Imagine having them around the house all the time and going to Sunday dinners at their house, and having them over to dinner and her telling Marge all the time what to do and how to act.'

Nick sat quiet.

'You came out of it damned well,' Bill said. 'Now she can

THE THREE-DAY BLOW

၁၂

marry somebody of her own sort and settle down and be happy. You can't mix oil and water and you can't mix that sort of thing any more than if I'd marry Ida that works for Strattons. She'd probably like it, too.'

Nick said nothing. The liquor had all died out of him and left him alone. Bill wasn't there. He wasn't sitting in front of the fire or going fishing to-morrow with Bill and his dad or anything. He wasn't drunk. It was all gone. All he knew was that he had once had Marjorie and that he had lost her. She was gone and he had sent her away. That was all that mattered. He might never see her again. Probably he never would. It was all gone, finished.

'Let's have another drink,' Nick said.

Bill poured it out. Nick splashed in a little water.

'If you'd gone on that way we wouldn't be here now,' Bill said.

That was true. His original plan had been to go down home and get a job. Then he had planned to stay in Charlevoix all winter so he could be near Marge. Now he did not know what he was going to do.

'Probably we wouldn't even be going fishing to-morrow,' Bill said. 'You had the right dope, all right.'

'I couldn't help it,' Nick said.

'I know. That's the way it works out,' Bill said.

'All of a sudden everything was over,' Nick said. 'I don't know why it was. I couldn't help it. Just like when the three-day blows come now and rip all the leaves off the trees.'

'Well, it's over. That's the point,' Bill said.

'It was my fault,' Nick said.

'It doesn't make any difference whose fault it was,' Bill said.

'No, I suppose not,' Nick said.

The big thing was that Marjorie was gone and that probably he would never see her again. He had talked to her about how they would go to Italy together and the fun they would

have. Places, they would be together. It was all gone now.

'So long as it's over that's all that matters,' Bill said. 'I tell you, Wemedge, I was worried while it was going on. You played it right. I understand her mother is sore as hell. She told a lot of people you were engaged.'

'We weren't engaged,' Nick said.

'It was all around that you were.'

'I can't help it,' Nick said. 'We weren't.'

'Weren't you going to get married?' Bill asked.

'Yes. But we weren't engaged,' Nick said.

'What's the difference?' Bill asked judicially.

'I don't see it,' said Bill.

'All right,' said Nick. 'Let's get drunk.'

'All right,' Bill said. 'Let's get really drunk.'

'Let's get drunk and then go swimming,' Nick said.

He drank off his glass.

'I'm sorry as hell about her but what could I do?' he said.

'You know what her mother was like!'

'She was terrible,' Bill said.

'All of a sudden it was over,' Nick said. 'I oughtn't to talk about it.'

'You aren't,' Bill said. 'I talked about it and now I'm through. We won't ever speak about it again. You don't want to think about it. You might get back into it again.'

Nick had not thought about that. It had seemed so absolute. That was a thought. That made him feel better.

'Sure,' he said. 'There's always that danger.'

He felt happy now. There was not anything that was irrevocable. He might go into town Saturday night. To-day was Thursday.

'There's always a chance,' he said.

'You'll have to watch yourself,' Bill said.

'I'll watch myself,' he said.

He felt happy. Nothing was finished. Nothing was ever lost. He would go into town on Saturday. He felt lighter, as he

THE THREE-DAY BLOW

၁၄

had felt before Bill started to talk about it. There was always a way out.

'Let's take the guns and go down to the point and look for your dad,' Nick said.

'All right.'

Bill took down the two shotguns from the rack on the wall. He opened a box of shells. Nick put on his Mackinaw coat and his shoes. His shoes were stiff from the drying. He was still quite drunk his head was clear.

'How do you feel?' Nick asked.

'Swell. I've just got a good edge on.' Bill was buttoning up his sweater.

'There's no use getting drunk.'

'No. We ought to get outdoors.'

They stepped out the door. The wind was blowing a gale.

'The birds will lie right down in the grass with this,' Nick said.

They struck down toward the orchard.

'I saw a woodcock this morning,' Bill said.

'Maybe we'll jump him,' Nick said.

'You can't shoot in this wind,' Bill said.

Outside now the Marge business was no longer so tragic. It was not even very important. The wind blew everything like that away.

'It's coming right off the big lake,' Nick said.

Against the wind they heard the thud of a shotgun.

'That's Dad,' Bill said. He's down in the swamp.'

'Let's cut down that way,' Nick said.

'Let's cut across the lower meadow and see if we jump thing,' Bill said.

'All right,' Nick said.

None of it was important now. The wind blew it out of his head. Still he could always go into town Saturday night. It was a good thing to have in reserve.

* * *

ပညာရွှေတောင်စာအုပ်တိုက်

သုံးရက်ဆက် မုန်တိုင်းငယ်

(သုံးရက်ဆက် မုန်တိုင်းငယ် ဝတ္ထုတိုကို • he • hree-Day Blow မှ မြန်မာပြန်သည်။ ထိုဝတ္ထုတိုသည် ဟဲမင်းဝေး အသက် (၂၅) နှစ် အရွယ်က ရေးသော ဝတ္ထုတို ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ ထိုဝတ္ထုတိုတွင် ဟဲမင်းဝေး၏ အဓိက အာဘော်နှင့် အဓိက စကားပြေရေးဟန်တို့၏ ဗီဇပါသည်ဟု ဆိုပါသည်။ ဟဲမင်းဝေး၏ အဓိက အာဘော်ဆိုသည်မှာ မတော်မတရား အပြုခံရသော ကိစ္စမျိုးတွင် နှံ့ခဲ့စေကာမူ အနိုင်မခံလိုသော ငွေသတ္တိကိုလည်းကောင်း၊ မိမိကိုယ် ကို မိမိ အောင်မြင်ခြင်း အတ္တဇယ သဘောကို လည်းကောင်း ဆိုလိုသည်။ ဟဲမင်းဝေး၏ အဓိက စကားပြေရေးဟန် ဆိုသည်မှာ သွက်သွက်လက်လက် ဒေါမာန်ပါပါ ရေးတတ်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ ထိုဝတ္ထုတိုတွင် အချစ်စစ်ပွဲ၌ နှံ့နိမ့် ခဲ့ကြသော ရည်းစားပျက်ဟောင်း လူငယ်နှင့် ရည်းစားပျက်သစ် လူငယ်နှစ်ဦး သည် အနှံ့ပေးခဲ့ကြရစေကာမူ မိမိတို့ ကိုယ်ကို မျှောပါမသွားအောင် အားတင်း တတ်ကြသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။ ရည်းစားပျက် အဆွေးကို လည်းကောင်း၊ ရည်းစားပျက် အရှက်ကို လည်းကောင်း ဖျောက်ဖျက်ရန် လူငယ်တို့ဘဝ ရုန်းကန်အားတင်း၍၊ လူငယ်တို့ဘဝ အဖြေတွေ့သွားပုံကို လူငယ်နှစ်ဦး၏ ကိုယ်နှုတ်နှလုံး အမူအရာတို့၌ ဟဲမင်းဝေးက အနုစိတ် ပြခဲ့သည်။ ပြရာ၌ သွက်လက်သော ရေးဟန်ဖြင့် တို့ကာ ထိကာမျှသာ ပြသည်။ သို့ရာတွင် အာနိသင် အပြည့်ပါသည်ဟု ယူဆသည်။)

မိုးရေထဲတွင် လမ်းလျှောက်လာသော လူလင်ပျို နီကီသည် မြို့ပြင်သို့ ရောက်လာ၏။ ထို့နောက် ပန်းသီးခြံ တစ်ခြံထဲသို့ ကွေ့၍ ဝင်လိုက်သောအခါ မိုးတိတ်သွားသည်။ ပန်းသီးခြံတွင် ပန်းသီးတို့ကို နောက်ဆုံးပိတ် ဆွတ်သိမ်းပြီး လေပြီ။ ထို့ကြောင့် နွေအကုန် ဆောင်းအကူး လေရှူး မုန်တိုင်းငယ်သည် သီးမဲ့ သစ်ကိုင်းခက်တို့ကို တိုးဝှေ့ တိုက်ခတ်လျက်ရှိသည်။ ပန်းသီးတစ်လုံးသည် မြက်တောထဲ၌ မိုးရေကြောင့် တောက်ပြောင်နေ၏။ နီကီသည် ထိုပန်းသီးကို မြင်သောအခါ ကုန်းကောက်၍ မိုးကာအင်္ကျီအိတ်ထဲသို့ ထည့်လိုက်သည်။

ပန်းသီးခြံ၏ အနောက်ဘက်တွင် ခပ်ပြေပြေ တက်သွားသော ကုန်းတန်း တစ်ခု ရှိသည်။ ထိုကုန်းတန်းထိပ် တစ်နေရာတွင် အိမ်ငယ်တစ်ဆောင်ရှိသည်။ ထိုအိမ်ငယ်သည် တောစခန်း အပန်းဖြေ နှစ်ထပ်အိမ်ငယ် ဖြစ်သည်။ အိမ်ရှေ့ တွင် ဆင်ဝင်ရှိသည်။ ခေါင်မိုးတွင် မီးခိုးခေါင်းတိုင်မှ မီးခိုးတလူလူ ထွက်နေ သည်။ အိမ်နောက်ဖေးတွင် မော်တော်ကားရုံ ရှိသည်။ ကြက်ခြံရှိသည်။ ထို့နောက် သစ်ပင် မြင့်မြင့်ကြီးများ ရှိသည်။ သစ်ပင်မြင့်မြင့်ကြီးများသည် လေရှူး မုန်တိုင်းငယ်ကြောင့် ယိမ်းထိုးနေကြသည်။ နီကီသည် ထိုသစ်ပင်ကြီးများကို ကြည့်၏။ နွေကုန်၍ ဆောင်းဦးပေါက်ပေတော့မည်။ ထို့ကြောင့် လေရှူးမုန်တိုင်း ထခြင်း ဖြစ်၏ဟု သူ သတိထားလိုက်မိသည်။

နီကီသည် ပန်းသီးခြံ အနောက်ပေါက်မှ ထွက်၍ ကုန်းတန်းကို တစ်လှမ်း ချင်း လှမ်းကာ တက်သွားသည်။ ထိုအခိုက်တွင် ကုန်းတန်းပေါ်က အိမ်၌ အိမ်ရှေ့တံခါးသည် ပွင့်လာ၍ ဗီလီ အမည်ရှိသော လူလင်ပျို ထွက်လာသည်။ ဗီလီသည် ဆင်ဝင်အောက်၌ မတ်တတ်ရပ်၍ စောင့်မျှော်နေသည်။

“လာဟေ့ သူငယ်ချင်း” ဟု ဗီလီက ဆီး၍ ခေါ်လိုက်သည်။ နီကီသည် ဆင်ဝင်ရှေ့သို့ ရောက်သောအခါ လှေကားကို တစ်လှမ်းချင်း လှမ်းကာ တက် သွားသည်။ ထို့နောက် စကားမပြောကြသေးဘဲ ဆင်ဝင်အောက်၌ နှစ်ယောက် သား မတ်တတ်ရပ်၍ မြေပြန့်ဆီသို့ မျှော်ကြည့်နေကြသည်။ ကုန်းတန်းအောက် မျက်နှာတူရူတွင် ပန်းသီးခြံ၊ ပန်းသီးခြံအလွန်တွင် လမ်းကျယ်။ လမ်းကျယ် အလွန်တွင် လယ်ကွင်း။ လယ်ကွင်းအဆုံးတွင် တောတန်း။ တောတန်းမှစ၍ အင်းဖွေးဖွေး။ အင်းဖွေးဖွေးတွင် လေရှူးမုန်တိုင်းငယ်ကြောင့် လှိုင်းဘောင်ဘင် ခတ်နေသည်။

“လေက တယ်ထန်လှပါလားကွ” ဟု နီကီက စကားစလိုက်သည်။

“သုံးရက်လောက်တော့ ဆက်တိုက် ထန်နေဦးမှာပေါ့ကွာ”

သုံးရာနှစ် ဆယ်စုနှစ်

၁၇

“မင့် ဘိုးတော်ကြီး၊ အိမ်ထဲမှာလား”

“အဖေလား၊ မရှိဘူးကွ၊ ဟိုတောတန်းမှာ သေနတ်တစ်လက်နဲ့ ငှက်ပစ် နေတယ်၊ လာကွာ၊ အိမ်ထဲ ဝင်ရအောင်”

နီကီသည် ဗီလီနှင့်အတူ အိမ်ထဲသို့ ဝင်သည်။ ဧည့်ခန်းတွင် မီးလုံရန် မီးလင်းဖိုရှိသည်။ မီးလင်းဖိုသည် အုတ်နံရံထဲ၌ ဖိုထားသော မီးလင်းဖိုဖြစ်သည်။ အပြင်၌ လေထန်လှသဖြင့် မီးလင်းဖိုတွင် ဖိုသံသည် တဟူးဟူး ပြည်နေသည်။ ဗီလီသည် အိမ်ရှေ့တံခါးကို ပိတ်ပြီးနောက် ဧည့်ခန်းသို့ လာ၍ “သောက်ကြရ အောင်ကွာ” ဟု ဆိုကာ မီးဖိုထဲသို့ ဝင်သွားသည်။ အတန်ကြာသော် ဖန်ခွက်နှင့် ရေတကောင်းတို့ကို ကိုင်လျက် လွှတ်လာသည်။ နီကီသည် စင်ပေါ်က ဝိစကီ ပုလင်းဆီသို့ လက်လှမ်း၍ -

“ဘယ့်နှယ်လဲဟေ့၊ ယူလိုက်ရမလား”

“ယူပေါ့ကွ”

ထို့နောက် မီးလင်းဖိုရှေ့၌ နှစ်ယောက်သား ထိုင်ကာ အိုင်ယာလန်ဖြစ် ဝိစကီကို ရေနှင့် ရော၍ သောက်ကြသည်။

“အင်း၊ အနံ့က တစ်မျိုးပါလားကွ” ဟု နီကီက ဆိုကာ ဖန်ခွက်ကို မီးရောင် ၌ ထောင်၍ ကြည့်သည်။

“အိုင်ယာလန်က ဝိစကီဆိုတော့ မှော်ရွက်သည့်ပြီး ချက်သတဲ့ကွ” ဟု ဗီလီက ပြန်ပြောသည်။

“ကြံကြံဖန်ဖန်ကွာ။ မှော်ရွက် ထည့်ချက်ရတယ်လို့”

“တစ်မျိုးပေါ့ကွ”

“အဲဒီ မှော်ရွက်ကို မင်း မြင်ဖူးသလား” ဟု နီကီက မေးရာ

“ဟင့်အင်း၊ မမြင်ဖူးဘူး”

“ငါလည်း မမြင်ဖူးဘူးကွ”

နီကီသည် မီးလုံရင်း မီးလင်းဖိုရှေ့၌ မိမိ၏ ခြေထောက်ကို ဆန့်ထားသည် ဖြစ်ရာ အတန်ကြာသော် မီး၏ အပူရှိန်ကြောင့် သူ့ဖိနပ် ရေစိုမှ အငွေ့ထွက် လာသည်။

“သူငယ်ချင်း၊ မင့်ဖိနပ် ချွတ်ထားရင် ကောင်းမယ်ကွ” ဟု ဗီလီက ဆို၏။

“ငါ့မှာ ခြေအိတ်ပါတာ မဟုတ်ဘူးကွ”

“ဒီလိုဆိုရင် ခြေအိတ်ကို ငါ ပေးပါမယ်ကွာ။ မင့်ဖိနပ်ကိုသာ ချွတ်ပါ။ ချွတ်ပြီးမှ ခြောက်အောင် မီးကင်တာက ပိုကောင်းပါတယ်” ဟု ဗီလီက ဆို၍

အိမ်အပေါ်ထပ်သို့ တက်သွားသည်။ နီကီသည် ဗီလီ၏ ခြေသံကို ကြားရသည်။ အပေါ်ထပ်တွင် အခန်းခန်း အဆောင်ဆောင် ဖွဲ့ထားသည် မဟုတ်။ ဟင်းလင်း ဖြစ်သည်။ နီကီသည် တစ်ခါတစ်ရံ ထိုအခန်းကျယ်၌ ဗီလီတို့ သားအဖနှင့်အတူ တစ်ညတန်သည်။ နှစ်ညတန်သည် လာ၍ အိပ်လေ့ရှိသည်။ အတန်ကြာသော် ဗီလီသည် သိုးမွေးခြေအိတ်တစ်စုံ ယူ၍ ဆင်းလာသည်။

“တော်တော်ချမ်းလာပြီကွ။ ခြေအိတ် မပါဘဲ အပြင်ထွက်လို့ သိပ်မ ကောင်းတော့ဘူး” ဟု ဗီလီက ဆို၏။

“ငါလည်း ထွက်မယ်လို့ စိတ်မကူးပါဘူးကွာ” ဟု နီကီက ပြန်ပြော၍ ခြေအိတ်စွပ်၏။ ထို့နောက် ကုလားထိုင်၌ မှီချလိုက်ပြီးလျှင်-

“ဖတ်စရာ ဘာများ ရှိသလဲကွ ဗီလီရ” ဟု နီကီက မေး၏။

“သတင်းစာ ရှိတယ်ကွ”

“ပေးစမ်းကွာ။ အင်း၊ ဘက်ရိုက်ဗေဘောပွဲသတင်း ပါသလားဟေ့။ ဟင်း၊ ကာဒါအသင်းက ဘယ်လို လုပ်လိုက်တာလဲကွ”

“ရက်ချိန်းပေးပြီးမှ မကစားတော့ဘဲ ပွဲသိမ်းလိုက်တယ်လေ”

“ဟာကွာ”

“မဟာနဲ့လေ။ မက်ဂရောဆိုတဲ့ အကောင်ကြီးက ကာဒါအသင်းသားတွေ ကို ငွေနဲ့ ပေါက်လိုက်သလားမှ မသိဘဲ”

“ဟ၊ ငွေနဲ့ ပေါက်တယ်ဆိုဦး၊ တစ်ပြုလုံးကို ပေါက်နိုင်မှာလားကွ”

“တစ်ပြုလုံးကို ပေါက်ဖို့ မလိုပါဘူးကွာ။ ထိပ်သီး နှစ်ယောက်၊ သုံးယောက် ကို ပေါက်ရင် ပြီးတာပဲ။ ဒီလိုမှ ငွေနဲ့ မပေါက်ရင်လည်း တစ်ဖက်က အကောင် တွေ အချင်းချင်း မကျေမနပ် ဖြစ်နေကြအောင် လုပ်နိုင်တာပဲ”

“ဪ၊ ဇင် ဆိုတဲ့ ဟိုအကောင် လုပ်ပုံမျိုးပေါ့”

“အေးပေါ့။ ဒီကောင်လောက် မိုက်တဲ့ အကောင်တော့ လောကမှာ မရှိပါ ဘူးကွာ”

“အေးကွာ။ ဒီအကောင်ဟာ ဘောအပစ်မှာလည်း ဝိဇ္ဇာပဲ၊ ဘောအဖမ်းမှာ လည်း ဝိဇ္ဇာပဲ”

“အေး၊ ဒါပေမယ့် ဘောတွေ လွတ်ကုန်တာပဲ မဟုတ်လား။ ဒီတော့ သေဟဲ့ နန္ဒီယပေါ့”

“မက်ဂရောဆိုတဲ့ အကောင်ကြီးဟာ အခုလည်း ဒါမျိုးဖြစ်အောင် လုပ်ချင် ရင် လုပ်မှာပေါ့”

သုံးရာကံသက် မှန်တိုင်သယ်

၁၉

“အေး၊ ဖြစ်နိုင်တယ်ကွ” ဟု ဗီလီက ဆို၏။
“တို့မသိနိုင်တဲ့ သူတို့ အတွင်းရေးတွေလည်း ရှိဦးမှာပါပဲကွာ” နီကီက
ဆိုပြန်၏။
‘ဒါပေါ့ကွ။ တို့က အဝေးရောက်နေကြတော့ မှန်းကြည့်ရုံပဲ ရှိတာပေါ့’
ဗီလီသည် ထိုသို့ ဆို၍ ဝိစကီပုလင်းဆီသို့ လက်လှမ်းလိုက်၏။ ထို့နောက်
နီကီ၏ ဖန်ခွက်ထဲသို့ ငည့်ပေး၏။
“ရေ ဘယ်လောက် ထည့်မလဲ”
“ဆတူပေါ့ကွာ။ မှန်တိုင်းကျလာတာကို ငါ သဘောကျတယ်ကွ။ မင်း
ကော သဘောမကျဘူးလား” ဟု နီကီက မေး၏။
“မှန်တိုင်းကတော့ စံပါပဲကွာ။ သဘောကျတာပေါ့”
“ငါ့အဖို့မှာ နွေအကုန် ဆောင်းအကူး လေရူးထတဲ့ ရာသီကို အကြိုက်ဆုံး
ပဲကွ” ဟု နီကီက ဆိုပြန်၏။
“ငါလည်း အကြိုက်ဆုံးပဲကွ။ အခုလို ရာသီမျိုးမှာ ဘယ်တော့မှ မြို့ထဲမှာ
ငါ မနေချင်ဘူး”
ဗီလီသည် ထိုသို့ ပြန်ပြောပြီးနောက် ပြတင်းပေါက်အနီးရှိ စားပွဲဆီသို့
လက်လှမ်းလိုက်၏။ ထို့နောက် ဖွင့်၍ မှောက်ထားသော စာအုပ်ကို ယူပြီးလျှင်
ဖန်ခွက်ကို လက်တစ်ဖက်က ကိုင်လျက် ဖတ်မည် ပြု၏။
“ဘာစာအုပ်လဲကွ” ဟု နီကီက မေး၏။
“ရစ်ချက်ဆိုတဲ့ ဝတ္ထုလေ။ နာမည်ကြီးပေါ့ကွ”
“ဒီဝတ္ထုက ဖတ်ရတာ လေးလွန်းလှသကွာ”
“ကောင်းပါတယ်ကွ”
“ငါ မဖတ်ဖူးဘူးသေးတဲ့ ဝတ္ထုတွေထဲက မင်းမှာ ဘာဝတ္ထု ရှိသလဲ” ဟု
နီကီက မေး၏။
“မြိုင်ကြီး မောင်မယ်ကို မင်း ဖတ်ပြီးပလား”
“ဖတ်ပြီးပြီကွ။ ဟိုကွာ၊ ငနဲကောင်နဲ့ ငနဲမ သန်လျက်ခြားပြီး အိပ်ကြတယ်
ဆိုတဲ့ ဝတ္ထု မဟုတ်လား”
“အေး၊ ဟုတ်တယ်။ မကောင်းဘူးလား” ဟု ဗီလီက မေး၏။
“ဖတ်လို့တော့ ကောင်းပါရဲ့။ ဒါပေမယ့် သန်လျက်ကို အလယ်က ထားပြီး
အိပ်ကြတော့ကော ဘာထူးမှာလဲကွ။ အေး၊ ထူးချင်တယ်ဆိုရင် သန်လျက်
အသွားကို ထောင်ထားနိုင်မှ ဖြစ်မှာ။ ထောင်မနေဘဲ ပြားလိုက်ဖြစ်နေရင်
တစ်လှိုင့်လောက် လှိုင့်လိုက်နဲ့ပေါ့ကွ”

ဟောစန္ဒာတောင်စာအုပ်တိုက်

“ဒါကတော့ သစ္စာအဓိဋ္ဌာန်ပြတဲ့ သဘောကိုးကွ”
“မင်းသဘောက လက်တွေ့ လုပ်ကြည့်လို့ မရနိုင်တဲ့ သဘောဆိုတော့ အခက်သားပဲ” ဟု နီကီက ဆို၏။

“ဟေ့ နီကီ။ သမာဓိဆိုတဲ့ ဝတ္ထုကို မင်း ဖတ်ဖူးသလား”

“ဝါလပို (Walpole) ရေးတဲ့ ဝတ္ထုလား။ ဒီဝတ္ထုမှ တကယ့်ဝတ္ထုကွ။ ဇာတ်ကောင်ကလည်း စံပဲကွ။ ဇာတ်ကောင်ရဲ့ အဖေကြီးကလည်း စံပဲကွ။ ဟေ့၊ ဝါလပို ရေးတဲ့ ဝတ္ထုတွေထဲက မင်းမှာ ဘာရှိသလဲ”

“စုံတော့မှောင်မှောင် ရှိတယ်။ ရုရှားတိုင်းပြည် အကြောင်းလေ” ဟု ဗီလီက ဆို၏။

“ဝတ္ထုဆရာက ရုရှားအကြောင်း ဘာသိမှာလဲကွ”

“မသိဘူးလေကွာ။ သူကတော့ ရုရှားမှာ ငယ်ငယ်တုန်းက နေဖူးတယ်ဆို ပြီး လျှောက်ရေးထားတာ စုံလို့ပဲ”

“ဝါလပိုကို ငါ တွေ့ချင်စမ်းလှသကွာ” ဟု နီကီက ဆို၏။

“ငါကတော့ ချက်စတာတန် (Chesterton) ကို တွေ့ချင်သကွ”

“အေး၊ အကောင်းသားပဲ။ ချက်စတာတန်ကိုလည်း ငါ တွေ့ချင်တာပဲ။ ဒီအိမ်မှာသာ သူ အခုရောက်နေရင် အင်းထဲသွားပြီး ငါးများရအောင်ဆိုပြီး သူ့ကို ငါ ခေါ်မှာပဲ”

“ဟာ၊ ချက်စတာတန်လို စာရေးဆရာကြီးက ငါးများလိုက်မှာလားကွ”

“လိုက်မှာပေါ့ကွ။ ငါ လောင်းရဲပါတယ်။ ဟေ့၊ ချက်စတာတန်ဟာ ဝါလပိုထက် တော်တယ်လို့ ငါ ထင်တယ်ကွ။ မင်း ဘယ်နှယ် သဘောရသလဲ” ဟု နီကီက မေး၏။

“အစစ်ပေါ့၊ ဒါပေမယ့် ရေးရာမှာတော့ ဝါလပိုက ပိုပြီး လှလှပပ ရေး တတ်တယ်ကွ”

“ဒါကိုတော့ ငါ မသိဘူး။ ဒါပေမယ့် ချက်စတာတန်ရဲ့ စာတွေဟာ သမိုင်း ဝင်ချည်းပဲကွ”

“ဝါလပိုရဲ့ စာတွေလည်း သမိုင်းဝင်ပါပဲကွာ” ဟု ဗီလီက ဆို၏။

“ကိုင်း၊ ဒီနေ့ကြီး နှစ်ယောက်စလုံးဟာ ရသစာပေဝိဇ္ဇာကြီးတွေ ဆိုပါ တော့ကွာ။ ဟုတ်လား။ ဒီတော့ သူတို့နှစ်ယောက်စလုံးကို ဒီအိမ်မှာ ရောက်လာ ကြစေချင်တယ်ကွ။ ဟုတ်လား။ သူတို့ ရောက်လာကြရင် တို့ ဘာလုပ်ကြမလဲ။ သိရဲ့လား။ သူတို့နဲ့အတူတူ အင်းထဲသွားပြီး ငါးဖမ်းကြမယ်ဟေ့။ ငါးဖမ်းကြမယ်”

သုံးရက်ဆက် မှုန်တိုင်းငယ်

၂၁

“ဟေ့ နီကီ၊ သူငယ်ချင်း။ မင်း မူးနေပလား”

“ဟာ၊ ဘယ်ကလာပြီး မူးရမှာလဲကွ”

“ဒီလိုဆိုရင် ကြိတ်လိုက်ဦးကွာ။ အဖေက မပြောပါဘူးကွ”

“အဟုတ်လားကွ”

“အဟုတ်ပါကွ”

“ဟေ့ ဗီလီ၊ သူငယ်ချင်း။ နည်းနည်းတော့ အမူးသားကွ”

“မင်း မမူးလို့သေးပါဘူးကွာ။ အဖေက သဘောကောင်းပါတယ်ကွ၊
ကြိတ်သာ ကြိတ်ပါ”

“ဟုတ်လားကွ”

“အိုကွာ၊ ငါ့အဖေက သဘောကောင်းကြီးပါကွ။ တစ်ခါတစ်ခါတော့
လည်း ဆူတာပေါ့ကွာ” ဟု ဗီလီက ဆို၏။

“အေး၊ ငါ့အဖေလည်း သဘောကောင်းတယ်ကွ”

“ဟုတ်တာပေါ့၊ ငါ့ သိတာပေါ့” ဟု ဗီလီက ဆို၏။

“အဖေက သူတစ်သက်မှာ အရက်ဆိုလို့ အနံ့တောင် မခံဖူးဘူးတဲ့ကွ”
ဟု နီကီက ဆိုပြန်၏။

“အေးလေ၊ သူက ဆရာဝန်ကိုးကွ။ ငါ့အဖေကတော့ ပန်းချီဆရာဆိုတော့
စုံချင်တာပေါ့”

“အဲဒါပေါ့ကွ။ ငါ့အဖေက မစုံတော့ အဝါးမဝ ဖြစ်နေတာပေါ့ကွ”

“ဒီလိုလည်း မဟုတ်သေးဘူးလေ။ တစ်ဖက်က နေရာမကျရင် တစ်ဖက်
ကတော့ နေရာကျတတ်တာပဲကွ”

“အဖေကလည်း ပြောရှာပါတယ်။ သူကတော့ လောကမှာ အစုံ မလုပ်ဖူး
ဘူးတဲ့အတွက် လူရည် မဝဘူးလို့ ပြောရှာပါတယ်”

“ငါ့အဖေကတော့ စုံလွန်းအားကြီးလို့ ဒုက္ခတွေ့ပေါင်း များလှပြီကွ”

“ကိုင်း တော်တော့၊ တော်တော့။ ငါ့အဖေက မစုံလို့ လူရည် မဝ၊ မင့်
အဖေက စုံလွန်းလို့ ဒုက္ခတွေ့၊ ကျေရာ ဆိုပါတော့ကွာ” ဟု နီကီက ဆို၏။

သူငယ်ချင်းနှစ်ယောက်သည် ထိုသို့ ဆိုကာ မီးလင်းဖိုကို ကြည့်လျက်
လောကကြီးအကြောင်းကို ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် တွေး၍ အတွေးနက်နေကြ
သည်။

အတန်ကြာသော် နီကီက “ဟေ့ ထင်းတုံးတစ်တုံး ငါ သွားယူလိုက်ဦးမယ်
ကွာ” ဟု ဆို၍ အိမ်နောက်ဖေးသို့ ထသွား၏။ နီကီသည် မီးလင်းဖိုကို ကြည့်နေ

ရာမှ မီးလင်းဖို့၌ မီးအားပျောသွားသည်ကို သတိပြုမိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။
ထို့ပြင် ထိုမျှလောက် သောက်ထားသော်လည်း သူ မမူးယစ်၊ သတိမလစ်
ကြောင်း ပြလိုက်ချင်သောကြောင့်လည်း ဖြစ်သည်။

ထိုအခါ ဗီလီက “ဟေ့ သူငယ်ချင်း၊ အပွေးလှလှ၊ အသားကောင်းကောင်း
ကို ရွေးယူခဲ့ကွ” ဟု မှာလိုက်သည်။ သူကလည်း သူ မမူးမယစ်၊ သတိမလစ်
ကြောင်း ပြလိုက်ချင်သောကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်။

အတန်ကြာသော် နီကီသည် ထင်းတုံးကို မနိုင်တနိုင် ပိုက်လျက် မီးဖို
ခန်းကို ဖြတ်၍ ဝင်လာသည်။ လမ်းတွင် ထင်းတုံးသည် မီးဖိုခန်းစားပွဲပေါ်က
ဒယ်အိုးကို တိုက်ချလိုက်ပါတော့သည်။ ထိုအခါ ဒယ်အိုးထဲ၌ ရေစိမ့်ထားသော
ဆီးသီးခြောက်တို့သည် ဖိတ်ကျကုန်ကြသည်။ အချို့လည်း ကြမ်းပြင်ပေါ်၌
ပြန့်ကျဲဖြစ်ကုန်ကြသည်။ အချို့လည်း မီးဖိုအောက်သို့ လိမ့်ဝင်ကုန်ကြသည်။
နီကီသည် ထင်းတုံးကို အသာချသည်။ ထို့နောက် ဒယ်အိုးကို ကောက်၍
စားပွဲပေါ်သို့ ပြန်တင်သည်။ ထို့နောက် ဆီးသီးခြောက်များကို တစ်လုံးစီ လိုက်
ကောက်၍ ဒယ်အိုးထဲ၌ ပြန်ထည့်သည်။ ထို့နောက် စားပွဲအနီးရှိ ရေပုံးကို
ယူ၍ ဆီးသီးခြောက်များကို ရေလောင်းပေးသည်။ နီကီသည် မမူးမယစ်၊ သတိ
မလစ်။ ဖြစ်အောင် လုပ်နိုင်သည်။ ဖြစ်လည်း ဖြစ်သည်။

နီကီသည် ထင်းတုံးကို ပိုက်လျက် ဧည့်ခန်းထဲ ရောက်လာသောအခါ
ဗီလီသည် ထ၍ ကူသည်။ မီးလင်းဖို့ထဲသို့ ထင်းတုံး ရောက်သွားသည်အထိ
ကူလိုက်သည်။

“ထင်းတုံးကတော့ တော်တော်ကြီးတဲ့ ထင်းတုံးပဲကွ” ဟု နီကီက ချီးမွမ်း
လိုက်သည်။

“အေး အခုလို ချမ်းတဲ့အခါမျိုးမှာ မီးထည့်ဖို့ ငါ ခုတ်ဖြတ်ပြီး သက်သက်
ဖယ်ထားတာကွ။ တစ်ညလောက်တော့ ကောင်းကောင်းခံတယ်မောင်” ဟု
ဗီလီက ဂုဏ်ယူလိုက်သည်။

“မနက်ကျရင် မီးသွေးဖုတ်ပြီးသား ရတာပေါ့”

“ဒါပေါ့ကွ”

“ဟေ့ ဗီလီ၊ ရှိသေးလားကွ။ တစ်ခွက်စီလောက် ကြိတ်ကြဦးစို့ကွာ” ဟု
နီကီက ဆို၏။

“ရှိပါဗျာ” ဟု ဗီလီက ဆိုကာ ကြောင်အိမ်ဆီသို့ သွား၍ လေးထောင့်
ပုလင်းတစ်လုံးကို ဆွဲထုတ်ခဲ့သည်။

“စကော့ဝီစကီကွ”

“နေဦးဟေ့ သူငယ်ချင်း၊ မီးဖိုခန်းသွားပြီး ငါ ရေယူချေဦးမယ်” ဟု နီကီက ဆို၍ မီးဖိုခန်းသို့ ထသွားသည်။ မီးဖိုခန်းတွင် နီကီသည် ရေပုံးထဲက စမ်းရေအေးအေးကို ရေတကောင်းထဲသို့ လောင်းထည့်သည်။ ထို့နောက် မီးဖိုခန်းမှ ထွက်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ထမင်းစားခန်းရှိ မှန်ရှေ့က ဖြတ်လာရသည်ဖြစ်ရာ မှန်ကို ကြည့်မိသည်။ မှန်ထဲတွင် သူ့မျက်နှာသည် အရက်အရှိန်ကြောင့် နီရဲနေသဖြင့် ပြုံးလိုက်မိသည်။ ထိုအခါမှ မှန်ထဲက မျက်နှာသည် သူ့ကို ပြန်၍ ပြုံးပြလိုက်သည်။ ထို့နောက် နီကီသည် မှန်ကို မျက်စိတစ်ဖက် မှိတ်ပြခဲ့ပြီး နောက် ဧည့်ခန်းထဲသို့ ဝင်လာသည်။

ဗီလီသည် နီကီ၏ ဖန်ခွက်ထဲသို့ စကော့ဝီစကီ ငဲ့ထည့်သည်။

“ဟ ဟ၊ များလှချေကလားကွ” ဟု နီကီက ဆိုသည်။

“မများပါဘူးကွ။ စောစောတုန်းကတော့ သောက်ချင်လို့ သောက်ကြတာကွ။ အခုတော့ ချက်စတာတန်ကြီးအတွက် သောက်ကြမယ်ကွာ”

“ဟာ၊ ဒီလိုဆိုရင် ဝါလပိုကြီးအတွက်လည်း သောက်ရမှာပေါ့ကွ”

ထိုသို့ ဆို၍ နီကီသည် ဗီလီ၏ ဖန်ခွက်ထဲသို့ စကော့ဝီစကီ ငဲ့ထည့်ပေးရာ ဗီလီကလည်း နီကီ၏ ဖန်ခွက်ထဲက ဝီစကီ၌ ရေစွက်ပေးသည်။ ထို့နောက် မတ်တတ်ထကြလျက် ဖန်ခွက်ကိုယ်စီကိုင်ကာ နှစ်ယောက်သား တစ်ယောက်မျက်နှာ တစ်ယောက်ကြည့်၍ ပြုံးစိစိ လုပ်နေကြသည်။ ထို့နောက်-

“မင်းပရိသတ် အပေါင်းတို့ ခင်ဗျား။ ချက်စတာတန်ကြီးကို လည်းကောင်း၊ ဝါလပိုကြီးကို လည်းကောင်း သက်တော်ရာကျော် ရှည်စေကြောင်း ဆုမွန်ကောင်း တောင်းရင်း သောက်လိုက်ပါရစေ ခင်ဗျား” ဟု ဗီလီက စလိုက်သော အခါ-

“မင်းပရိသတ် အပေါင်းတို့ ခင်ဗျား။ ကျွန်တော်ကလည်း ဒီအတိုင်းပါပဲ ခင်ဗျာ” ဟု နီကီက အဆုံးသတ်လိုက်သည်။

ထိုသို့ ဆို၍ နှစ်ယောက်သား မော့ချလိုက်ကြသည်။ ထို့နောက် ပြန်ထိုင်ကြသည်။

“ဟေ့ နီကီ၊ မင်းကို ငါ တကယ် ချီးကျူးပါတယ်ကွာ”

“ဘာကွ၊ ဘာ ချီးကျူးတာလဲကွ”

“မာဂျရီ ညွတ်ကွင်းက ဇွတ်အတင်း မင်း ရုန်းထွက်ခဲ့တာလေကွာ”

“အင်း အထင်လိုက်သားပဲ။ တော်ပါကွာ။ ဒီခွေးမလေး” ဟု နီကီသည်

စကားကို အဆုံး မသတ်ဘဲ ထားလိုက်သည်။

“ဟေ့ ဒီလိုမဲ့ လုပ်ရမှာပဲကွ။ ဒီလို မင်း မလုပ်ရင် ဟိုလို မင်းဖြစ်မှာပဲ။ ဟိုလိုဖြစ်မှာပဲ ဆိုတာက အခုလောက်ရှိရင် မင်းဟာ အိမ်ပြန်။ အလုပ်ကူးလုပ်။ ပိုက်ဆံစု။ နောက်ပြီးတော့ သူ့ကို မင်း ယူတော့မှာပေါ့ကွ။ မဟုတ်ဘူးလား”

နီကီသည် ပြန် မဖြေ။ တွေ့နေသည်။

ထိုအခါ ဗီလီက ဆက်၍ “ဟေ့ မိန်းမယူတဲ့ အကောင်ဟာ ဘာဖြစ်တတ်သလဲ။ မင်းသိရဲ့လား။ တစ်ခါတည်း တန်းလန်း တန်းလန်းနဲ့ မိနေတာပဲ။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကိုယ်မပိုင်တော့ဘူးကွ။ တကယ်ကို အသုံးမကျတဲ့ ဘဝပါကွာ။ သေဟဲ့ နန္ဒီယ။ မိန်းမယူတဲ့ အကောင်တွေကို မင်း လိုက်ကြည့်ပါလား” ဟု ဆို၏။

နီကီသည် ပြန် မဖြေ။ တွေ့မြဲ တွေ့နေသည်။

“သူတို့မျက်နှာတွေကို မင်း လိုက်ကြည့်ပါလား။ အိမ်ထောင်ရှင်ဆိုပြီး ကုန်ကြွေးကြီး နှစ်ပိဿာခွဲနဲ့။ ယောက်ျားဘဝ တုံးပါလေရောကွာ။ သေဟဲ့ နန္ဒီယ”

“အေးပါကွာ” ဟု နီကီက တစ်ခွန်း ပြန်ပြောသည်။

“ချစ်ပြီးမှ ခွဲရတယ် ဆိုတာကတော့ အသည်းနာစရာပေါ့ကွာ။ ဒါပေမယ့် ချောချောလှလှမြင်ရင် မင်း ကျခဲ့ဖူးတာပဲ မဟုတ်လား။ ပြီးတော့လည်း ပြီးသွားတာပဲ။ ကျစရာတွေ့ရင် ကျပေါ့။ ဒါပေမယ့် စိတ်အဆင်းရဲတော့ မခံနဲ့ကွာ”

“အေးပါကွာ”

“သူ့ကို မင်း ယူလိုက်ရင် မင်း ဘာဖြစ်မလဲ။ သိရဲ့လား။ သူတစ်အိမ်သား လုံးဟာ မင်းလည်ကုပ်ကို ခွစီးထားမှာပဲ။ သူ့အမေကြီးအကြောင်းကို မင်း အသိသားပဲ မဟုတ်လား။ သူ့အမေကြီးကို ယူမိတဲ့ ဟိုငနဲကြီးဟာ အခု ဘာဖြစ်နေပလဲ။ မင်းသိတယ် မဟုတ်လား”

နီကီသည် ခေါင်းညိတ်လိုက်သည်။

“ဒီတော့ မင်း ခွာခွာတာဟာ အခွာကောင်းပါကွာ။ အခုဆိုရင် မာဂျရီဟာ သူနဲ့ ဝါသနာချင်းလည်းတူ၊ ညှဉ်ချင်းလည်းတူ၊ အကျင့်ချင်းလည်းတူတဲ့ သူ့လို အကောင် မျိုးကို သူ ယူတော့မှာပေါ့ကွ။ ဟေ့ နီကီ၊ လောကမှာ ဆီနဲ့ ရေဟာ ရောလို့ ရသလားကွ။ မင်း စဉ်းစားကြည့်စမ်းပါ။ အေး၊ ဆီနဲ့ ရေကမှ ရောလို့ ရချင် ရဦးမယ်။ မင်းနဲ့ မာဂျရီဟာ ဘယ်တော့မှ ရောလို့ ရမှာ မဟုတ်ဘူး။ ကြည့်လေ၊ ငါနဲ့ အိဒါ ရောလို့ မရသလိုပေါ့ကွ။ အိဒါဟာ သူနဲ့ ဝါသနာချင်းလည်းတူ၊ ညှဉ်ချင်းလည်းတူ၊ အကျင့်ချင်းလည်း တူတဲ့ စတာတွန်လို အကောင်

မျိုးနဲ့ကျတော့၊ ဟောဗျာ . . . ဖြူးနေတာပဲ” ဟု ဗီလီက အားပေးရှာသည်။ သို့ရာတွင် နီကီသည် တစ်ခွန်းတစ်ပါဒ်မျှ ပြန်မပြော။ ငိုနေသည်။ ဝိစကီသည် နီကီကို မနိုင်။ အရှုံးပေးလိုက်သည်။ နီကီသည် မီးလင်းဖိုကိုလည်း မမြင်။ ဗီလီ၏ စကားကို လည်း မကြား။ သူ မြင်နေရ၊ ကြားနေရသူသည် မာဂျရီသာ ဖြစ်သည်။ မာဂျရီကို သူ အသေအလဲ ချစ်ခဲ့သဖြင့် မာဂျရီနှင့် တွဲခဲ့ရသည်ကို သူ တအောက် မေ့မေ့ ဖြစ်နေသည်။ ထို့နောက် တွဲရာမှ ခွဲရသဖြင့် အသည်းနာနေသည်။ ယခုသော် မာဂျရီကို သူ မတွေ့နိုင်တော့ပြီ။ သူ့အဖို့ လောကကြီးသည် ရေစုန် မျောပြီ။ ဇာတ်သိမ်းပြီ။ နိဂုံးကမ္ပတ် အဆုံးသတ်ပြီ။

ထို့ကြောင့် “သောက်ဦးမယ်ကွာ” ဟု နီကီက တောင်းရာ ဗီလီသည် ငဲ့ပေးသည်။

“သူငယ်ချင်းရ။ မင်း ခွာခဲ့တာဟာ အခွာကောင်းပါကွ။ မင်းကသာ စောစောက မခွာခဲ့ဘူးဆိုရင် တို့ အခုလို နေကြရမှာ မဟုတ်ဘူးကွ” ဟု ဗီလီက ကျားကန်ပေးပြန်သည်။

ဟုတ်ပေသည်။ နီကီသည် မာဂျရီနှင့် နီးနီးကပ်ကပ် နေရအောင် မာဂျရီ တို့ အရပ်၌ အလုပ်တစ်ခုခုရှာ၍ လုပ်မည်ဟု ကြံထားသည်။ ယခုသော် ယောင် လည်လည် ဖြစ်နေပြီ။

“မတတ်နိုင်တော့ပါဘူး ဗီလီရာ” ဟု နီကီက ညည်းလိုက်သည်။

“အေး . . . ဒါမျိုးဟာ ဒီလို ဖြစ်ရမှာပဲကွ” ဟု ဗီလီက ဆိုသည်။

“ဘယ်လို ဖြစ်သွားသလဲ မသိတော့ဦးဘူးကွာ။ ဖြစ်ချင်တော့လည်း ချက်ချင်းလက်ငင်းပဲကွ။ မုန်တိုင်းကြီး ဝုန်းခနဲ ကျလာပြီး သစ်ရွက် သစ်ခက်တွေ ကို အကုန်လုံး သိမ်းကျုံးတိုက်ချလိုက်သလိုပါပဲကွာ”

“ကိုင်း ပြီးတာလည်း ပြီးခဲ့ပြီပေါ့ကွာ။ ဖြစ်သမျှအကြောင်း အကောင်းချည်း ပဲလို့ ယူလိုက်ပေါ့ကွ”

“ငါ့အပြစ်ပါပဲ ဗီလီရာ”

“ဟေ့ ဘယ်သူ့အပြစ်ပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ဒီစခန်း ဆိုက်နေမှတော့ မထူးတော့ဘူးကွ”

“အေး မင်းပြောတာ ဟုတ်တယ်။ မထူးတော့ဘူးကွ” ဟု နီကီ ပြန်ပြော နိုင်လာသည်။

မာဂျရီကို နီကီ ပြန်မရနိုင်တော့ပြီ။ လက်လွှတ်လိုက်ရပြီ။ တွေ့ချင်သေး သည့်တိုင်အောင် မတွေ့နိုင်တော့ပြီ။ ယခင်အခါကသော် နီကီနှင့် မာဂျရီတို့ သည် အီတလီနိုင်ငံသို့ ပျော်ပျော်ပါးပါး အလည်အပတ် သွားမည်ဟု စိတ်ကူး

ထားကြသည်။ ယခုသော် ထိုစိတ်ကူးသည် ရေစုန်မော့ပြီ။ ဇာတ်သိမ်းပြီ။ နိဂုံးကမ္ပတ် အဆုံးသတ်ပြီ။

“နီကီရ၊ အကြောင်းဆိုတာဟာ ဖြစ်ချင်ရင် ဘာမပြော ညာမပြော ဖြစ်လာတာပဲကွ။ ပျက်ချင်ရင်လည်း ဘာမပြော ညာမပြော ပျက်သွားတာပဲကွ။ လောကကြီးဟာ ဒါပဲကွ။ ဟော အခု ပျက်သွားပြီ မဟုတ်လား။ ပျက်သွားလည်း ပြီးတာပေါ့ကွာ။ မင်းတို့နှစ်ယောက် ပူးတွဲပူးတွဲ လုပ်နေကြတုန်းက မင်းအတွက် ငါ စိတ်ပူခဲ့တယ်ကွ။ အခုတော့လည်း ပူစရာ မလိုတော့ဘူးပေါ့။ သူ့အမေကြီးဟာ ဘယ်လိုဟာမကြီး မှတ်သလဲ။ ဟေ့ ဟိုတုန်းကဆိုရင် မင်းကို ချည်ပြီး တုပ်ပြီး လုပ်သေးတာကွ။ သူ့အမေကြီးဟာ အရပ်ထဲမှာ တိုးတိုး တိုးတိုးနဲ့ ဘာတွေ လျှောက်ပြောထားတယ် မှတ်သလဲ။ မင်း မကြားမိဘူးလား။”

“ဟင့်အင်း၊ မကြားမိဘူး။ ဘာတွေလဲကွ”

“သူ့သမီးကို မင်းနဲ့ ကြောင်းလမ်းပြီးသားတဲ့။ စေ့စပ်ပြီးသားတဲ့။ ဒီလို လျှောက်ပြောထားတာကွ”

“ဟေ့ ဒါတော့ မဟုတ်ဘူးကွ”

“အေး၊ မင်းကသာ မဟုတ်တာ။ သူ့အမေကြီးကတော့ ဒီလိုပဲ လျှောက်ပြောတာပဲ”

“သူ့ဟာသူ လျှောက်ပြောတာတော့ ငါ ဘယ်တတ်နိုင်မှာလဲကွ”

“ဒီတုန်းကတော့ မင်းကလည်း မာဂျီရီကို ယူမယ်လို့ လုပ်နေတာပဲ မဟုတ်လား”

“အေးလေ၊ ဟုတ်တယ်လေ။ ဒါပေမယ့် ကြောင်းလမ်းတာတို့၊ စေ့စပ်တာတို့တော့ မလုပ်သေးပါဘူးကွ”

“အိုကွာ၊ ဘာထူးသေးလဲကွ”

“ထူး မထူးတော့ ငါ မသိဘူးလေ။ ယူမယ်လို့ လုပ်တာဟာ ကြောင်းလမ်း စေ့စပ်တာ ဖြစ်ရရောလားကွ။ မတူသေးပါဘူးကွ”

“တူတော့ မတူဘူးပေါ့။ ဒါပေမယ့် ဘာထူးသေးလဲကွ”

“ကိုင်းကွာ၊ မူးလိုက်ကြဦးစို့”

“စိန်လိုက်”

ထိုသို့ ဆို၍ ဝိစကီ ငဲ့ထည့်ကြပြီးလျှင် မော့ချလိုက်ကြပြန်သည်။

“ဟဲ၊ မောစရာကြီးပါပဲကွာ။ ဒါပေမယ့် မတတ်နိုင်ဘူးဟေ့။ မင်းလည်း သူ့အမေကြီးအကြောင်းကို အသိသားပဲ” ဟု နီကီက ပျက်မကြီးချ၍ ပြော၏။

“အေးပေါ့။ ငါ သိတာပေါ့။ ဒီအမယ်ကြီးလား။ စံပါပဲကွာ”

“တော်ပြီကွာ။ ဒါတွေကို ငါမပြောချင်တော့ဘူးဟေ့”

“တကယ်ဆိုတော့ ဒီအကြောင်းကို ငါကစပြီး ဖော်မိလို့ ဝမ်းနည်းပါတယ် သူငယ်ချင်းရာ။ ကိုင်း၊ ပြောသင့်သလောက် ပြောပြီးကြပြီ။ နောက်ထပ် မပြောဘဲ နေလိုက်ကြရင် အေးတာပဲ”

“အေး ဟုတ်တယ်။ သူ့ကံ ကိုယ့်ကံဆိုတာဟာ လောကမှာ ရှိတာပဲ။ သူ့အလှည့်ရှိရင် ကိုယ့်အလှည့်လည်း ရှိရမှာပေါ့ကွာ”

“ဒါပေါ့ကွာ။ နေသေးသပါ့၊ ချုံထဲက၊ ချုံသွေးသပါ့၊ တမြမြပေါ့ကွာ”

“အေး ကောင်းတယ်။ ငါ သဘောပေါက်လာပြီ။ ဒီခွေးမလေးအကြောင်း တော် တန် တိတ်။ ပိတ်လိုက်ပြီဟေ့”

နီကီသည် ထိုသို့ဆို၍ လေးလံနေရာမှ ပေါ့ပါးလာသလိုလို ဖြစ်လာ၏။ လောကကြီး၌ မည်သည့်အရာမျှ ဆုံးပြီဟူ၍ မရှိ။ ရပ်ပြီဟူ၍ မရှိ။ တစ်စခန်း ထိုင်သေးသည်သာ ဖြစ်သည်။ ဆက်နိုင်သေးသည်သာ ဖြစ်သည်။ ယနေ့သည် ကြာသပတေးနေ့။ နက်ဖြန်သည် သောကြာနေ့။ သန်ဘက်သည် စနေနေ့။ စနေနေ့တွင် နီကီသည် မြို့ထဲသို့ ပြန်ဝံ့ပြီ။ မျက်နှာပြဲရဲပြီ။ ရှက်စရာ မဟုတ်ဟု သိလာသည်။ စိတ်ထားတတ်သူ အဖို့မှာ ကယ်ပေါက် ထွက်လမ်းဟူသည် ရှိရမည် ဖြစ်သည်။

“ဟေ့ ဗီလီ ထ။ ငှက်ပစ်ထွက်မယ်ကွာ” ဟု နီကီက ခေါ်၏။

“နီပီဟ”

ဗီလီသည် နံရံ၌ ချိတ်ထားသော ငှက်ပစ် သေနတ်နှစ်လက်ကို ထ၍ ဖြုတ်သည်။ ထို့နောက် ယမ်းတောင့် သေတ္တာကို ဖွင့်သည်။ နီကီသည် ထ၍ မိုးကာအင်္ကျီ ဝတ်သည်။ ချွတ်ထားသော ဖိနပ်ကို ဆွဲ၍ ပြန်စီးသည်။ အမူးကား မပြေသေး။ သို့ရာတွင် စိတ်ထဲ၌ ပြတ်သား ကြည်လင်နေပြီ။

“ဟေ့ ဗီလီ။ မင်း မူးနေသေးသလား”

“ဟား အခုမှ နေလို့ကောင်း သွားလို့ကောင်း သေနတ်ပစ်လို့ ကောင်း။ စံပါပဲကွာ” ဟု ဆိုကာ ဗီလီသည် ဆွယ်တာအင်္ကျီ ဝတ်၍ ကြယ်သီးတပ်သည်။

“အခန်းထဲမှာ အောင်းပြီး အရက်မူးနေလို့ ဘာထူးမှာလဲကွာ” ဟု နီကီက ဆိုရာ-

“ဟုတ်လိုက်လေ သူငယ်ချင်း။ ခန်းအောင်း ရက်မူး ဘာထူးမှာလဲ။ စံပါပဲ ကွာ။ ထွက်မယ်ဟေ့၊ ထွက်မယ်”

၂၈

ဇော်

နီကီနှင့် ဗီလီတို့သည် သေနတ်ကိုယ်စီကိုင်၍ အပြင်သို့ ထွက်လိုက်ကြသည်။ အပြင်ဘက်တွင် မုန်တိုင်းသည် တိုက်ဆဲပင် ဖြစ်သည်။

“ဒီလောက် လေပြင်းရင် ငှက်တွေတော့ ကိုင်းတောထဲမှာ ဝပ်နေကြမှာပဲကွ” ဟု နီကီက ဆို၏။

ထိုသို့ဆို၍ ပန်းသီးခြံဆီသို့ နှစ်ယောက်သား ဆင်းကြသည်။

“မနက်တုန်းက တောကြက်တစ်ကောင်ကို ဒီနားမှာ ငါ မြင်လိုက်တယ်ကွ” ဟု ဗီလီက ဆို၏။

“ဒီလိုဆို ဒီအကောင် ဒီအနားမှာ ရစ်သီ ရစ်သီ လုပ်နေဦးမှာပဲ။ လာကွာ”

အပြင်ဘက်တွင် မာဂျရီအရေးသည် အရေးမဟုတ်တော့ပြီ။ ဆွေးစရာ မဟုတ်တော့ပြီ။ မုန်တိုင်းက ကိုက်ထုတ်လိုက်ပြီ။ အတန်ကြာသော် သေနတ်သံ တစ်ချက် ကြားလိုက်ကြ၏။

“ဟော အဖေ့ သေနတ်သံပဲ။ အင်းထဲက လာတဲ့အသံကွ”

“ဒါဖြင့်ရင် ခတာတန်းကိုဖြတ်ပြီး အင်းထဲ ဆင်းကြရအောင်”

“နေဦးကွ။ ဟို ဘာကြက်ကို တွေ့လိုတွေ့ငြား ကိုင်းတောဘက်က လှည့်ပြီး ဆင်းကြည့်ရအောင်”

“အေး၊ အကောင်းသားပဲ။ ဆင်းကွာ”

ယခုအခါတွင် မည်သည့် အရေးမျှ အရေးမဟုတ်တော့ပြီ။ မုန်တိုင်းက ကိုက်ထုတ်လိုက်ပြီ။ နီကီသည် လာမည့် စနေနေ့တွင် မြို့ထဲသို့ ပြန်ဝံ့ပြီ။ မျက်နှာပြရဲပြီ။ ရှက်စရာ မဟုတ်ဟု သိလာပြီ။ အားတင်းနိုင်ခြင်းရှိလျှင် ကောင်းသည်ချည်းပင်။ ။

(Ernest Hemingway ၏ THE THREE-DAY BLOW ကို ပြန်ဆိုသည်။)

* * *

OLD MAN AT THE BRIDGE

To fighting men war may be a vast drama, with the prize, victory for a cherished cause, balanced against the risk of death. But what of simple people who know nothing of larger causes and only suffer dislocation, loss, and misery?

APPRECIATING SYMBOLS IN STORIES

In modern fiction the effect of a story is frequently heightened by the use of symbols. Some simple object may stand for complex ideas or emotions associated with it. To a pioneer housewife, for example, a silver teapot brought from her old home may symbolize all that she left behind, and its loss can be taken as a sign that the old ties are broken. A person can be a symbol, too, and represent a whole group of people sharing similar traits or facing similar problems. You will get the full force of this story only if you see the old man as one among the thousands of victims of war. Watch for symbols, too, of the kind of life the old man will not know again.

An old man with steel-rimmed spectacles and very dusty clothed sat by the side of the road. There was a pontoon bridge across the river and carts, trucks, and men, women and children were crossing it. The mule-drawn earts staggered up the steep bank from the bridge with soldiers helping push against the spokes of the wheels. The trucks ground up and away heading out of it all

and the peasants plodded along in the ankle-deep dust. But the old man sat there without moving. He was too tired to go any farther.

It was my business to cross the bridge, explore the bridge-head beyond and find out to what point the enemy had advanced. I did this and returned over the bridge. There were not so many carts now and very few people on foot, but the old man was still there.

"Where do you come from?" I asked him.

"From San Carlos," he said and smiled.

That was his native town and so it gave him pleasure to mention it and he smiled.

"I was taking care of animals" he explained.

"Yes."

"Then they'll fly."

"Yes, certainly they'll fly. But the others. It's better not to think about the others," he said.

"If you are rested I would go," I urged. "Get up and try to walk now."

"Thank you" he said and got to his feet, swayed from side to side and then sat down backwards in the dust.

"I was taking care of animals," he said dully, but no longer to me "I was only taking care of animals."

There was nothing to do about him. It was Easter Sunday and the Fascists were advancing toward the Ebro. It was a gray overcast day with a low ceiling so their planes were not up. That and the fact that carts know how to look after themselves was all the good luck that old man would ever have.

* * *

တံတားက လူအို

ဖုန်အလိမ်းလိမ်းကပ်သော အဝတ်များဖြင့် ငွေကိုင်းမျက်မှန်တပ် လူအို တစ်ယောက် လမ်းဘေး၌ ထိုင်နေ၏။ မြစ်ကို ဖြတ်၍ ဆောက်ထားသော ဘောတံတားဖြင့် လှည်းများ၊ ပက်လက်ကားများသည် လှည်းကောင်း၊ ယောက်ျားများ၊ မိန်းမများ၊ ကလေးများသည် လှည်းကောင်း တစ်ဖက်ကမ်းသို့ ကူးသွားလျက် ရှိကြ၏။ မြင်းဆွဲသည့်လှည်းများသည် မတ်စောက်သော ကမ်းပါး တက်လမ်းတွင် မနိုင်တိုင် ရုန်းတက်လျက်ရှိရာ စစ်သားများက လှည်းဒေါက် များကို တွန်းကူ၍ တင်ပေးလျက် ရှိကြသည်။ ပက်လက်ကားများသည် တဒီးဒီး ခုတ်မောင်း၍ တက်ကာ ဤနေရာမှ ဝေးရာ လွတ်ရာဆီသို့ ဦးတည်ပြေးလျက် ရှိကြသည်။ တောသူတောင်သားတို့သည် ခြေချင်းဝတ်အထိ မြုပ်သော ဖုန်ထဲ၌ တစ်လှမ်းချင်း တရွေ့ရွေ့ သွားလျက်ရှိကြ၏။ သို့ရာတွင် အဘိုးအိုကား မလှုပ် မယှက် ထိုင်လျက်ရှိလေသည်။ သူ့မှာ မောပန်းလွန်း၍ ခရီး မဆက်နိုင်။

ကျွန်ုပ်၏ အလုပ်တာဝန်ကား တံတားကို ဖြတ်ကူး၍ တံတားထိပ် ကမ်း တက် အလွန်ဘက်သို့ သွားကာ ရန်သူ မည်သည့်နေရာသို့ ရောက်လာပြီကို ထောက်လှမ်းဖို့ ဖြစ်သည်။

ကျွန်ုပ် အလုပ် ပြီးခဲ့၍ တံတားပေါ်မှ ဖြတ်ပြန်ခဲ့သည်။ လှည်းများစွာ မရှိတော့။ ခြေကျင်သွားနေသူလည်း နည်းသွားပြီ။ သို့သော် အဘိုးအိုကား ထိုနေရာ၌ပင် ရှိနေပေသေး၏။

ကျွန်ုပ်က သူ့အား “အဘိုး ဘယ်ရွာကလဲ” ဟု မေးလျှင် သူက “စန်ကာ လိုက” ဟု ဖြေသည်။ စန်ကာလိုမှာ သူ့ဇာတိဖြစ်၍ ထိုအမည်ကို ပြောပြခြင်း

၌ နှစ်ခြိုက်သည်။ သို့နှင့် သူ ပြုံးပြသည်။

“ကျုပ် သတ္တဝါကလေးတွေကို စောင့်ရှောက်နေတာပါကွယ်” ဟုလည်း ပြောပြနေသည်။

ကျွန်ုပ်က ကောင်းစွာ နားမလည်သလို “ဪ” ဟုသာ ဆိုလိုက်မိသည်။

သူက “ဟုတ်တယ်၊ ကျုပ်က သတ္တဝါကလေးတွေကို စောင့်ရှောက်ပြီး နေခဲ့တာ။ စန်ကာလိုက ထွက်ခဲ့တာ ကျုပ် နောက်ဆုံးပဲ” ဟု ပြောပါသည်။

သူ့ အသွင်အပြင်မှာ သိုးထိန်းနှင့်လည်းမတူ၊ နွားကျောင်းသူနှင့်လည်း မတူ၊ သို့နှင့် ကျွန်ုပ်က သူ၏ ဖုန်ထူလှသော အဝတ်မည်းမည်းများကို လည်း ကောင်း၊ ဖုန်အလိမ်းလိမ်းကပ်သော ခပ်မွဲမွဲ သူမျက်နှာကိုလည်းကောင်း၊ သူ၏ ငွေကိုင်မျက်မှန်ကိုလည်းကောင်း ကြည့်ရင်း “ဘာ သတ္တဝါကလေးတွေလဲ” ဟု မေးလိုက်သည်။

သူက “အမျိုးစုံပဲ” ဟု ဖြေကာ ခေါင်းယမ်းလိုက်ပြီး “အခုတော့ သူတို့ကို ပစ်ထားခဲ့ရပြီ” ဟု ဆိုသည်။

ကျွန်လည်း တံတားထိပ်ဘက်ဆီမှ အီဗရိမြစ်ဝဒေသ၏ အာဖရိကတိုက် နှင့် ဆင်သော ရှုခင်းမြင်ကွင်းဆီသို့ စောင့်ကြည့်ရင်းက ရန်သူရောက်လာရန် အချိန်မည်မျှကြာဦးမည်ကို ခန့်မှန်းကာ ရန်သူနှင့် တွေ့ဆုံခြင်းဟု ခေါ်ကြသည့် လျှို့ဝှက်ဆန်းကြယ်လှသည့်အဖြစ်ကို အချက်ပေးသော အသံဗလံများကို တစ်ချိန် လုံး နားစွင့်ရလျက်ရှိသည်။ အဘိုးအိုကား ထိုနေရာ၌ပင် ထိုင်လျက်ရှိ၏။

ကျွန်ုပ်က “ဘာ သတ္တဝါတွေလဲ” ဟု မေးသည်။

သူက “သတ္တဝါ သုံးမျိုးပါ။ ဆိတ်ကနှစ်ကောင်၊ ကြောင်က တစ်ကောင်၊ ခိုက လေးစုံ” ဟု ရှင်းလင်းပြောပြသည်။

“ဒါတွေကို ပစ်ထားခဲ့ရတယ်၊ ဟုတ်လား”

“ဟုတ်တယ်၊ အမြောက်တပ်ကြီးလာမှာမို့၊ ဗိုလ်ကြီးက အမြောက်တပ်ကြီး လာပြီ၊ ထွက် ထွက် ဆိုလို့”

ကျွန်ုပ်က “အဘိုးမှာ သွေးရင်းသားချင်းတွေ မရှိဘူးလား” ဟု နောက်ဆုံး ကျန်ရစ်သည့် လည်းတစ်စီး နှစ်စီး အပြေးအလွှား ဆင်းလာရာ တစ်ဖက်ကမ်း ပါးစောင်းဆီသို့ လှမ်းကြည့်ရင်းက မေးလိုက်သည်။

သူက “မရှိဘူး၊ အခု ကျုပ်ပြောတဲ့ သတ္တဝါကလေးတွေပဲ ရှိတယ်။ ကြောင် ကတော့ ကိစ္စမရှိကန်ပါဘူးလေ။ ကြောင်ဆိုတာကတော့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဘေး လွတ်အောင် ကြည့်ရှောင်တတ်ပါရဲ့။ ဒါပေမယ့် တခြားအကောင်တွေ ဘာဖြစ်

မယ်ဆိုတာ မတွေးတတ်ဘူး” ဟု ဆိုပါသည်။

“အဘိုး ဘာဝါဒသမားလဲ”

“ကျုပ်မှာ ဘာဝါဒမှ မရှိပါဘူး။ ကျုပ် အခု အသက် ခုနစ်ဆယ့်ခြောက် နှစ်ရှိပြီ။ ဆယ့်နှစ် ကီလိုမီတာ လျှောက်ခဲ့ပြီ၊ ဆက်သွားနိုင်တော့မယ် မထင်ဘူး”

“ဒီနေရာက နားဖို့ကောင်းတဲ့နေရာ မဟုတ်ဘူး အဘိုး။ ရောက်နိုင်မယ် ဆိုရင် တော်တိုဆာဘက် ခွဲတဲ့ လမ်းဆုံကျတော့ ပက်လက်ကားတွေ ပြေးနေ တာ ရှိတယ်” ဟု ကျွန်ုပ်က ပြောပြသည်။

သူက “ကျုပ် ခဏနေဦးမယ်။ ပြီးရင် သွားပါ့မယ်” ဟု ဆိုကာ “ပက်လက် ကားတွေက ဘယ်ကို ရောက်သလဲ” ဟု မေးလိုက်သည်။

ကျွန်ုပ်က “ဘာစီလိုနာဘက်ကိုပေါ့” ဟု ပြောပါသည်။

သူက “အဲဒီဘက်ဆီမှာတော့ ကျုပ်သိတာ တစ်ယောက်မှ မရှိဘူး။ ဒါပေမယ့် ကျေးဇူးအများကြီး တင်ပါတယ်ကွယ်။ မင့်ကို ကျေးဇူး အထူးတင်ပါ တယ်” ဟု ပြောပါသည်။

သူသည် ပင်ပန်းနွမ်းနယ်နေသည့် အသွင်အပြင်ဖြင့် ကျွန်ုပ်အား ဘာမှ နားမလည်သလို ကြည့်နေ၏။ ထို့နောက် သူ၏ သောကကို တစ်စုံတစ်ယောက် အား ပြောမပြဘဲ မနေနိုင်သဖြင့် “ကြောင်ကတော့ ကိစ္စမရှိဘူးဆိုတာ သေချာ ပါတယ်။ ကြောင်အတွက်ကတော့ စိတ်သောက ဖြစ်စရာ မရှိဘူး။ ဒါပေမယ့် အခြားအကောင်တွေ၊ ကဲ- တခြားအကောင်တွေ ဘယ်လိုများ ဖြစ်မယ်ထင် သလဲ ဟင်” ဟု မေးပြန်ပါသည်။

“ဟာ လွတ်မှာပါပဲ အဘိုးရဲ့”

“လွတ်မယ် ထင်သလားကွယ်”

ကျွန်ုပ်က လှည်းများ မရှိတော့ပြီဖြစ်သော တစ်ဖက်ကမ်းဆီသို့ လှမ်းမျှော် ကြည့်ရင်း “ဘာဖြစ်လို့ မလွတ်ရမှာလဲ” ဟု ဖြေပါသည်။

“ဒါပေမယ့် အမြောက်တပ် လာပြီ၊ ထွက်ထွက်လို့ ကျုပ်ကို နှင်ထားတာပဲ။ အမြောက်တပ်ကြီးလာရင် သူတို့ကော ဘယ်လို နေမလဲ”

ကျွန်ုပ်က “ခိုအိမ်တွေကို ဖွင့်ထားခဲ့တယ် မဟုတ်လား” ဟု မေးလိုက်သည်။

“အင်း”

“ဒါဖြင့် သူတို့ ပျံထွက်ပြီး လွတ်သွားမှာပေါ့”

သူက “အေး ဟုတ်တာပေါ့။ သူတို့ ပျံထွက်သွားမှာပဲပေါ့။ ဒါပေမယ့် တခြားအကောင်တွေကော။ တခြားအကောင်တွေ အကြောင်းတော့ မစဉ်းစား

တာဘဲ ကောင်းပါလိမ့်မယ်ကွာ” ဟု ဆိုပြန်ပါသည်။

ကျွန်ုပ်က “အဘိုး အမောပြေရင် ကျွန်တော် သွားချင်ပြီ။ ထလျှောက် ကြည့်ပါဦး” ဟု တိုက်တွန်းရသည်။

သူက “ကျေးဇူးတင်ပါသကွယ်” ဟု ဆိုကာ ထိုင်ရာမှ အားယူ၍ ထသော် လည်း ဟိုယိမ်းသည်ယိုင်နှင့် ဖုန်ထဲတွင်ပင် ဖင်ထိုင်လျက် ပြန်ကျသွားသည်။

“ကျုပ်က သတ္တဝါကလေးတွေကို စောင့်ရှောက်နေတာပါကွယ်” ဟု လေးလေးတွဲတွဲ ပြောနေပြန်သည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်ုပ်အား ပြောပြနေခြင်းကား မဟုတ်နုတော့။ “သတ္တဝါကလေးတွေကို စောင့်ရှောက်နေတာ”

သူ့အတွက် ဘယ်သူမှ ဘာမှ မတတ်နိုင်။ ထိုနေ့က အိစတာပွဲတော်အကြို နေ့ဖြစ်သည်။ ဖက်ဆစ်တပ်များသည် အီဗရိုမြစ်ဆီသို့ ချီလာလျက်ရှိသည်။ တိမ်များ နိမ့်လျက် တမိုးလုံး အုံ့ဆိုင်းလျက်ရှိသောနေ့ဖြစ်၍ သူတို့၏ တိုက် လေယာဉ်များ တက်မလာ။ ဤသို့ မလာခြင်းနှင့် ကြောင်များသည် မိမိတို့ဘာ သာ ဘေးလွတ်ရာဆီကို ရှောင်နေတတ်ခြင်းသည်သာ အဘိုးအိုအတွက် ကံကောင်းသည်ဟု ဆိုစရာ ရှိတော့သည်။

ထင်လင်း

(Ernest Hemingway's Old Man At the Bridge ကို ပြန်ဆိုသည်။)

* * *

သုံးသပ်ချက်

ဤဝတ္ထုတို့တွင် မည်ကဲ့သို့သော ထူးခြားချက် ရှိပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိပါသည်။ 'ဝတ္ထု' ဟူသော စာပေ အဖွဲ့မျိုးတွင် ပါဝင်နေကျ 'ထူးခြားသော ဖြစ်ရပ်' ဟူ၍လည်း မရှိ။ ဖို မ တို့၏ အချစ်အခင်နှင့် စပ်သည့် အကြောင်းအရာများလည်း မပါ။ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာ စွန့်စားခန်းမျိုးလည်း မဟုတ်။ သာမန် စစ်ကာလမြင်ကွင်းတစ်ခုသာ ဖြစ်၍ 'ဝတ္ထု' ဟု ခေါ်ဖို့ပင် ခက်သည်။

သို့ရာတွင် ဤဝတ္ထုတို့၌ အုပ်တွဲပေါင်းများစွာဖြင့် ဖွဲ့ဆိုအပ်သည့် လူတို့၏ ဖြစ်ရပ်ဇာတ်ကြောင်း သဘာဝ၊ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်တွင် ပါဝင်လေ့ရှိသည့်အကြောင်းခြင်းရာအားလုံး ပါဝင်လောက်အောင် ပြည့်စုံသည်ဟု ဆိုကြသည်။ အမှတ်မဲ့ ကြည့်သော် ထိုအဆိုကို ဆိုလွန်းသည်ဟု ထင်ရ၏။

ဟဲမင်းဝေး၏ စာများ (အထူးသဖြင့် ဝတ္ထုတိုများ) ကို ဝေဖန်သူ ဆရာများက ဟဲမင်းဝေးသည် စာအရေးအသား ကျစ်လျစ်သိပ်သည်း၍ စကားလုံးများကို အပိုအလိုမရှိ ကွက်တိဝင်အောင် သုံးတတ်ရုံမက သူတင်ပြသည့် ဖြစ်ရပ်ဇာတ်ကြောင်းတို့မှာ မည်သည့် အမြင်မျိုးနှင့် ကြည့်ကြည့် သဘော သဘာဝတိကျမှန်ကန်သည်ဖြစ်၍ အဓိပ္ပာယ်တစ်မျိုးမက၊ နှစ်မျိုးမက ကောက်ယူလို့ရသည်။ မည်သူကြည့်ကြည့် ကြည့်သူ၏ အရိပ် ပုံမှန်ထင်သော ကြေးမုံပြင်ကဲ့သို့ ဖြစ်သည်ဟုလည်း ဆိုကြသည်။ ဤသို့ ပုံမှန်ရောင်ပြန်ဟပ်နိုင်ခြင်း၊ သဘောသဘာဝ တိကျမှန်ကန်ခြင်းသည်ပင်လျှင် ဟဲမင်းဝေးစာစု၏ အနက်အနှိုင်းပင် ဖြစ်သည်ဟု ယူရပေမည်။

ဤဝတ္ထုတို့တွင် လူ၏ ဖြစ်ရပ်ဇာတ်ကြောင်းကို တင်ပြထားသည်။ လူ၏ ဘဝကို စစ်ကာလဖြင့် တင်စားထားသည်။ စစ်ကာလသည် လူတို့၏ မတည်ငြိမ်သော၊ အစိုးမရသော၊ အန္တရာယ်များသော၊ ဆင်းရဲသော အဖြစ်ကို ထင်ရှားစေသည် ဖြစ်၍ ဤဝတ္ထုတို့၏ နောက်ခံကားကို စစ်ကာလ ရှုခင်း မြင်ကွင်းဖြင့် ပုံဖော်ထားသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်။

“အမြောက်တပ်ကြီးလာပြီ ထွက်ကြ၊ ပြေးကြ” ဟု စစ်ဗိုလ်က “နှင်” သည်။ ဘယ်သူမှ မနေသာ။ ထွက်ကြ သွားကြရမည်။ မိမိတို့ ဇာတိရပ်ရွာကို စွန့်ခွာကြရသည်။ မည်သည့်လူမျိုး၊ မည်သည့် ဘာသာတရားကမဆို လူတို့၏ ရုပ်ဝတ္ထု (ခန္ဓာ) ဖွဲ့စည်းမှုသည် မဟာဘုတ်ကြီးလေးပါး ဖြစ်သည်။ ပထဝီ၊ တေဇော၊ အာပေါ၊ ဝါယော ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့ အညီအညွတ် ဖွဲ့စည်းအပ်သော ရုပ်ခန္ဓာတို့တွင် ဤဓာတ်ကြီးများ မညီမညွတ် မမျှမတ ဖြစ်လာသော အခါ ပြင်းထန်သော ဖောက်ပြန်မှုကြီးများ ဖြစ်တတ်သည်။ ပထဝီဓာတ် ဖောက်ပြန် ပျက်စီးသောအခါ မြေပြိုသည်နှင့် နှိုင်းသည်။ တေဇောဓာတ် လွန်ကဲသော အခါ မီးအကြီးအကျယ် လောင်သည်နှင့် နှိုင်းသည်။ ထိုနည်းတူစွာ အာပေါဓာတ် ဖောက်ပြန်သော် ရေဘေး၊ ဝါယောဓာတ် ဖောက်ပြန်သော် လေဘေးတို့နှင့် ပမာပြု၍ ပြောဆိုလေ့ ရှိကြသည်။ ဤသို့ ပြင်းထန်စွာ ဖောက်ပြန်တတ်သော ဓာတ်သဘာဝကြီးများဖြင့် ဖွဲ့စည်းအပ်သော ခန္ဓာသည် စဖြစ်လာသည့် ‘ဇာတိ’ ကာလမှစ၍ ရပ်နေ နားနေရန် အခွင့်မရ၊ တသွင်သွင် တလှုပ်လှုပ် ကြီးရင့်၍သာ နေသည်။ ဇရာသဘော။ ကိုယ့်ဇာတိ မြို့ရွာတွင် နေချင်လို့လည်း မနေရ၊ အမြောက်တပ်ကြီးပမာ ပြင်းထန်စွာ ပေါက်ကွဲ ဖောက်ပြန်တတ်သော ဤဓာတ်လေးပါး အစုအဝေးက စစ်မိန့်ဖြင့် အတင်းနှင့်သလို မောင်းနှင်သောကြောင့် တရွေ့ရွေ့ တရိပ်ရိပ် ကြီးပြင်းအိုမင်းလာရပုံကို စစ်ဗိုလ်က နှင်၍ အဘိုးအိုသူဇာတိ ‘စန်ကာလီ’ မှ ထွက်ခွာခဲ့ရသည့်အဖြစ်ဖြင့် တင်စား ထင်ဟပ်ထားသည်။

တံတားက အဘိုးအိုသည် မနေသာ၍ မိမိဇာတိမြို့ရွာမှ ထွက်လာခဲ့ရသည့်တိုင်အောင် သူစိတ်ကတော့ မဖြောင့်။ သူစောင့်ရှောက်နေရသည်ဆိုသော သတ္တဝါကလေးများအတွက် နောက်ဆံတစ်ပင် တင်းရလျက်ရှိသည်။ လူတို့၏ ဖြစ်ရပ်ကလည်း ဤနည်းနှင့်နှင် ဖြစ်သည်။ လူတို့သည် မယားအတွက်၊ လင်အတွက်၊ သားအတွက်၊ သမီးအတွက်၊ မြေးအတွက် ပူပန်၍သာ နေရသည်။ “ငါမရှိရင် သင်းတို့ ခက်ချေတော့မည်” ဟု အထင်ရောက်ကာ သေခါနီးကာလအထိ ဤပူပန်ကြောင့်ကြမှုက မငြိမ်းတတ်။ ဤပူပန်ကြောင့်ကြမှုမျိုးကို ငြိမ်းအေး

အောင် ဘယ်သူကမှ ဘာမှ လုပ်မပေးနိုင်၊ မပူပါနဲ့ဆိုလေ ပူလေ ဖြစ်တတ်သည် မှာ လူ့ဓမ္မတာ။

တံတားထိပ်က အဘိုးအိုသည် “လူ” ပင် ဖြစ်သည်။ “လူ” တို့သည် ဤ အဘိုးအိုကဲ့သို့ပင် သောကကိုယ်စီ ရှိတတ်ကြသည်။ သေပေါက်သေဝသို့ ရောက်လာသည်အထိ၊ တံတားထိပ်သို့ ရောက်သည်အထိ ဤသောကများက ပါလာတတ်သည်။

ကြောင်အတွက် မပူရဘူးဆိုသော် ခိုအတွက် ပူမည်။ ခိုအတွက် သောက အေးပြန်သော် ဆိတ်အတွက် ပူရပြန်သည်။ မယားအတွက် မပူရသော်၊ သားသမီးအတွက် ပူသည်။ သားသမီးအတွက် မပူရသော် မြေးအတွက်။

‘လူ’ တို့၏ နောက်ပြဿနာတစ်ခုမှာ ဘယ်သွားရမှန်း မသိခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ဘာသာတရားများက ဤဘဝမှ သေလွန်သော် ဘယ်ဘုံ ဘယ်ဘဝသို့ ရောက်မည်ကို ဟောဆို ညွှန်ပြတတ်ကြသော်လည်း ‘လူ’ က တကယ် မယုံကြည်တတ်။ ဘာမှမဖြစ်သည့် အခါတွင် ဤသို့သော ဟောဆိုညွှန်ပြမှုများကို သိမ်မွေ့သော နှလုံးဖြင့် လက်ခံယုံကြည်ထားနိုင်ကြသော်လည်း သေမင်းနှင့် တကယ်ရင်ဆိုင်တွေ့ရသောအခါ ဤသွန်သင်ညွှန်ပြမှုများသည် တကယ် အားကိုးလောက်အောင် မဟုတ်ကြောင်းကို တွေ့ကြရတတ်သည်။

တံတားလွန်သော် ‘တော်ကိုဆာ’ လမ်းခွဲ၌ မြို့တော် ဘာစီလိုနာဆီသို့ သွားသော ကားကြုံများ ရှိသည် ဆိုသော်လည်း နိဗ္ဗာန်၊ နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာပြည်၊ ကောင်းကင်ဘုံတို့ကို တကယ်က လူသာမန်တို့ အာရုံမပြုတတ်။ အသိမိတ်ဆွေမျှ မရှိသော အရပ်တို့ကို မည်သူမျှ မသွားချင်။ မသွားဝံ့။ (စွန့်စားတတ်သော စိတ်သည် လူ၏ ဗီဇစိတ် မဟုတ်)။ အပါယ်လေးဘုံသာ ကိုယ့်အိမ် ကိုယ့်ရာ ဖြစ်တော့သည် ဆိုသကဲ့သို့ ကိုယ်နေနေကျ နေရာဆီသို့သာ အကြောင်းအမျိုးမျိုးရှာကာ လွမ်းတတ်ကြပေသည်။

သေခြင်း တရားသည် အရွယ်ရွေးသည် မဟုတ်၊ လူကြီး၊ လူငယ်၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမဟူ၍ မခွဲခြား၊ အားလုံး ဤတံတားကို ဖြတ်ကြရသည်။ စစ်ကာလတို့၌ အသေအပျောက် ပို၍ များပြားသည်။ စစ်သားတို့သည် ဤမြစ်ကို ဖြတ်ကူးကြ၊ သူတို့၏ လှည်းဘီးဒေါက်များကို ကူတွန်း၍ ပို့ပေးလျက်ရှိကြသည်။

စန်ကာလို့ တည်းဟူသော ဇာတိ မှ အမြောက်တပ်ကြီးပမာ ပြင်းထန်သော ပေါက်ကွဲ ဖောက်ပြန်မှုများကို ဖြစ်စေသည့် ဓာတ်ကြီးလေးပါး သဘော

ကြောင့်၊ ကံဇာတ်ဆရာကြီး ဟု ခေါ်ဆိုကြသော စစ်ဗိုလ်က စစ်မိန့်ဖြင့် ‘နှင်’ သည်တွင် မထွက်ချင်ဘဲ ထွက်ခွာလာခဲ့ရသည့် ဇရာ အဘိုးအိုသည်၊ မောပန်း နွမ်းနယ် သော (နာသော) ဗျာဓိကာလ၌ မရဏ တည်းဟူသော အိပ်ရုံ မြစ်ကူးတံတား ဆီသို့ ရောက်လာ၏။

သူ့အတွက် ဘယ်သူက ဘာတတ်နိုင်သနည်း။ ဘယ်သူ့အတွက်ကော ဘယ်သူက ဘာတတ်နိုင်မည်နည်း။

သတ္တဝါတစ်ခု ကံတစ်ခု။ သတ္တဝါတစ်ခုက အခြားတစ်ခုအတွက် ဘာမှ မလုပ်ပေးနိုင်။ အဘိုးအိုသည် ‘သူစောင့်ရှောက်ခဲ့သည်ဆိုသော ‘သတ္တဝါ’ ကလေးများအတွက် ဘာမှ မတတ်နိုင်သလိုပင် တံတား၌ တာဝန်ကျသော စစ်သားကလည်း အဘိုးအိုအတွက် ဘာမှ မတတ်နိုင်။ သူ့မှာလည်း သူ့အလုပ် နှင့်သူ၊ သူ့ကိစ္စနှင့် သူ၊ သူ့သောကနှင့်သူ၊ တံတားဦးအလွန် နယ်မြေဆီသို့ ရန်သူ ရောက်လာမည့်အချိန်ကို ခန့်မှန်းရလျက်။ အဘိုးအိုအားလည်း ကြုံ၍သာ စကားပြောနေရသည်။ တကယ်က အဘိုးအိုအတွက် သူ ဘာမှ လုပ်မပေးနိုင်။

ဟဲမင်းဝေးသုံးသည့် သင်္ကေတများမှာ အလွန် ပီပီသသရှိ၍ မည်သည့် ရှုထောင့်မှမဆို အနက်အဓိပ္ပာယ် ထင်မြင်လွယ်သည်ဟုလည်း ဆိုကြသည်။

အဘိုးအို၏ အသွင်အပြင်ကို ကြည့်ပါဦး။

ငွေကိုင်းမျက်မှန်တပ်ထားသည်။ ငွေကိုင်း မျက်မှန်သည် ‘အမြင် မသန်’ သော သူတို့၏ အသုံးအဆောင် ဖြစ်သည်။ ဤအဘိုးအိုသည် အမြင်သန်သော သူမျိုး မဟုတ်၊ သူ၏ အဝတ်နက်နှင့် မျက်နှာပေါ်တွင် ဖုန်အလိမ်းလိမ်း တင်လျက်ရှိ၏။ တဆယ့်နှစ် ကီလိုမီတာမျှ လျှောက်လာခဲ့ရာတွင် သူ့မှာ မောပန်းရုံ နွမ်းနယ်ရုံ၊ အဝတ်ပေါ်၊ မျက်နှာပေါ်တွင် ဖုန်တင်ရုံသာရှိသည်။ (He has collected nothing but dust) ဆိုသည်ကို ဖော်ပြသည်။

သူက သူ့ကိုယ်သူ ‘သတ္တဝါကလေးများကို စောင့်ရှောက်နေသည်’ ဟုသာ ဆိုသည်။ သူ့ကို ကြည့်ရသည်မှာတော့ သတ္တဝါများကို စောင့်ရှောက် ကယ်မ တတ်သော ဘုရားသခင် အစရှိသော သူတော်စင် သိုးထိန်း၊ နွားကျောင်း တို့၏ အသွင်အပြင် မရှိ။ တကယ်က သူသည် လူသာမန်တစ်ယောက်မျှသာ ဖြစ်သည်။ ဤဝတ္ထုမှာ လူသာမန်တို့၏ အကြောင်း ဖြစ်သည်။

“ဒီနေရာဟာ နားဖို့ကောင်းတဲ့နေရာ မဟုတ်ဘူး” ဟု စစ်သားက ဆိုသည်။ မှန်ပါသည်။ လူဘုံသည် နားနေချင်စရာ သာယာသည့်ဘုံ မဟုတ်၊ ဘာသာ ရေး သွန်သင်ညွှန်ပြမှုများက လူဘုံကို နားနေစရာ ဘုံကောင်းဟု မသတ်မှတ်။

ဘေးအန္တရာယ် ကင်းရှင်းသည်လည်း မဟုတ်။ ဘဝဆိုသည်မှာ ဖြစ်လာမှတော့ နားနေချင်လို့လည်း ရသည်မဟုတ်။ တရစပ်သွား၍သာ နေရသည်။ အတည် အမြဲလည်း မရှိ။ ဆင်းရဲ၏။ အစိုးမရ။ မြေကလည်း ပြိုတတ်၏။ မီးလည်း လောင်တတ်၏။ ရေလည်း ကြီးတတ်၏။ လေမုန်တိုင်းကလည်း မွေတတ်သည်။ အန္တရာယ်များလှချေ၏။

လူသာမန်တို့သည် အမြင် မသန်ကြချေ။

“အဲဒီဘက်ဆီမှာတော့ ကျုပ်သိတာ တစ်ယောက်မှ မရှိဘူး” အဘိုးအို သည် ကောင်းကင်ဘုံသို့လည်းကောင်း၊ နတ်ရွာ နိဗ္ဗာန်သို့လည်းကောင်း အာရုံ မပြုတတ်။ အသိမရှိသောအရပ်သို့ မသွားလိုခြင်းမှာ လူသာမန်တို့၏ သဘာဝ။ မိမိ သွားချင်သည် မသွားချင်သည်ကို အပထား။ လမ်းညွှန်ပြသ ဟောကြား ပေးသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကျေးဇူးတော့ တင်ကြရပေမည်။

လူသည် သောကနှင့် မကင်းတတ်။ မိမိ၌ ကြုံလာရသော သောကကို သူတစ်ပါးနှင့် ဝေမျှခံစားချင်တတ်သော ဉာဉ်လည်း ရှိသည်။ အဘိုးအိုသည် “သိသူ” က ကောင်းရာသို့ ညွှန်ပြပေးသော်လည်း စိတ်မဝင်စားတတ်။ အာရုံ မပြုတတ်။ သူ့သောကကို ဝေမျှမခံစားတတ်လျှင် သူ့မှာ အဖော်မရ။ အားကိုး မရ။

ထိုအခြင်းအရာတို့ ဖြစ်ပျက်သည့်နေ့ကို ဟဲမင်းဝေးက အီစတာပွဲတော် အကြိုနေ့ဟု ဆိုထားသည်။ အီစတာပွဲတော်ကား ခရစ်တော်ရှင်ပြန်ထမြောက် ခြင်းကို အထိမ်းအမှတ်ပြုသည့်ပွဲ ဖြစ်သည်။ နှစ်စဉ် မတ်လ (၂၂) ရက်နှင့် ဧပြီလ (၂၅) ရက်တို့ အကြား၌ ဖြစ်တတ်သည်။ ခရစ်တော်သည် လက်ဝါးကပ် တိုင်၌ သေလွန်ပြီး မြုပ်နှံထားရာ သင်္ချိုင်းမှတစ်ဖန် ရှင်ပြန်ထမြောက်ခြင်းဖြစ်၍ အီစတာပွဲ မတိုင်မီ ကာလသည် ခရစ်တော်လွန်၍ ဝမ်းနည်းကြေကွဲကြရသော ကာလဖြစ်၏။ ထိုကာလ၏ အထိမ်းအမှတ်များအဖြစ်ဖြင့် သောကြာနေ့ (Good Friday) မှစ၍ အံ့ဆိုင်းမှုန့်မိုင်းသော အခြေအနေ။ ထိုနောက်တွင် ခြိုးခြံသော အကျင့်ဖြင့် ဥပုသ်သီတင်း ဆောက်တည်ကြရပြီး တနင်္လာနေ့ နေထွက်တပြု တွင် “သခင်ရှင်ပြန်ထမြောက်တော်မူလေပြီ” ဟူသော ကြွေးကြော်သံနှင့်အတူ ရွှင်လန်း ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို ဖော်ပြကြသည့် ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲများ ကျင်းပသည်။ ဆီမီး ဖယောင်းတိုင်များ ထွန်းညှိကြသည်။

အဘိုးအို တံတားထိပ်၌ အမောဆိုက်နေသည့်နေ့ကို “အီစတာပွဲတော် အကြိုနေ့” ဟု ဆိုထားသည်။ ထိုအခြင်းအရာကို တိမ်များနိမ့်လျက် တစ်မိုးလုံး

အံ့ဆိုင်းလျက်ရှိသောနေ့ဟု ဖော်ပြထားသည်။ သင်္ကေတတစ်ခုနှင့်တစ်ခု အပြန်အလှန် ကျေးဇူးပြုထားသည်။ တစ်မိုးလုံး အံ့ဆိုင်း၍ မှန်မှိုင်းထုံထိုင်းသော အခြေအနေတို့၏ နောက်တွင် “သခင် ရှင်ပြန်ထမြောက်ခြင်း” ကို အကြောင်းပြု၍ ရှင်လန်းဝမ်းသာရသော အခြေအနေရှိသည်။ လူတို့သည် မည်မျှပင် ထိုင်းမှိုင်းသော အခြေအနေမှဖြစ်စေ မျှော်လင့်ချက်ကတော့ ရှိသည်ချည်း ဖြစ်သည်။

မနှစ်မြို့ဖွယ်ရာ အခြေအနေမျိုးမှ ထွက်ပေါက် လွတ်လမ်းကို မျှော်မှန်းတတ်သည်မှာ လူ့ဓမ္မတာ။ အကယ်၍ မည်သို့မျှ ထွက်ပေါက်မရှိတော့သော အခြေအနေသို့ ရောက်ရှိလာပါကလည်း တမလွန်တွင် ကောင်းရာသုဂတိသို့ ရောက်ဖို့ အာရုံပြုတတ်ရပေမည်။

ဟဲမင်းဝေးသည် ဘာသာတရားကို အရေးထားသော ခေတ်သစ် အတွေးသမား စာရေးဆရာဖြစ်သည်။ သူသည် ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင် တစ်ဦးဖြစ်သော်လည်း သူ၏ ခရစ်ယာန် အယူအဆမှာ ကျဉ်းမြောင်းသော ရှေးအယူအဆများမှ လွတ်သော ကျယ်ပြန့်နက်နဲသော အယူအဆများဟု ဆိုနိုင်သည်။ ခရစ်ယာန်ဘာသာကသာမက အခြားသော ဘာသာတရားတို့က အရေးထားရသော သစ္စာတရားကို ရှာဖွေသော အယူအဆတို့တည်း။

ကဲ မိတ်ဆွေ၊ ဟဲမင်းဝေး၏ တံတားက လူအို ဝတ္ထုကို တစ်ခေါက်ပြန်ဖတ်ပါဦး။

ပြီးလျှင် မိမိ၏ အာရုံ၌ မည်သို့လာ၍ ထင်ဟပ် ရိုက်ခတ်သည်ကို ဆင်ခြင်ကြည့်စေချင်ပါသည်။ လူတစ်ယောက်၏ အယူအဆနှင့် အခြားတစ်ယောက်၏ အယူအဆ တူရမည်ဟု မဆိုလိုပါ။ သို့ရာတွင် သင်လည်း သင့်အယူအဆနှင့်သင် ယုတ္တိကို ဆင်ခြင်ရပါလိမ့်မည်။

အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သော သုံးသပ်ချက်သည် ရှုထောင့်တစ်ခုမှ သုံးသပ်ချက်သာဖြစ်၍ ဤသို့ချည်း ဖြစ်ရမည်ဟု မဆိုလိုပါ။ ပြည့်စုံပြီဟူ၍လည်း မယူဆပါ။

သင့်မှာလည်း သင့်အမြင်နှင့်သင် ပြင်ဆင် ဖြည့်စွက် ပယ်ဖျက်နိုင်ခွင့် ရှိပါသည်။

ထင်လင်း

* * *

INDIAN CAMP

At the lake shore there was another rowboat drawn up. The two Indians stood waiting.

Nick and his father got in the stern of the boat and the Indians shoved it off and one of them got in to row. Uncle George sat in the stern of the camp rowboat. The young Indian shoved the camp boat off and got in to row Uncle George.

The two boats started off in the dark. Nick heard the oarlocks of the other boat quite a way ahead of them in the mist. The Indians rowed with quick choppy strokes. Nick lay back with his father's arm around him. It was cold on the water. The Indian who was rowing them was working very hard, but the other boat moved further ahead in the mist all the time.

'Where are we going, Dat?' Nick asked.

'Over to the Indian camp. There is an Indian lady very sick.'

'Oh,' said Nick.

Across the bay they found the other boat beached. Uncle George was smoking a cigar in the dark. The young Indian pulled the boat way up the beach. Uncle George gave both the Indians cigars.

They walked up from the beach through a meadow that was soaking wet with dew, following the young Indian who carried a lantern. Then they went into the woods and followed a

trail that led to the logging road that ran back into the hills. It was much lighter on the logging road as the timber was cut away on both sides. The young Indian stopped and blew out his lantern and they all walked on along the road.

They came around a bend and a dog came out barking. Ahead were the lights of the shanties where the Indian bark-peelers lived. More dogs rushed out at them. The two Indians sent them back to the shanties. In the shanty nearest the road there was a light in the window. An old woman stood in the doorway holding a lamp.

Inside on a wooden bunk lay a young Indian woman. She had been trying to have her baby for two days. All the old women in the camp had been helping her. The men had moved off up the road to sit in the dark and smoke out of range of the noise she made. She screamed just as Nick and the two Indians followed his father and Uncle George into the shanty. She lay in the lower bunk, very big under a quilt. Her head was turned to one side. In the upper bunk was her husband. He had cut his foot very badly with an axe three days before. He was smoking a pipe. The room smelled very bad.

Nick's father ordered some water to be put on the stove, and while it was heating he spoke to Nick.

'This lady is going to have a baby, Nick,' he said.

'I know,' said Nick.

'You don't know,' said his father. 'Listen to me. What she is going through is called being in labour. The baby wants to be born and she wants it to be born. All her muscles are trying to get the baby born. That is what is happening when she screams.'

'I see,' Nick said.

Just then the woman cried out.

'Oh, Daddy, can't you give her something to make her stop screaming?' asked Nick.

'No. I haven't any anaesthetic,' his father said. 'But her screams are not important. I don't hear them because they are not important.'

The husband in the upper bunk rolled over against the wall.

The woman in the kitchen motioned to the doctor that the water was hot. Nick's father went into the kitchen and poured about half of the water out of the big kettle into a basin. Into the water left in the kettle he put several things he unwrapped from a handkerchief.

'Those must boil,' he said, and began to scrub his hands in the basin of hot water with a cake of soap he had brought from the camp. Nick watched his father's hands scrubbing each other with the soap. While his father washed his hands very carefully and thoroughly, he talked.

'You see, Nick, babies are supposed to be born head first but sometimes they're not. When they're not they make a lot of trouble for everybody. May be I'll have to operate on this lady. We'll know in a little while.'

When he was satisfied with his hands he went in and went to work.

'Pull back that quite, will you, George?' he said. 'I'd rather not touch it.'

Later when he started to operate Uncle George and three Indian men held the woman still. She bit Uncle George on the arm and Uncle George said, 'Damn squaw bitch!' and the young Indian who had rowed Uncle George over laughed at him. Nick held the basin for his father. It all took a long time.

His father picked the baby up and slapped it to make it breathe and handed it to the old woman.

'See, it's a boy, Nick,' he said. 'How do you like being an interne?'

Nick said, 'All right.' He was looking away so as not to see what his father was doing.

'There. That gets it,' said his father and put something into the basin.

Nick didn't look at it.

'Now,' his father said, 'there's some stitches to put in. You

can watch this or not, Nick, just as you like. I'm going to sew up the incision I made.'

Nick did not watch. His curiosity had been gone for a long time.

His father finished and stood up. Uncle George and the three Indian men stood up. Nick put the basin out in the kitchen.

Uncle George looked at his arm. The young Indian smiled reminiscently.

'I'll put some peroxide on that, George,' the doctor said.

He bent over the Indian woman. She was quiet now and her eyes were closed. She looked very pale. She did not know what had become of the baby or anything.

'I'll be back in the morning,' the doctor said, standing up. 'The nurse should be here from St. Ignace by noon and she'll bring everything we need.'

He was feeling exalted and talkative as football players are in the dressing-room after a game.

'That's one for the medical journal, George,' he said. 'Doing a Caesarean with a jack-knife and sewing it up with nine-foot, tapered gut leaders.'

Uncle George was standing against the wall, looking at his arm.

'Oh, you're a great man, all right,' he said.

'Ought to have a look at the proud father. They're usually the worst sufferers in these little affairs,' the doctor said. 'I must say he took it all pretty quietly.'

He pulled back the blanket from the Indian's head. His hand came away wet. He mounted on the edge of the lower bunk with the lamp in one hand and looked in. The Indian lay with his face toward the wall. His throat had been cut from ear to ear. The blood had flowed down into a pool where his body sagged the bunk. His head rested on his left arm. The open razor lay, edge up, in the blankets.

'Take Nick out of the shanty, George,' the doctor said.

INDIAN CAMP

93

There was no need of that. Nick, standing in the door of the kitchen, had a good view of the upper bunk when his father, the lamp in one hand, tipped the Indian's head back.

It was just beginning to be daylight when they walked along the logging road back toward the lake.

'I'm terribly sorry I brought you along, Nickie,' said his father, all his post-operative exhilaration gone. 'It was an awful mess to put you through.'

'Do ladies always have such a hard time having babies?' Nick asked.

'No, that was very, very exceptional.'

'Why did he kill himself, Daddy?'

'I don't know, Nick. He couldn't stand things, I guess.'

'Do many men kill themselves, Daddy?'

'Not very many, Nick.'

'Do many women?'

'Hardly ever.'

'Don't they ever?'

'Oh, yes. They do sometimes.'

'Daddy?'

'Yes'

'Where did Uncle George go?'

'He'll turn up all right.'

'Is dying hard, Daddy?'

'No, I think it's pretty easy. Nick. It all depends.'

They were seated in the boat. Nick in the stern, his father rowing.

The sun was coming up over the hills. A bass jumped, making a circle in the water. Nick trailed his hand in the water. It felt warm in the sharp chill of the morning.

In the early morning on the lake sitting in the stern of the boat with his father rowing, he felt quite sure that he would never die.

*

*

*

စခန်းသာ

ရေကန်စပ်သို့ နောက်ထပ် လှေတစ်စင်း ထိုးဆိုက်လိုက်သည်။ ရေစပ်၌ အင်းဒီးယန်းရှစ်ယောက်က မတ်တပ်ရပ်၍ စောင့်နေကြသည်။

နစ်နှင့် သူ့အဖေလည်း လှေ၏ ပဲ့ပိုင်းတွင် ဝင်ထိုင်လိုက်ကြသောအခါ လှေကို အင်းဒီးယန်း နှစ်ယောက်က ကမ်းမှ တွန်းထုတ်လိုက်ပြီးလျှင် တစ်ယောက်က လှော်ခတ်ရန်အတွက် လှေပေါ်သို့ ခုန်တက်လိုက်ပါခဲ့လေသည်။ စခန်းရှိ အခြားလှေတစ်စီး၏ ပဲ့ပိုင်းတွင် ဦးလေးကျောက ဝင်ထိုင်လိုက်ပြီး လှေကို လှော်ခတ်ရန်အတွက် အင်းဒီးယန်း လူငယ်တစ်ယောက်က လှေပေါ်သို့ တက်၍ လိုက်ပါခဲ့လေသည်။

လှေနှစ်စင်းသည် မှောင်ထဲတွင် စတင် လှော်ခတ်လာကြသည်။ နစ်သည် အခြားလှေ၏ ခတ်တက်သံ တကျွီကျွီကို သူတို့ လှေ၏ ရှေ့အတော်ခပ်လှမ်းလှမ်းမှ မြူထဲတွင် ကြားနေရသည်။ အင်းဒီးယန်းများက အတော်သွက်သွက်ကြီး လှော်ခတ်လာကြ၏။ နစ်၏ အဖေသည် နစ်ကို နောက်ကျောမှ သိုင်းဖက်ထားလိုက်၏။ လှေပေါ်တွင် အတော်ချမ်းသည်။ သူတို့သားအဖကို တင်ဆောင် လှော်ခတ်လာသော အင်းဒီးယန်း လှေသမားသည် ကြိုးစားပမ်းစား လှော်ခတ်သော်ငြားလည်း တစ်ချိန်လုံး အခြားလှေကိုမမီ၊ မြူထဲတွင် နောက်၌သာ ကျန်နေခဲ့လေသည်။

“အဖေ၊ ကျွန်တော်တို့ ဘယ်သွားမှာတုန်း” ဟု နစ်က မေးသည်။

“အင်းဒီးယန်းတွေ နေထိုင်ကြတဲ့ စခန်းသာကို သွားမလို့လေ၊ အဲဟိုမှ အင်းဒီးယန်းအမျိုးသမီးတစ်ယောက် သိပ်ပြီး နေထိုင်မကောင်းဖြစ်နေလေရဲ့”

“အိုး . . . ဟုတ်လား”

ရှေ့မှ လှေ ကမ်းစပ်သို့ ထိုးဆိုက်လိုက်သည်ကို ကန်ရေပြင်ကျယ်ကို ဖြတ်၍ သူတို့ လှမ်းမြင်လိုက်ကြသည်။ ဦးလေးဂျောသည် မှောင်ထဲတွင် ဆေးပြင်းလိပ် သောက်နေ၏။ အင်းဒီးယန်းလူငယ်က လှေကို ကမ်းပေါ်သို့ ဆွဲတင်နေသည်။ ဦးလေးဂျောက အင်းဒီးယန်းနှစ်ယောက်စလုံးကို ဆေးပြင်းလိပ် တစ်လိပ်စီ ပေးဝေလိုက်သည်။

သူတို့ အားလုံး နှင်းဖြင့် စိုစွတ်နေသော လယ်ကွင်းကိုဖြတ်၍ ကမ်းစပ်မှ လျှောက်တက်လာခဲ့ကြသည်။ သူတို့ရှေ့မှ အင်းဒီးယန်းတစ်ယောက်က မှန်မီး အိမ်တစ်လုံးကို လက်က ဆွဲကိုင်လာသည်။ ထို့နောက် သူတို့သည် သစ်တော ကို ဖြတ်လျှောက်ကြပြီး၊ ခြေကျင် လမ်းဖုန်ဖုန်လေးအတိုင်း တောင်တန်းများဆီသို့ ဦးတည်သွားသော သစ်ထုတ်သည့် လမ်းမကြီးပေါ် လျှောက်လာခဲ့ကြလေ သည်။ သစ်ထုတ်သည့် လမ်းမကြီးမှာ ဝဲယာနှစ်ဖက်စလုံးတွင် သစ်များ ခုတ်လှဲ ရှင်းလင်းထားသဖြင့် အလင်းရောင် အတော်ပင် ဖြာနေပြီး အင်းဒီးယန်း လူငယ် သည် လက်မှ ဆွဲကိုင်လာသော မီးအိမ်ကို မှုတ်ငြိမ်းလိုက်ပြီး သူတို့အားလုံး လမ်းမကြီးအတိုင်း ဆက်လျှောက်လာခဲ့ကြလေသည်။

လမ်းကွေ့တစ်ခုသို့ ရောက်လာခဲ့ကြသောအခါ သူတို့ကို ခွေးတစ်ကောင် က ထွက်ဟောင်သည်။ ရှေ့တွင် သစ်ခေါက်ခွာသော အင်းဒီးယန်းအလုပ်သမား များ နေထိုင်ကြသည့် တဲပုတ်များမှ မီးရောင်တလက်လက်ကို သူတို့ တွေ့ကြပြီး သူတို့ဆီသို့ နောက်ထပ်၍ ခွေးတစ်အုပ် ပြေးထွက်လာကြပြန်သည်။ အင်းဒီးယန်း နှစ်ယောက်က ခွေးအုပ်ကို တဲပုတ်များဆီသို့ မောင်းထုတ်လိုက်ကြသည်။ လမ်းမကြီးနှင့် အနီးကပ်ဆုံးဖြစ်သော တဲပုတ်တစ်လုံး၏ ပြတင်းပေါက်မှ မီးရောင် လင်းထွက်နေပြီး တံခါးပေါက်ဝ၌ လက်တွင် မီးအိမ်တစ်လုံးဆွဲကိုင်ထားသော သူအိုမကြီးတစ်ယောက် ရပ်စောင့်နေသည်ကို သူတို့ တွေ့ကြရလေသည်။

တဲအတွင်း၌ သစ်သားကွပ်ပျစ် တစ်လုံးပေါ်တွင် အင်းဒီးယန်း အမျိုး သမီးတစ်ဦး လဲလျောင်း၍ နေ၏။ ထိုအမျိုးသမီးသည် မီးဖွားရန် ဗိုက်နာနေသည် မှာ နှစ်ရက်ပင် ရှိသွားပြီ။ သူမအား စခန်းတစ်ခုလုံး၌ရှိသော အမယ်အို အားလုံး က ဝိုင်းဝန်းကူညီလျက်ရှိကြသည်။ ယောက်ျားသားများကမူ မီးဖွားမည့် အမျိုး သမီး၏ အော်သံ ဟစ်သံများနှင့် ကင်းဝေးရာ လမ်းမကြီး၏ မှောင်ရိပ် တစ်နေ ရာတွင် ထွက်ထိုင်နေကြကာ ဆေးလိပ်၊ ဆေးတံများ သောက်ဖွားနေကြ၏။ နှစ်၏ အဖေနှင့် ဦးလေးဂျောတို့ တဲပုတ်အတွင်းသို့ ဝင်သွားရာနောက်သို့

အင်းဒီးယန်းနှစ်ယောက်နှင့် နှစ်တို့ လိုက်ပါသွားကြခိုက်မှာပင် ဗိုက်နာနေသည့် အမျိုးသမီးလည်း သံကုန်ဟစ်အော်လိုက်လေသည်။ သူမသည် အောက်ဆင့် ကွပ်ပျစ်ပေါ်တွင် လဲလျောင်းလျက်ရှိပြီး စောင်ခြုံ၏အောက်တွင် အလွန်ကြီးသော အဝတ်ပုံကြီးတစ်ခုလို ဖြစ်နေ၏။ ဦးခေါင်းက တစ်ဖက်သို့ လှည့်ထားသည်။ အပေါ်ထပ် ကွပ်ပျစ်တွင်မူ သူ၏ ယောက်ျား ရှိနေသည်။ သူသည် လွန်ခဲ့သော သုံးရက်က ခြေထောက်တစ်ဖက်တွင် ပုဆိန်ဖြင့် ဆိုးဆိုးရွားရွား ခုတ်မိထားသည်။ ဆေးတံကို ရှိုက်ဖွာလျက် ရှိခြင်းကြောင့်လည်း အခန်းတစ်ခန်းလုံး ဆိုးရွားသော အနံ့အသက်များဖြင့် မွှန်နေ၏။

နှစ်၏ အဖေက ရေခဲခန်းတစ်ခန်းကို ကျိုခိုင်းလိုက်ပြီး “ဒီအမျိုးသမီးဟာ ကလေးမွေးတော့မှာ” ဟု နှစ်ကို ပြောလိုက်၏။

“ကျွန်တော် သိပါတယ်” ဟု နှစ်က ပြန်ပြောသည်။

“အို . . . မင်း မသိပါဘူး။ ငါ ပြောတာ နားထောင်၊ အခု သူဖြစ်နေတာတွေဟာ၊ ဗိုက်နာနေတာလို့ ခေါ်တယ်၊ ကလေးကလည်း အပြင်ကို ရောက်ချင်လှပြီ၊ သူကလည်း ကလေးအပြင်ကို ရောက်စေချင်လှပြီ၊ သူ့ရဲ့ ကြွက်သားတွေဟာ ကလေးအပြင်ကို ရောက်စေဖို့ ညှစ်အားပေးနေကြတယ်၊ ဒါကြောင့်မို့ သူ အော်ဟစ်လိုက်တာဖြစ်တယ်”

“ဟုတ်လား”

ထိုစဉ်မှာပင် ဗိုက်နာနေသော အမျိုးသမီးက အော်ဟစ်လိုက်ပြန်သည်။

“အဖေရယ်၊ သူ မအော်ဟစ်ရအောင် သူ့ကို တစ်ခုခု လုပ်ပေးနိုင်တော့ဘူးလား”

“အို . . . ငါ့မှာ နာတာကျင်တာ ပျောက်စေတဲ့ ထုံဆေးတို့၊ မေ့ဆေးတို့ မရှိဘူးကွ၊ လုပ်ပေးလို့ မရဘူး၊ ဒါပေမယ့် သူ အော်တာဟာ ဒီလောက် အရေးမကြီးပါဘူးကွ၊ ငါတော့ အရေးမကြီးတာမို့ ဒီအော်သံ ဟစ်သံတွေကို ဘာမှ မကြားသလိုပါဘဲ”

ထိုစဉ်မှာပင် အပေါ်ကွပ်ပျစ်မှ လင်ယောက်ျားလည်း တစ်ဖက်နံရံဘက်သို့ မျက်နှာလှည့်လိုက်လေသည်။

မီးဖိုခုံတွင် ရေခဲခန်းကျိနေသော မိန်းမက ဆရာဝန်ဖြစ်သူ နှစ်၏ အဖေအား ရေခဲခန်းဆွဲပြီဖြစ်ကြောင်း အကြောင်းကြားလိုက်သည်။ နှစ်၏အဖေလည်း မီးဖိုခုံသို့ ဝင်သွားကာ ရေခဲခန်းအိုးကြီးထဲမှ ပွက်ပွက်ဆူနေသော ရေခဲခန်းထက်ဝက်ခန့်ကို ရေစည်ပိုင်းတစ်ခုထဲသို့ လောင်းထည့်လိုက်သည်။ ထို့နောက် ရေခဲခန်းအိုးထဲတွင် ကျန်ရှိနေသေးသော ရေခဲခန်းထဲသို့ လက်ကိုင်ပဝါအထုပ်ထဲမှ

ပစ္စည်းအချို့ကို ထုတ်ယူကာ ထည့်လိုက်လေသည်။

“ဒါတွေကို ရေခဲနွေးနွေး ပြုတ်ထားရမယ်ကွ” ဟု ပြောပြီးလျှင် နစ်၏ အဖေလည်း စည်ပိုင်းထဲတွင် ရှိနေသော ရေခဲနွေးဖြင့် စခန်းမှ ယူလာသော ဆပ်ပြာတစ်ခွက်နှင့် လက်များကို ပွတ်တိုက်ဆေးကြောနေလေသည်။ လက်များကို ဆပ်ပြာဖြင့် တစ်ဖက်ချင်း ပွတ်တိုက်ဆေးကြောနေသော သူ့အဖေကို နစ်က ငေးကြည့်နေသည်။ နစ်၏ အဖေ ဆရာဝန်လည်း လက်များကို သေချာ စေ့ငစွာ ဆေးကြောရင်း နစ်အား ပြောပြနေလေသည်။

“ဒီလိုရှိတယ်ကွယ့် နစ်ရဲ့၊ ကလေးမွေးတယ်ဆိုတာ ခေါင်းက အရင်မွေးရတယ်၊ ဒါပေမယ့် တစ်ခါ တစ်ရံတော့ တချို့က မမွေးဘူး၊ အဲသလို ဖြစ်ပလား ဆိုရင်တော့ လူတိုင်း ဒုက္ခလှလှကြီး တွေ့ပြီသာမှတ်ပေတော့၊ အခုလည်း ဒီအမျိုးသမီးကို ငါတော့ ဗိုက်ခွဲပြီး မွေးရလိမ့်မယ်လို့ ထင်တယ်၊ တစ်အောင်လောက် ကြာတော့ တို့ သိမှာပေါ့ကွာ”

ထို့နောက် နစ်၏ အဖေလည်း သူ၏ လက်များကို ကျေနပ်အားရစွာ ဆေးကြောစစ်ဆေးပြီးလျှင် အလုပ်စတင်ရန် မီးဖိုခန်းထဲမှ ထွက်သွားလေသည်။

“ဟေ့ ဂျော့၊ ဒီစောင်ချုံကြီးကို သူ့ကိုယ်ပေါ်က ဖယ်လိုက်စမ်း၊ ငါ့ကိုင်လို့ မဖြစ်ဘူးကွာ”

ထို့နောက် နစ်၏ အဖေလည်း ကိုယ်ဝန်ဆောင် အမျိုးသမီးကို စတင် ဗိုက်ခွဲလေတော့သည်။ ဦးလေးဂျော့နှင့် အင်းဒီးယန်းယောက်ျားကြီးသုံးယောက်က အမျိုးသမီးကို ငြိမ်သက်အောင် ချုပ်ကိုင်ထိန်းပေးထားသည်။ အမျိုးသမီးက ဦးလေးဂျော့၏ လက်မောင်းတစ်ဖက်ကို ဖမ်းကိုက်လိုက်၏။ ဦးလေးဂျော့က “ခွေးမ . . . ခွေး အရိုင်းကောင်မ” ဟု အံ့ကြိတ်ပြီး ဆိုလိုက်သဖြင့် သူ့ကို စောစောပိုင်းက လှေ့လှော်ပို့ပေးခဲ့သော အင်းဒီးယန်းယောက်ျားလူငယ်က အသံထွက်အောင်ပင် ရယ်နေလိုက်လေသည်။ နစ်က စည်ပိုင်းကို ကိုင်ထားပေးသည်။ ဗိုက်ခွဲသည်မှာ အချိန် အတော်ပင် ကြာသည်။

နစ်၏အဖေလည်း ကလေးငယ်လေးကို လက်တစ်ဖက်ဖြင့် ကောက်ယူလိုက်ပြီးလျှင် လက်တစ်ဖက်က ကလေးငယ်၏ တင်ပါးကို အသက်ဝင်လာသည်အထိ တဖတ်ဖတ် ရိုက်ပေးသည်။ အသက်ဆက်ပြီး ကလေးငိုသောအခါမှ ကလေးကို အမယ့်အို၏ လက်သို့ ကမ်းပေးလိုက်လေသည်။

“တွေ့လား၊ နစ်၊ ယောက်ျားလေးကွ၊ မင်း အလုပ်သင်ဆရာဝန် မလုပ်ချင်ဘူးလား”

“ဟုတ်ကဲ့ . . . လုပ်ချင်ပါတယ်” ဟု နစ်က ဖြေသည်။ သို့သော် သူသည် သူ့အဖေ ဘာလုပ်နေသည်ဆိုသည်ကို မကြည့်။ အဝေးသို့သာ ငေးကြည့်နေသည်။

“အဲ . . . ဟုတ်ပြီ၊ ဒါဆို ရပြီ” ဟု ဆိုကာ သူ့အဖေ ဆရာဝန်လည်း ရေစည်ပိုင်းထဲသို့ တစ်စုံတစ်ခုကို ပစ်ထည့်လိုက်သည်။

နစ်ကတော့ ဒါကို မကြည့်။

“ကဲ . . . အခု ငါခွဲထားတဲ့ ဗိုက်ကို ပြန်ချုပ်ပေးရဦးမယ်၊ ဒါကို မင်းကြည့် ချင်ကြည့်၊ မကြည့်ချင် နေနိုင်တယ် နစ်၊ မင်း သဘောပဲ”

နစ်ကတော့ မကြည့်ပါချေ။ သူ၏ သိချင် ကြည့်ချင်စိတ်များ အဝေးသို့ လွင့်ပြေးတာ ကြာပေပြီ။

ခွဲထားသော ဗိုက်ကို ပြန်ချုပ်၍ပြီးသောအခါ နစ်၏ အဖေလည်း ထရပ် လိုက်လေသည်။ ဦးလေးဂျော့နှင့် အင်းဒီးယန်းသစ်ခုတ်သမား သုံးယောက်သည် ထရပ်လိုက်ကြသည်။ နစ်ကမူ ရေစည်ပိုင်းကို မီးဖိုထဲသို့ သွားထားလိုက်သည်။

ဦးလေးဂျော့သည် လက်မောင်းမှ အနာကို ကြည့်နေ၏။ အင်းဒီးယန်း လူငယ်က ဦးလေးဂျော့ကို ပြုံးပြီး ကြည့်နေလိုက်သည်။

“အနာ မရင်းအောင် ငါ ဆေးတစ်မျိုးမျိုး ထည့်ပေးပါမယ် ဂျော့ရယ်” ဟု ပြောပြီး နစ်၏ အဖေ ဆရာဝန်လည်း အင်းဒီးယန်း အမျိုးသမီးကို ငဲ့၍ ကြည့်လိုက်၏။ ယခုအခါ သူမသည် တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်လျက်ရှိပြီး မျက်လုံး များကို မှိတ်ထားလေသည်။ သူမ၏ မျက်နှာမှာ သွေးအား အလွန်ဖျော့နေပြီး သူသည် သူ့ကလေးအကြောင်း၊ သူ့အကြောင်း၊ ဘာအကြောင်းမှ မသိတော့ချေ။

“ငါ မနက်ကျရင် ပြန်လာခဲ့မယ်” ဟု နစ်၏ အဖေက ပြောပြီး မတ်တတ် ရပ်လိုက်လည်။

“စိန့်အစ်ဂနေးက သူနာပြု ဆရာမဟာ ဒီကို နေ့လယ် မွန်းတည့်လောက် ရောက်လာလိမ့်မယ်၊ သူက တို့လိုအပ်တဲ့ ပစ္စည်းအားလုံး သူနဲ့ တစ်ပါတည်း ယူလာလိမ့်မယ်”

ထို့နောက် နစ်၏ အဖေလည်း ကစားပွဲပြီး၍ အင်္ကျီလဲခန်းထဲတွင် စကား ဖောင်နေသော ဘောလုံးကစားသမားများလို အကြည်ဆိုက်နေလေသည်။

“ဟား . . . ဒီတစ်ခါတော့ ဆေးပညာဂျာနယ်ထဲမှာ ဖော်ပြရမှာပဲ ဂျော့ ရေ၊ ဗိုက်ခွဲမွေးရတာ ခါးပိုက်ဆောင် မောင်းချဓားနဲ့ ခွဲမွေးရတာရယ်၊ ပြန်ချုပ် တော့လည်း ကြောင်အူနဲ့ ချုပ်ပေးရတာတွေဟာ ဆေးပညာဂျာနယ်မှာသာ

စာနားသော

၅၁

ဖော်ပြလိုက်မယ်ဆိုရင် ဟင်း . . . ဟင်း” ဟု နစ်၏ အဖေက အားတက်သရော ပြောဆိုလိုက်သည်။

ဦးလေးကျောကတော့ နံရံကိုမှီ၍ သူ့လက်မောင်းကိုသာ ကြည့်နေရင်း . . .

“အို . . . ခင်ဗျားက တော်ပြီးသားပုဂ္ဂိုလ်ကြီးပါဗျာ၊ တကယ့် အဓိပတိ ကြီးပဲ” ဟု ပြောလိုက်လေသည်။

“ကိုင်း ကိုင်း၊ ယလေးအဖေကိုလည်း ကြည့်လိုက်ကြဦးဗို့၊ သူတို့ယောက်ျား သားတွေဟာ ဒီလို ကိစ္စမျိုးလေးတွေမှာ အတော်ကြီး မချိမဆဲ ခံစားကြရရှာ တာ၊ အခုတော့ သူဟာ အတော်ကြီး တိတ်ဆိတ် ငြိမ်သက်နေရှာတာပါကလား” ဟု နစ်၏ အဖေက ပြောသည်။

ထို့နောက် နစ်၏အဖေသည် အင်းဒီးယန်း လင်ယောက်ျား၏ ခေါင်းတွင် ခြုံထားသော စောင်ကို ဆွဲဖွင့်လိုက်လေရာ သူ့လက် တစ်ပြင်လုံး စိမ့်သွားလေ တော့သည်။ ထို့ကြောင့် လက်တစ်ဖက်က မီးအိမ်ကို ဆွဲပြီး အောက်ဆင့် ကွပ်ပျစ် အစွန်းပေါ်သို့ တက်ရောက်ကာ အသေအချာ ကြည့်လေသည်။ အင်းဒီးယန်း ယောက်ျားသည် နံရံဘက်သို့ မျက်နှာမူထားသည်။ သူ့လည်ပင်းသည် နားရွက် တစ်ဖက်မှ အခြားတစ်ဖက်သို့တိုင်အောင် ပြတ်လျက်ရှိသည်။ သူ့ခန္ဓာကိုယ်သည် ပျော့ခွေလျက်ရှိပြီး သွေးများ အိုင်ထွန်းနေသည်။ ဦးခေါင်းကို လက်ဝဲဘက် လက်မောင်းပေါ်တွင် မှေးကပ်ထားလေသည်။ အသွားဘက်က ပွင့်နေသော သင်တုန်းစားတစ်ချောင်းသည် စောင်ထဲတွင် ရှိနေလေသည်။

နစ်၏အဖေ ဆရာဝန်က “ကျောရေ နစ်ကို တဲအပြင်ဘက် ခေါ်ထုတ်သွား စမ်းပါ” ဟု ပြောလိုက်၏။

ခေါ်ထုတ်သွားစရာ မလိုတော့ပါချေ။ နစ်သည် မီးဖိုတံခါးပေါက်မှနေ၍ သူ့အဖေ မီးအိမ်ကို ဆွဲကိုင်ကာ ကွပ်ပျစ်ပေါ်သို့ တက်ကြည့်သည်ကို ကောင်းစွာ မြင်ပြီး ဖြစ်လေသည်။

သူတို့ သစ်ခုတ်သော လမ်းမကြီးမှတစ်ဆင့် ရေကန်ရှိရာသို့ ပြန်လာကြ သောအခါ ရောင်နီလာစ ပြုပေပြီ။

“ငါ မင်းကို ခေါ်လာမိတာ စိတ်မကောင်းပါဘူး နစ်ကီရယ်၊ မင်းအဖို့ အနိဋ္ဌာရုံတွေနဲ့ ကြုံတွေ့ရဖို့ ဖြစ်နေပြီ” ဟု နစ်၏ အဖေက ပြောလိုက်သည်။ သူ့အဖို့ ဗိုက်ကို ခွဲစိတ်ချုပ်လုပ်ပြီးစဉ်ကလို မြူးထူထူပျံ့ခြင်း လုံးဝမရှိတော့ချေ။

“အမျိုးသမီးတွေဟာ ကလေးမွေးတိုင်း ဒီလိုပဲ အခက်အခဲတွေ့တတ် သလား အဖေ” ဟု နစ်က မေးသည်။

ဂုဏ်ဝင်း

“ဟင့်အင်း . . . မတွေ့တတ်ပါဘူး၊ အခုကိစ္စက အင်မတန် ရှားပါးတဲ့ ခြင်းချက်တစ်ခုပဲ”

“ဒါဖြင့် သူ့ယောက်ျားက ဘာဖြစ်လို့ သူ့ကိုယ်သူ သတ်သေရတာလဲ အဖေ”

“ဆိုနိုင်ပါဘူးကွာ၊ ဒီကိစ္စ ဒုက္ခတွေကို သည်းမခံနိုင်လို့ ထင်ပါရဲ့”

“ဒီလိုပဲ လင်ယောက်ျား တော်တော်များများဟာ သူတို့ကိုယ်သူတို့ သတ် သေကြတာပဲလား အဖေ”

“သိပ်အများကြီးတော့ မဟုတ်ပါဘူး နစ်ရယ်”

“မိန်းမတွေကကော ဟင်”

“ရှားသားကလား”

“မရှိဘူးလားဟင် အဖေ”

“ရှိတော့ ရှိတာပေါ့ သားရယ်၊ တစ်ခါတစ်ရံတော့လည်း ရှိတာပေါ့”

“အဖေ”

“ဘာလဲ သား”

“ဦးလေးဂျော့ ဘယ်သွားနေတုန်း”

“သူ ရောက်လာပါလိမ့်မယ်ကွယ်၊ စိတ်ချပါ”

“သေရတာ အတော်ခံစားရသလားဟင် အဖေ”

“ဟင့်အင်း . . . သက်သောင့်သက်သာတောင် ရှိသေးတယ်လို့ ငါ ထင် တယ်၊ ကိစ္စအဝဝပေါ်မှာ မူတည်တာပေါ့ကွယ်”

သူတို့သည် လှေပေါ်တွင် ထိုင်မိကြပြီး နစ်က ပဲ့ပိုင်းတွင် ထိုင်၍ သူ့အဖေ က လှေကို လှော်ခတ်လာသည်။ နေမင်းလည်း တောင်တန်းများအထက်သို့ မြင့်တက်လာပေပြီ။ ငါးတစ်ကောင်က ထ၊ပွက်ပြီး ရေထဲတွင် ပတ်ချာလှည့်၍ ကူးနေလေသည်။ နစ်သည် လက်တစ်ဖက်ကို ရေထဲသို့ မျှော၍ လိုက်ပါလာ သည်။ အေးမြမြ နံနက်ခင်းတွင် ကန်ရေသည် နွေး၍ နေလေသည်။

နံနက်စောစောစီးစီး ကန်ရေပြင်ပေါ်၌ နစ်သည် သူ့အဖေ လှော်ခတ် လာသော လှေ၏ ပဲ့ပိုင်းတွင် ထိုင်၍ လိုက်ပါလာရင်း သူ့ကိုယ်သူ သေလိမ့်မည် မဟုတ်ဟု တထစ်ချ စွဲမှတ်ယုံကြည်ခဲ့လေသည်။ ။

ဂုဏ်ဝင်း

အားနက်စ်ဟဲမင်းဝေး (Ernest Hemingway) ၏
(THE INDIAN CAMP) ဝတ္ထုတိုကို ပြန်ဆိုသည်။

* * *

ယဉာဏှတောင်စာအုပ်တိုက်

THE LIGHT OF THE WORLD

When he saw us come in the door the bartender looked up and then reached over and put the glass covers on the two free-lunch bowls.

'Give me a beer,' I said. He drew it, cut the top off with the spatula and then held the glass in his hand. I put the nickel on the wood and he slid the beer toward me.

'What's yours?' he said to Tom.

'Beer.'

He drew that beer and cut it off and when he saw the money he pushed the beer across to Tom.

'What's the matter?' Tom asked.

The bartender didn't answer him. He just looked over our heads and said, 'What's yours?' to a man who'd come in.

'Rye,' the man said. The bartender put out the bottle and glass and a glass of water.

Tom reached over and took the glass off the free-lunch bowl. It was a bowl of pickled pigs' feet and there was a wooden thing that worked like a scissors, with two wooden forks at the end to pick them up with.

'No,' said the bartender and put the glass cover back on the bowl. Tom held the wooden scissors fork in his hand. 'Put it back,' said the bartender.

'You know where,' said Tom.

The bartender reached a hand forward under the bar, watching us both. I put fifty cents on the wood and he straightened up.

'What was yours?' he said.

'Beer,' I said, and before he drew the beer he uncovered both the bowls.

'Your goddam pigs' feet stink,' Tom said, and spit what he had in his mouth on the floor. The bartender didn't say anything. The man who had drunk the rye paid and went out without looking back.

'You stink yourself,' the bartender said. 'All you punks stink.'

'He says we're punks,' Tommy said to me.

'Listen,' I said. 'Let's get out.'

'You punks clear the hell out of here,' the bartender said.

'I said we were going out,' I said. 'It wasn't your idea.'

'We'll be back,' Tommy said.

'No, you won't,' the bartender told him.

'Tell him how wrong he is,' Tom turned to me.

'Come on,' I said.

Outside it was good and dark.

'What the hell kind of place is this?' Tommy said.

'I don't know,' I said. 'Let's go down to the station.'

We'd come in that town at one end and we were going out the other. It smelled of hides and tan bark and the big piles of sawdust. It was getting dark as we came in, and now that it was dark it was cold and the puddles of water in the road were freezing at the edges.

Down at the station there were five whores, waiting for the train to come in, and six white men and four Indians. It was crowded and hot from the stove and full of stale smoke. As we came in nobody was talking and the ticket window was down.

'Shut the door, can't you?' somebody said.

I looked to see who said it. It was one of the white men. He wore stagg'd trousers and lumbermen's rubbers and a mackinaw

THE LIGHT OF THE WORLD

၁၁

shirt like the others, but he had no cap and his face was white and his hands were white and thin.

'Aren't you going to shut it?'

'Sure,' I said, and shut it.

'Thank you,' he said. One of the other men snickered.

'Ever interfere with a cook?' he said to me.

'No.'

'You can interfere with this one,' he looked at the cook. 'He likes it.'

The cook looked away from him holding his lips tight together.

'He puts lemon juice on his hands,' the man said. 'He wouldn't get them in dishwater for anything. Look how white they are.'

One of the whores laughed out loud. She was the biggest whore I ever saw in my life and the biggest woman. And she had on one of those silk dresses that change colours. There were two other whores that were nearly as big but the big one must have weighed three hundred and fifty pounds. You couldn't believe she was real when you looked at her. All three had those changeable silk dresses. They sat side by side on the bench. They were huge. The other two were just ordinary looking whores, peroxide blondes.

'Look at his hands,' the man said and nodded his head at the cook. The whore laughed again and shook all over.

The cook turned and said to her quickly, 'You big disgusting mountain of flesh.'

She just kept on laughing and shaking.

'Oh, my Christ,' she said. She had a nice voice. 'Oh, my sweet Christ.'

The two other whores, the big ones, acted very quiet and placid as though they didn't have much sense, but they were big, nearly as big as the biggest one. They'd have both gone well over two hundred and fifty pounds. The other two were dignified.

Of the men, besides the cook and the one who talked, there were two other lumberjacks, one that listened, interested bashful, and the other that seemed getting ready to say something, and two Swedes. Two Indians were sitting down at the end of the bench and one standing up against the wall.

The man who was getting ready to say something spoke to me very low, 'Must be like getting on top of a hay mow'

I laughed and said it to Tommy.

'I swear to Christ I've never been anywhere like this,' he said. 'Look at the three of them.' Then the cook spoke up.

'How old are you boys?'

'I'm ninety-six and he's sixty-nine,' Tommy said.

'Ho! Ho! Ho! the big whore shook with laughing. She had a really pretty voice. The other whores didn't smile.

'Oh, can't you be decent?' the cook said. 'I asked just to be friendly.'

'We're seventeen and nineteen,' I said.

'What's the matter with you?' Tommy turned to me.

'That's all right.'

'You can call me Alice,' the big whore said and then she began to shake again.

'Is that your name?' Tommy asked.

'Sure,' she said. 'Alice. Isn't it?' she turned to the man who sat by the cook.

'Alice. That's right.'

'That's the sort of name you'd have,' the cook said.

'It's my real name,' Alice said.

'What's the other girls' names?' Tom asked.

'Hazel and Ethel,' Alice said. Hazel and Ethel smiled. They weren't very bright.

'What's your name?' I said to one of the blondes.

'Frances,' she said.

'Frances what?'

'Frances Wilson. What's it to you?'

'What's yours?' I asked the other one.

THE LIGHT OF THE WORLD

၅၇

'Oh, don't be fresh,' she said.

'He just wants us all to be friends,' the man who talked said.

'Don't you want to be friends?'

'No,' the peroxide one said. 'Not with you.'

'She's just a spitfire,' the man said. 'A regular little spitfire.'

The one blonde looked at the other and shook her head.

'Goddamned mossbacks,' she said.

Alice commenced to laugh again and to shake all over.

'There's nothing funny,' the cook said. 'You all laugh but there's nothing funny. You two young lads; where are you bound for?'

'Where are you going yourself?' Tom asked him.

'I want to go to Cadillac,' the cook said. 'Have you ever been there? My sister lives there.'

'He's a sister himself,' the man in the stagged trousers said.

'Can't you stop that sorr of thing?' the cook asked. 'Can't we speak decently?'

'Cadillac is where Steve Ketchel came from and where Ad Wolgast is from,' the shy man said.

'Steve Ketchel,' one of the blondes said in a high voice as though the name had pulled a trigger in her. 'His own father shot and killed him. Yes, by Christ, his own father. There aren't any more men like Steve Ketchel.'

'Wasn't his name Stanley Ketchel?' asked the cook.

'Oh, shut up,' said the blonde. 'What do you know about Steve? Stanley. He was no Stanley. Steve Ketchel was the finest and most beautiful man that ever lived. I never saw a man as clean and as white and as beautiful as Steve Ketchel. There never was a man like that. He moved just like a tiger and he was the finest, free-est spender that ever lived.'

'Did you know him?' one of the men asked.

'Did I know him? Did I know him? Did I love him? Yo ask me that? I knew him like you know nobody in the world and I loved him like you love God. He was the greatest, finest, whitest, most beautiful man that ever lived, Steve Ketchel, and his

own father shot him down like a dog.'

'Were you out on the coast with him?

'No. I knew him before that. He was the only man I ever loved.'

Everyone was very respectful to the peroxide blonde, who said all this in a high stagey way, but Alice was beginning to shake again. I felt it sitting by her.

'You should have married him,' the cook said.

'I wouldn't hurt his career,' the peroxide blonde said. 'I wouldn't be a drawback to him. A wife wasn't what he needed. Oh, my God what a man he was.'

'That was a fine way to look at it,' the cook said. 'Didn't Jack Johnson knock him out though?'

'It was a trick,' Peroxide said. 'That big dinge took him by surprise. He'd just knocked Jack Johnson down, the big black bastard. That nigger beat him by a fluke.'

The ticket window went up and the three Indians went over to it.

'Steve knocked him down,' Peroxide said. 'He turned to smile at me.'

'I thought you said you weren't on the coast,' someone said.

'I went out just for that fight. Steve turned to smile at me and that black son of a bitch from hell jumped up and hit him by surprise. Steve could lick a hundred like that black bastard.'

'He was a great fighter,' the lumberjack said.

'I hope to God he was,' Peroxide said. 'I hope to God they don't have fighters like that now. He was a like a god, he was. So white and clean and beautiful and smooth and fast and like a tiger or like lightning.'

'I saw him in the moving pictures of the fight,' Tom said. 'We were all very moved. Alice was shaking all over and I looked and saw she was crying. The Indians had gone outside on the platform.'

THE LIGHT OF THE WORLD

၂၉

'He was more than any husband could ever be.' Peroxide said. 'We were married in the eyes of God and I belong to him right now and always will and all of ~~me~~ is his. I don't care about my body. They can take my body. My soul belongs to Steve Ketchel. By God, he was a man.'

Everybody felt terribly. It was sad and embarrassing. Then Alice, who was still shaking, spoke. 'You're a dirty liar,' she said in that low voice.

'You never layed Steve Ketchel in your life and you know it.'

'How can you say that?' Peroxide said proudly.

'I say it because it's true,' Alice said. 'I'm the only one here that ever knew Steve Ketchel and I come from Mancelona and I knew him there and it's true and you know it's true and God can strike me dead if it isn't true.'

'He can strike me too,' Peroxide said.

'This is true, true, true and you know it. Not just made up and I know exactly what he said me.'

'What did he say?' Peroxide asked, complacently.

Alice was crying so she could hardly speak from shaking so. 'He said "You're a lovely piece, Alice." That's exactly what he said.'

'It's a lie,' Peroxide said.

'It's true,' Alice said. 'That's truly what he said.'

'It's a lie,' Peroxide said proudly.

'No, it's true, true, true, to Jesus and Mary true.'

'Steve couldn't have said that. It wasn't the way he talked,' Peroxide said happily.

'It's true,' said Alice in her nice voice. 'And it doesn't make any difference to me whether you believe it or not.' She wasn't crying any more and she was calm.

'It would be impossible for Steve to have said ~~that~~,' Peroxide declared.

'He said it,' Alice said and smiled. 'And I remember when he said it and I was a lovely piece then exactly as he said, and right

now I'm a better piece than you, you dried up old hot-water bottle.'

'You can't insult me,' said Peroxide. 'You big mountain of pus. I have my memories.'

'No,' Alice said in that sweet lovely voice. 'You haven't got any real memories except haveing your tubes out and when you started C. and M. Everything else you just read in the papers. I'm clean and you know it and men like me, even though I'm big, and you know it, and I never lie and you know it.'

'Leave me with my memories,' Peroxide said. 'With my true, wonderful memories.'

Alice looked at her and then at us and her face lost that hurt look and she smiled and she had about the prettiest face I ever saw. She had a pretty face and a nice smooth skin and a lovely voice and she was nice all right and really friendly. But my God she was big. She was as big as three women. Tom saw me looking at her and he said, 'Come on. Let's go.'

'Good-bye,' said Alice. She certainly had a nice voice.

'Good-bye,' I said.

'Which way are you boys going?' asked the cook.

'The other way from you,' Tom told him.

* * *

လောကမြင်ကွင်း

ဘာသာပြန်သူ၏ အမှာ

ဤဝတ္ထုသည် ကမ္ဘာ့စာပေ နိဗ္ဗာန်ဆရာ အမေရိကန် စာရေးဆရာကြီး အားနက်စ်ဟဲမင်းဝေး (၁၈၉၈-၁၉၆၁) ၏ 'The Light of The World' ဝတ္ထုတိုကို ပြန်ဆိုထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဟဲမင်းဝေး၏ ရေးဟန်သည် အများနှင့်မတူ။ ဆန်းသစ်သော၊ မာတောင့်သော၊ ထူးခြားသော ရေးဟန်အဖြစ် ကျော်ကြားကာ သူ့ခေတ်တွင် သူ့ရေးဟန်မှာ ဆရာတစ်ဆူဖြစ်သည်ဟု ထင်ရှားခဲ့သည်။ 'ဟဲမင်းဝေး၏ ရေးဟန်ကို အခြား စာရေးဆရာများက တုရေကြသော်လည်း ဘယ်သူမှ တု၍မရ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဟဲမင်းဝေး တင်လိုက်သော 'စံ' မှာ အလွန်ခက်ခဲသောကြောင့် ဖြစ်သည်' ဟူ၍ ဝေဖန်ရေး ဆရာ ဂျန်ဝီန်းက ဟဲမင်းဝေးကွယ်လွန်ပြီးနောက် 'အော်ဘဇာဗား' သတင်းစာတွင် ရေးသားခဲ့သည်။ ဟဲမင်းဝေး၏ အရေးအသားသည် တိုတောင်းသည်၊ မာဆတ်သည်၊ ပြတ်သည်၊ အဖွဲ့အနွဲ့ အဆင်တန်ဆာ မရှိ၊ ဖွင့်ဆို ရှင်းပြခြင်း မရှိ။ အရှိကို အရှိအတိုင်း တင်ပြသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာစာဖတ်ပရိသတ် တော်တော်များများက သူ့ဝတ္ထုတိုများကို လုံးစေ့ပါဌ်စေ့ မခံစားနိုင်ကြ။ သဘောမပေါက်နိုင်ကြ။ ဤဝတ္ထုကို ဆရာကြီးက လောကမြင်ကွင်း ဟု နာမည်ပေးထားသည်။ ဘာကို ရည်စူး၍ ဤနာမည်ကို ပေးထားသလဲ၊ ဝတ္ထု၏ ဦးတည်ချက်သည် ဘာလဲ။ ဘယ်အချက်ကို မီးမောင်းထိုးပြထားသလဲ။ ဤဝတ္ထုသည် ဆရာကြီးကိုယ်တိုင် အကြိုက်ဆုံး ဝတ္ထုဟု ဆိုပါသည်။ ဖတ်ရှုခံစားကြည့်စေလိုပါသည်။

*

*

*

ပညာရွှေတောင်စာအုပ်တိုက်

တံခါးဝမှ ကျွန်တော်တို့ ဝင်လာသောအခါ အရက်ရောင်းသူက တစ်ချက် လှမ်းကြည့်ပြီးနောက် ကောင်တာပေါ်မှ ဟင်းဇလုံ နှစ်လုံးတို့ မှန်ပြားအဖုံး များနှင့် ဖုံးထားလိုက်သည်။

“ဘီယာတစ်လုံး” ဟု ကျွန်တော်က မှာလိုက်သည်။

သူသည် ဘီယာပုလင်းကို လှမ်းယူပြီး အဖုံးကို ဓားပြားကလေးဖြင့် ဖောက်ဖွင့်လိုက်သည်။ ထို့နောက် ဖန်ခွက်ကို လက်ထဲမှာ ကိုင်ထားသည်။ ကျွန်တော်က အောင်တာပေါ် ပိုက်ဆံတင်ပေးလိုက်သောအခါ သူက ဘီယာ ပုလင်းကို ကျွန်တော့်ဘက်သို့ တွန်းပို့လိုက်သည်။

“မင်းကော ဘာလဲ” သူက တွမ်ကို မေးသည်။

“ဘီယာ”

သူသည် ဘီယာပုလင်းကို ယူပြီး အဖုံးကို ဖွင့်သည်။ တွမ်က ပိုက်ဆံ ထုတ်ပေးတော့ သူက ဘီယာပုလင်းကို တွမ်ဘက်သို့ တွန်းပို့လိုက်သည်။

“ဘာဖြစ်တာလဲဗျ” တွမ်က မေးလိုက်သည်။

အရက်ရောင်းသူက ပြန်မဖြေ။ သူသည် ဆိုင်ထဲသို့ ဝင်လာသော လူ တစ်ယောက်ကို ကျွန်တော်တို့ခေါင်းပေါ်မှ ကျော်ကြည့်ပြီး “ခင်ဗျားကော ဘာ သောက်မလဲ” ဟု လှမ်းမေးလိုက်သည်။

“ချက်အရက်” ဟု ထိုလူက ပြန်ပြောသည်။

အရက်ရောင်းသူသည် အရက်ပုလင်း၊ ဖန်ခွက်နှင့် ရေခွက်များကို ထုတ်ယူ လိုက်သည်။ တွမ်က ရှေ့သို့ လှမ်းပြီး ဟင်းဇလုံအဖုံးကို ဖွင့်ကြည့်သည်။

ချဉ်တည်ထားသော ဝက်ခြေထောက်ဇလုံ ဖြစ်သည်။ ကတ်ကြေးကဲ့သို့ ခက်ရင်းခွ နှစ်ခုပါသည်။ သစ်သွားညှပ် တစ်ခု ရှိသည်။ ထိုညှပ်ဖြင့် ဝက်ခြေ ထောက်ကို ညှပ်ယူရန် ဖြစ်သည်။

“ဟေ့ မလုပ်နဲ့”

အရက်ရောင်းသူက ယင်းသို့ ပြောပြီး ဟင်းဇလုံကို ပြန်ဖုံးထားလိုက်သည်။ တွမ်းက သူ့လက်ထဲတွင် သစ်သွားညှပ်ကို ကိုင်ထားသည်။

“အဲဒါ ပြန်ချထားလိုက်” ဟု အရက်ရောင်းသူက ပြောလိုက်သည်။

“ဘယ်မှာ ထားရမယ်ဆိုတာ ခင်ဗျားပဲ သိမှာပေါ့” ဟု တွမ်က ပြန်ပြော သည်။

• အရက်ရောင်းသူသည် ကျွန်တော်တို့ နှစ်ယောက်စလုံးကို အကဲခတ်ရင်း လက်တစ်ဖက်ကို ကောင်တာအောက်သို့ လှမ်းနှိုက်လိုက်သည်။ ဤတွင်

လောကမြင်ကွင်း

၆၃

ကျွန်တော်က ပိုက်ဆံ ဆင့်ငါးဆယ် ထုတ်ပြီး ကောင်တာပေါ် တင်ပေးရင်း ကိုယ်ကို မတ်မတ် ပြင်ထိုင်လိုက်သည်။

“ဘာယူမှာလဲ”

“ဘီယာပဲ”

အရက်ရောင်းသူသည် ဟင်းဇလုံ နှစ်လုံးကို အဖုံးဖွင့်လိုက်ပြီးတော့မှ ဘီယာပုလင်းကို ဆွဲယူလိုက်သည်။

“ခင်ဗျား ဝက်ခြေထောက်ကလည်း အပုပ်တွေပဲ၊ ထို့ . . .” ဟု တွမ်က ပြောပြီး ကြမ်းပြင်ပေါ်သို့ ထွေးချလိုက်သည်။ သို့သော် အရက်ရောင်းသူသည် ဘာတစ်ခွန်းမှ မပြော။ စောစောက ချက်အရက် မှာသောက်သူသည် ပိုက်ဆံ ရှင်းပေးပြီး နောက်သို့ လှည့်မကြည့်ဘဲ ပြန်ထွက်သွားသည်။

“မင်းတို့သာ အပုပ်တွေပါကွ၊ မင်းတို့ ဂန့်ဒူးကောင်တွေ အားလုံး အပုပ် တွေ့ချည်းပဲ” ဟု အရက်ရောင်းသူက ပြန်ပြောသည်။

“ဟာ . . . သူက ငါတို့ကို ဂန့်ဒူးကောင်တွေတဲ့ကွာ” ဟု တွမ်က ကျွန်တော့်ဘက် လှည့်ပြောသည်။

“နေစမ်းပါကွာ၊ လာ တို့ ပြန်ကြစို့” ဟု ကျွန်တော်က ပြောလိုက်သည်။

အရက်ရောင်းသူက ဆက်လက်ပြီး . . .

“မင်းတို့ ဂန့်ဒူးကောင်တွေ ဒီနေရာက ထွက်သွားကြ”

“ဒီနေရာက ထွက်သွားမလို့ပြောတာ ကျွန်တော်က ပထမ ပြောတာပါ၊ ခင်ဗျားက စပြောတာ မဟုတ်ပါဘူး” ဟု ကျွန်တော်က ပြန်ပြောလိုက်သည်။

တွမ်က . . .

“ကျွန်တော်တို့ ပြန်ကို လာဦးမယ်” ဟု ပြောသည်။

“မင်းတို့ ပြန်မလာရဘူး”

ကျွန်တော်က တွမ်ဘက်သို့ လှည့်ကာ . . .

“သူပြောတာ မှားနေပြီဆိုတာ ပြောပြလိုက်စမ်းပါကွ”

“လာစမ်းပါကွာ”

အပြင်ဘက်တွင် တော်တော်ကောင်းသည်။ တစ်လမ်းလုံး မှောင်မည်းနေ သည်။

“တော်တော်ဆိုးတဲ့ ဆိုင်ပါလားကွ” တွမ်က မှတ်ချက်ချသည်။

“မသိပါဘူးကွာ၊ ကဲ . . . တို့ ဘူတာရုံဘက် လျှောက်ကြမယ်”

ကျွန်တော်တို့သည် မြို့ထဲသို့ တစ်ဖက် အစွန်မှ ဝင်လာခဲ့ပြီးနောက်၊

တစ်ဖက် အစွန်သို့ သွားနေကြခြင်း ဖြစ်သည်။

လမ်းထဲတွင် သားရေပုပ်နံ့၊ သစ်ခေါက်ပုပ်နံ့နှင့် လွှစာမှုန့်နံ့များ မွန်နေသည်။ အချိန်က တော်တော် မှောင်နေပြီ။ အေးလည်း တော်တော်အေးသည်။

လမ်းထဲမှ ဗွက်အိုင် အစပ်များတွင် ရေတွေ ချွဲစပြုနေကြပြီ။

ဘူတာရုံတွင် အဝင်ရထားကို စောင့်နေကြသော ပြည့်တန်ဆာငါးယောက်။ လူဖြူ ခြောက်ယောက်နှင့် အင်းဒီးယန်း လေးယောက်တို့ ရောက်နှင့်နေကြသည်။

ဘူတာရုံထဲတွင် လူတွေ ပြတ်သိပ်နေသည်။ မီးလင်းဖိုမှ မီးအားလည်း တော်တော် ပူသည်။

မီးခိုးတွေလည်း တစ်ခန်းလုံး ပြည့်နေသည်။ ကျွန်တော်တို့ ဝင်သွားချိန်တွင် တစ်ယောက်မျှ စကားပြောမနေကြ။ လက်မှတ်ပေါက်ကိုလည်း ပိတ်ထားသည်။

“တံခါးပြန်ပိတ်ခဲ့ဟေ့” ဟု တစ်ယောက်က လှမ်းပြောသည်။ ကျွန်တော်က ဘယ်သူများပါလိမ့်ဟု လှမ်းကြည့်လိုက်သည်။

လူဖြူတစ်ယောက် ဖြစ်သည်။ သူသည် အခြားလူများကဲ့သို့ပင် အလုပ်သမားဝတ် ဘောင်းဘီကျပ်၊ အင်္ကျီကြမ်းထူထူတို့ကို ဝတ်ထားပြီး သစ်ခွတ်ဆမားစီး ရာဘာဖိနပ်ကို စီးထားသည်။

သို့သော် သူ့ခေါင်းမှာ ဦးထုပ် မရှိ။ မျက်နှာက ဖြူဖွေးနေပြီး လက်များမှာလည်း အလားတူပင် ဖြူဖွေးပိန်လို့နေကြသည်။

“မင်းက အဲဒီတံခါးကို မပိတ်ဘဲ ထားခဲ့မလို့လား”

“ရပါတယ်” ဟု ကျွန်တော်က ပြောပြီး တံခါးကို သွားပိတ်လိုက်သည်။

“ကျေးဇူးပါပဲ” ဟု သူက ပြန်ပြောသည်။

ဤတွင် တခြားလူတစ်ယောက်က လှောင်ရယ် ရယ်ပစ်လိုက်သည်။

“ဒါထက် မင်းက စားဖိုမှူးတစ်ယောက်ကို နောက်ဖူးသလားကွ” ဟု ထိုလူက ကျွန်တော့်ကို မေးသည်။

“ဟင့်အင်း . . . မနောက်ဖူးဘူး”

ထိုလူက စားဖိုမှူးဘက်သို့ လှည့်ပြီး . . .

“အဲဒါဆိုရင် မင်း ဒီလူကို နောက်နိုင်တယ်၊ သူက သူ့ကို နောက်ရင်သိပ် သဘောကျတာကွ”

စားဖိုမှူးသည် နှုတ်ခမ်းကို တင်းတင်းစေ့လျက် တစ်ဖက်သို့ လှည့်သွားသည်။

လောကမြင်ကွင်း

၆၅

“ဒီလူက ရှောက်ရည်နဲ့ လက်ဆေးတာကွ၊ ပန်းကန်ဆေးတဲ့ ရေထဲမှာ ဆေးတာ မဟုတ်ဘူး၊ ကြည့်လိုက်ပါလား၊ သူ့ လက်တွေက ဆွတ်ဆွတ်ဖြူနေတာပဲ”

ပြည့်တန်ဆာမတစ်ယောက်က အသံကျယ်ကြီးဖြင့် ရယ်လိုက်သည်။ သူသည် ကျွန်တော် မြင်ဖူးသမျှ မိန်းမတွေအနက် အဝဆုံး ဖြစ်သည်။

ဝလိုက်တာမှ အကြီးအကျယ် ဝသည်။ သူသည် အရောင် တဖျတ်ဖျတ် ပြောင်နေသော ပိုးသားအင်္ကျီနှင့် စကတ်တို့ကို ဝတ်ထားသည်။

နောက် ပြည့်တန်ဆာမနှစ်ယောက်ကလည်း သူနီးပါး ဝသည်။ သို့သော် သူကတော့ အဝဆုံး။

သူ့ကိုယ်အလေးချိန်သည် ပေါင် (၃၅၀) လောက်တော့ ရှိလိမ့်မည်။ သူ့ကို ကြည့်လျှင် တကယ်မှ ဟုတ်ရဲ့လားဟု သံသယဝင်စရာ ဖြစ်သည်။ သူတို့ သုံးယောက်စလုံးပင် အရောင်ပြောင်သော ပိုးထည်များကို ဝတ်ထားကြသည်။ သူတို့သည် ခုံတန်းလျားပေါ်တွင် ဘေးချင်းကပ်လျက် ထိုင်နေကြသည်။

နည်းနည်းနောနော ဝသည့် မိန်းမကြီးတွေ မဟုတ်။ ကျန် နှစ်ယောက်ကတော့ ထူးခြားမှု မရှိ။ သာမန် ပုံပန်း သဏ္ဌာန်များပင် ဖြစ်သည်။ ဆံပင်ကို ရွှေရောင်ဆိုးထားကြသည်။

“သူ့လက်တွေကို ကြည့်လိုက်စမ်းပါ”

ထင်းခွတ်သမားက စားဖိုမှူးဘက်သို့ မေးငေါ့ပြီး ပြောလိုက်သည်။ ပြည့်တန်ဆာမကြီးက သဘောကျပြီး ဟားတိုက် ရယ်ပြန်သည်။

သူတစ်ကိုယ်လုံး သိမ်သိမ်တုန်နေသည်။

“အလကား သောက်သုံးမကျတဲ့ ရွံစရာ အပုပ်မကြီး”

စားဖိုမှူးက ဖျတ်ခနဲ ပြန်လှည့်ပြီး ပြောလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ပြည့်တန်ဆာမကြီးကတော့ တစ်ကိုယ်လုံး သိမ်သိမ်ခါပြီး ရယ်မြဲ ရယ်နေသည်။

“ဪ . . . ဘုရား . . . ဘုရား . . . ဘုရား . . . ဘုရား” ဟု ပြည့်တန်ဆာမကြီးက ဘုရားတလိုက်သည်။ သူ့အသံက အလွန် ချိုလွင်သည်။

အခြား ပြည့်တန်ဆာမကြီးနှစ်ယောက်ကတော့ အာရုံခံစားမှု မရှိသလို တီဗွီဆိတ်ငြိမ်သက်နေကြသည်။ သို့သော် သူတို့နှစ်ယောက်ကလည်း အကြီးဆုံး အဝဆုံး ပြည့်တန်ဆာမကြီးနီးပါး ကြီးကြ ဝကြသည်။

သူတို့နှစ်ယောက်စလုံးပင် ကိုယ်အလေးချိန် ပေါင်နှစ်ရာငါးဆယ် ကျော် ကောင်း ကျော်ကြပေလိမ့်မည်။

ဆံပင်ဆိုးထားသော ကျန်နှစ်ယောက်ကတော့ ကျွန်တစ်ဦးသားနှင့် ထိုင်နေကြသည်။

စားဖို့မျှနှင့် စောစောက စကားပြောသော သစ်ခုတ်သမားနှစ်ယောက်နှင့် ဆွီဒင်လူမျိုး နှစ်ယောက်တို့ ထိုင်နေကြသည်။ သစ်ခုတ်သမားနှစ်ယောက်အနက် တစ်ယောက်က စကားဝိုင်းကို စိတ်ဝင်စားစွာဖြင့် အာရုံစိုက်နားထောင်နေသည်။ သို့သော် သူဟန်ပန်က ရှက်တတ်ပုံရသည်။ နောက်တစ်ယောက်ကတော့ စကား ဝင်ပြောချင်ဟန်ဖြင့် ပါးစပ်တပြင်ပြင် လုပ်နေသည်။ အင်ဒီးယန်းနှစ်ယောက် မှာ ခုံတန်းလျားအစွန်းတွင် ထိုင်နေပြီး ကျန်တစ်ယောက်က နံရံကို မှီ၍ ရပ်နေ သည်။

စကားပြောချင်နေသော သစ်ခုတ်သမားက ကျွန်တော့်နားကပ်ပြီး လေသံ ဖြင့် ပြောသည်။

“အင်း . . . ကောက်ရိုးပုံကြီးထဲ ဝင်အိပ်လိုက်ရသလို နေမှာပဲကွ”

ကျွန်တော်က ရယ်ပြီး တွမ်ကို ပြန်ပြောပြလိုက်သည်။

“ဘုရားစူးရပါစေရဲ့ကွာ၊ ငါဖြင့် ဒီလိုနေရာမျိုး တစ်ခါမှ မရောက်ဖူးပါဘူး၊ ဟိုမှာ သူတို့ သုံးယောက်ကို ကြည့်လိုက်ပါလား” ဟု သစ်ခုတ်သမားက ထပ်ပြော သည်။

ထို့နောက် စားဖို့မျှက ကျွန်တော့်ဘက်လှည့်ပြီး . . .

“မင်းတို့ကောင်လေးတွေက အသက် ဘယ်လောက်ရှိပြီလဲကွ”

“ကျွန်တော်က (၉၆) နှစ်၊ သူက (၆၉) နှစ်” ဟု တွမ်က ပြောလိုက်သည်။

“ဟား . . . ဟား . . . ဟား . . . ဟား”

အဝဆုံး ပြည့်တန်ဆာမကြီးက သိမ့်သိမ့်ခါပြီး ရယ်ပြန်သည်။ သူ့အသံက တကယ့်ကို ချိုလွင်ပြီး နားဝင်ပီယံရှိလှသည်။ အခြား ပြည့်တန်ဆာမတွေ ကတော့ ပြုံးပင် မပြုံးကြ။

“ဟေ့ . . . စကားကို ကောင်းကောင်း ပြောစမ်းပါကွ” စားဖို့မျှက ပြော သည်။ “ငါက မင်းတို့ကို ခင်မင်တဲ့ သဘောနဲ့ ကောင်းကောင်းမေးတာပါကွာ”

“ကျွန်တော်က ၁၇ နှစ်၊ သူက ၁၉ နှစ်ပါ” ဟု ကျွန်တော်က ပြန်ပြောလိုက် သည်။

တွမ်က ကျွန်တော့်ဘက် လှည့်လျက် . . .

“မင်းက ဘာဖြစ်နေတာလဲကွ”

“ဘာမှ မဖြစ်ပါဘူး”

လောကမြင်ကွင်း

၆၇

“ရှင်တို့က ကျွန်မကို အဲလစ်လို့ ခေါ်နိုင်ပါတယ်”
အဝဆုံး ပြည့်တန်ဆာမကြီးက ယင်းသို့ ပြောကာ တသိမ့်သိမ့် ရယ်နေပြန်
သည်။

“အဲဒါ ခင်ဗျားနာမည်၊ ဟုတ်လား” ဟု တွမ်က မေးလိုက်သည်။

“ဟုတ်ပါတယ်၊ ကျွန်မနာမည် အဲလစ် အစစ်ပါ။ ဟုတ်တယ် . . . နော်
. . . ရှင်” ဟု စားဖိုမှူးဘေးတွင် ထိုင်နေသူဘက်သို့ လှည့်၍ ထောက်ခံချက်
တောင်းလိုက်သည်။

“ဟုတ်ပါတယ် အဲလစ်ပါ”

“မင်းတို့ ကောင်မတွေ အားလုံး ဒီလို နာမည်မျိုးချည်းပဲပေါ့” ဟု စားဖိုမှူး
က ဝင်ပြောသည်။

“ဒီနာမည်က ကျွန်မနာမည် အစစ်ပါ”

“ဒါဖြင့် ဟိုနှစ်ယောက် နာမည်က ဘာတဲ့လဲ” ဟု တွမ်က မေးလိုက်ပြန်
သည်။

“ဟယ်ဇယ်နဲ့ အက်သယ်” ဟု အဲလစ်က ဝင်ပြောသည်။ ဟယ်ဇယ်နှင့်
အက်သယ်တို့က ပြုံးနေကြသည်။ သူတို့ကို ကြည့်ရတာ ခပ်ထိုင်းထိုင်းပုံမျိုး
ဖြစ်သည်။

“ခင်ဗျားနာမည်က ဘယ်သူလဲ”

ဆံပင်ဆိုးထားသော အမျိုးသမီးတစ်ယောက်ကို ကျွန်တော်က မေးလိုက်
သည်။

“ဖရန်ဆေး” ဟု ထိုအမျိုးသမီးက ပြန်ဖြေသည်။

“ဖရန်ဆေး ဝီလ်ဆင်၊ အဲဒါ ဘာဖြစ်သလဲ”

“ခင်ဗျား နာမည်ကရော” ဟု ကျွန်တော်က နောက်တစ်ယောက်ကို မေး
လိုက်ပြန်သည်။

“အို . . . အဆန်းလုပ် မေးမနေပါနဲ့”

“သူက တို့အားလုံးနဲ့ မိတ်ဆွေဖြစ်ချင်လို့ မေးတာ” ဟု စကားပြောချင်နေ
သော သစ်ခုတ်သမားကြီးက ဝင်ပြောသည်။

“မင်းက မိတ်ဆွေ မဖွဲ့ချင်လို့လား”

“မဖွဲ့ချင်ဘူး၊ ရှင်နဲ့ ပိုမဖွဲ့ချင်ဘူး”

“တော်တော် ဒေါသကြီးတဲ့ ကလေးမပါလား”

ဆံပင်ဆိုးထားသော အမျိုးသမီးက နောက်တစ်ယောက်အား လှည့်ကြည့်

ပြီး ခေါင်းခါလိုက်သည်။

“အလကား အသုံးမကျတဲ့ လူတွေပါ”

အဲလစ်က တဟားဟားနှင့် တသိမ့်သိမ့် ရယ်နေပြန်သည်။

“ဘာမှ ရယ်စရာ မဟုတ်ဘူး၊ အဲဒါကို နင်တို့က တဟားဟား ရယ်ကြတယ်၊ ဒါပေမယ့် ဘာမှ ရယ်စရာ . . . မဟုတ်ဘူး” ဟု စားဖိုမှူးက ဝင်ပြောပြန်သည်။

“ဒါနဲ့ မင်းတို့ ကောင်လေးနှစ်ယောက်က ဘယ်ကို သွားကြမလို့လဲ”

“ခင်ဗျားကော ဘယ်သွားမလို့လဲ” တွမ်က ပြန်မေးလိုက်သည်။

“ငါက ကဲဒီလက်ကို သွားမလို့၊ မင်းတို့ ရောက်ဖူးကြသလား၊ အဲဒီမှာ ငါ့ညီမနေတယ်”

“သူ့ကိုယ်တိုင်ကလည်း ညီမပဲကွ”

ဘောင်းဘီကျပ်နှင့် သစ်ခွတ်သမားကြီးက ဝင်နောက်လိုက်သည်။

“အလကား စကားတွေ ပြောမနေစမ်းပါနဲ့ဗျာ၊ လူကြီးလူကောင်းဆန်ဆန် ပြောကြစမ်းပါ” ဟု စားဖိုမှူးက ပြောသည်။

“ကဲဒီလက် ဆိုတာက စတီးဗ်ကက်ချယ်တို့၊ အက်ဝေါ့ဂတ်တို့ အရပ်ဗျ” ဟု ရှက်တတ်ပုံရသော လူကြီးက ဝင်ပြောလိုက်သည်။

“ဟင် . . . စတီးဗ်ကက်ချယ် ဟုတ်လား” ဆံပင်ဆိုးထားသော အမျိုးသမီးတစ်ယောက်က အလန့်တကြားဖြင့် အသံကျယ်ကျယ်နှင့် မေးလိုက်သည်။

“သူ့ ဖအေအရင်းက သူ့ကို သေနတ်နဲ့ ပစ်သတ်ခဲ့တာရှင်၊ ဟုတ်ပါတယ်၊ ဘုရား . . . ဘုရား၊ သူ့ဖအေအရင်းခေါက်ခေါက်က ပစ်သတ်ခဲ့တာ၊ ဒီကမ္ဘာမှာ တော့ စတီးဗ်ကက်ချယ်လို လူစားမျိုး နောက်ထပ် မပေါ်နိုင်တော့ပါဘူးရှင်”

“သူ့နာမည်က စတန်လေကက်ချယ် မဟုတ်လား” ဟု စားဖိုမှူးက မေးလိုက်သည်။

“အို . . . ရှင်ပါးစပ် ပိတ်ထားစမ်းပါ၊ ရှင်က သူ့အကြောင်း ဘယ်လောက် သိလို့လဲ၊ သူ့နာမည်က စတန်လေ မဟုတ်ပါဘူး၊ စတီးဗ်ကက်ချယ်ဟာ ဒီကမ္ဘာမှာ အချောဆုံးလူတစ်ယောက်ရှင်၊ သူ့လို ဖြူစင်သန့်ရှင်းပြီး ရုပ်ချောတဲ့ လူမျိုးတစ်ယောက်မှ မတွေ့ဖူးသေးဘူး၊ သူ့လို လူမျိုး ရှိကို မရှိဘူး၊ သူက ကျားတစ်ကောင်လို လှုပ်ရှားတယ်၊ ချောလည်း သိပ်ချောတယ်၊ ရက်လဲ သိပ်ရက်ရောတယ်”

“မင်းက သူနဲ့ သိလို့လား” တစ်ယောက်က ဖြတ်မေးလိုက်သည်။

“ဟင် . . . ကျွန်မက သူ့ကို သိလို့လား၊ ကျွန်မက သူ့ကို ချစ်လို့လား၊

လူ့ကမ္ဘာကြီး

၆၉

ရှင်က အဲဒီလို မေးတာ မဟုတ်လား။ ရှင်က တစ်ကမ္ဘာလုံးမှာ ဘယ်သူ့ကိုမှ မသိပေမယ့် ကျွန်မက သူ့ကို ကောင်းကောင်း သိတယ်ရှင်၊ ရှင်က ဘုရားသခင် ကို ချစ်သလိုပဲ ကျွန်မကလည်း သူ့ကို ချစ်တယ်၊ သူဟာ ကမ္ဘာပေါ်မှာ အကြီး ကျယ်ဆုံး၊ အကောင်းဆုံး၊ အဖြူစင်ဆုံး၊ အချောဆုံး၊ ဒါပေမယ့် သူ့ကို သူ့ဖခင် အရင်းက ခွေးတစ်ကောင်ကို ပစ်သတ်သလို ပစ်သတ်ခဲ့တယ်”

“ဒါနဲ့ မင်းက သူနဲ့အတူ ကမ်းခြေကို လိုက်သွားဖူးလို့လား”

“လိုက်မသွားဖူးပါဘူး၊ ကျွန်မက သူ့ကို အဲဒီမတိုင်ခင်ကတည်းက သိခဲ့ရ တာ၊ သူဟာ ကျွန်မချစ်တဲ့ တစ်ဦးတည်းသော ချစ်သူပဲ”

ဤအမျိုးသမီးသည် ဤစကားကို ဇာတ်ဟန်ပါပြောသည်။ လူတိုင်း ပင် သူ့ကို အထင်ကြီးသွားကြသည်။

သို့သော် အဲလစ်တစ်ယောက်ကတော့ ထုံးစံအတိုင်း သိမ့်သိမ့်ခါပြီး ရယ် နေပြန်သည်။ ကျွန်တော်သည် သူ့ဘေးတွင် ကပ်ထိုင်နေလိုက်ချင်စိတ်ပင် ဖြစ် ပေါ်မိသည်။

“ဒါဆို မင်းက သူ့ကို လက်ထပ်ဖို့ ကောင်းတာပေါ့” ဟု စားဖိုမှူးက ဆံပင်ဆိုးထားသော အမျိုးသမီးကို ပြောလိုက်သည်။

“ကျွန်မက သူ့အလုပ်ကို မဖျက်ဆီးချင်ဘူး၊ သူ့အတွက် အနှောင့်အယှက် မဖြစ်စေချင်ဘူး၊ တကယ်တော့ သူလိုချင်တာ မိန်းမ မဟုတ်ဘူး၊ အို . . . ဘုရား . . . ဘုရား၊ တကယ်တော်တဲ့ ယောက်ျားတစ်ယောက်ပါရှင်”

“အဲဒီလို သဘောထားတာ ကောင်းပါတယ်” စားဖိုမှူးက ပြောသည်။

“ဒါနဲ့ သူ့ကို ဂျက်ဂျန်ဆင်က အလဲထိုးလိုက်တာ မဟုတ်လား”

“အဲဒါက ပရိယာယ်ဆင်လိုက်တာပါ၊ အဲဒီ လူမည်းငါးကြီးက သူ့ကို အလစ်မှာ ကံစွပ်ပြီး အလဲထိုးလိုက်လို့ပါ”

လက်မှတ်ပေါက် ပွင့်လာသည်။ အင်းဒီးယန်းသုံးယောက် လက်မှတ်ပေါက် သို့ လျှောက်သွားကြသည်။

“စတီးဗင်က အဲဒီ ငါးကြီးကို ထိုးလိုက်ပြီးတော့ ကျွန်မဘက်ကို လှည့်ပြီး ပြုံးပြတယ်”

“ဒါနဲ့ ကမ်းခြေကို မင်း လိုက်မသွားဘူးလို့ စောစောကပဲ မင်း ပြောခဲ့တယ် ထင်တယ်” ဟု တစ်ယောက်က ဝင်ထောက်လိုက်သည်။

“အဲဒီပွဲတုန်းကတော့ ကျွန်မ သွားခဲ့တယ်လေ၊ စတီးဗင်က ကျွန်မကို လှည့် ပြီး ပြုံးပြတဲ့အချိန်မှာ အဲဒီ ခွေးသား ငါးကြီးက ဝါအား ခုန်ထည့်ပြီး

အလစ်မှာ ဝင်ထိုးလိုက်တာ၊ ခိုးခိုးတန်းတန်းသာဆိုရင် အဲဒီ လူမည်းခွေးသားကြီး လို့ လူပေါင်းတစ်ရာကိုတောင် စတီးဗ်က ညက်ညက်ကြေအောင် ထိုးနိုင်ပါတယ်”

“သူကတော့ တကယ့် ကြီးကျယ်တဲ့ လက်ဝှေ့သမားကြီးပါပဲ” ဟု သစ်ခုတ် သမားကြီးက ထောမနာပြုလိုက်သည်။

“ဟုတ်ပါတယ်၊ သူဟာ ရှာမှရှား လက်ဝှေ့သမားတစ်ယောက်ပါ” ဟု အမျိုးသမီးက ထပ်ဆင့်ထောက်ခံသည်။ “ခုခေတ်မှာ သူ့လို လက်ဝှေ့သမားမျိုး မရှိတော့ပါဘူး၊ သူဟာ နတ်ဘုရားတစ်ပါးပါပဲ၊ သိပ်ပြီး ဖြူစင်တယ်၊ သန့်ရှင်းတယ်၊ ရုပ်ချောတယ်၊ ညင်သာတယ်၊ ကျားတစ်ကောင်လို လျှပ်ပြက်သလို မြန်ဆန်တယ်”

“ကျွန်တော်က သူ ထိုးသတ်တာကို ရုပ်ရှင်ထဲမှာပီ မြင်ဖူးတယ်” ဟု တွမ်က ပြောသည်။

စတီးဗ်ကန်ချယ်အကြောင်းကို ကြားရ၍ ကျွန်တော်တို့အားလုံး အကြီးအကျယ် စိတ်ထိခိုက်ကြရသည်။ အဲလစ်မှာ တစ်ကိုယ်လုံး သိမ့်သိမ့်ခါပြီး ငိုနေပြီ၊ အင်းဒီးယန်းများကတော့ စကြိုဘက်သို့ ထွက်သွားကြသည်။

“သူဟာ ကမ္ဘာပေါ်မှာ အတော်ဆုံး ခင်ပွန်းကောင်းတစ်ယောက်ပဲ” ဟု ဆံပင်ဆိုးထားသော အမျိုးသမီးက ဆက်ပြောသည်။ “ကျွန်မတို့ဟာ ဘုရားသခင်ရဲ့ ရှေ့တော်မှောက်မှာ လက်ထပ်ခဲ့ကြတယ်။ သူဟာ ကျွန်မကို အခုလည်း ပိုင်ဆိုင်တယ်၊ နောင်လည်း အမြဲတမ်း ပိုင်ဆိုင်နေဦးမယ်၊ ကျွန်မဘဝ တစ်ခုလုံးဟာ သူ့အတွက်ပါပဲ၊ ကျွန်မဟာ ကျွန်မကိုယ်ခန္ဓာကို ဂရုမစိုက်ပါဘူး၊ လူတွေဟာ ကျွန်မ ကိုယ်ခန္ဓာကို ယူကြတယ်၊ ယူနိုင်ပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် ကျွန်မရဲ့ စိတ်ဝိညာဉ်ကိုတော့ စတီးဗ်ကန်ချယ် တစ်ယောက်သာ ပိုင်တယ်၊ ဪ... ဘုရား... ဘုရား၊ တကယ်တော်တဲ့ ယောက်ျားပါလား”

ကြားရသမျှ လူတိုင်းပင် အကြီးအကျယ် ထိခိုက်ခံစားကြရသည်။ အဖြစ်အပျက်ကလည်း စိတ်ထိခိုက်စရာ၊ ကြေကွဲစရာ ကောင်းလှသည်။

ထို့နောက် တစ်ကိုယ်လုံး သိမ့်သိမ့်ခါနေသော အဲလစ်က လေသံတိုးတိုးဖြင့် ပြောသည်။

“နင်က အလကား မုသားကောင်မပဲ၊ နင်ဟာ စတီးဗ်ကန်ချယ်ကို ဘယ်တုန်းကမှ မတွေ့ခဲ့ဖူးပါဘူး၊ အဲဒါ နင့်ဟာ နင် သိပါတယ်”

“ရှင်က အဲဒီလို ဘာကြောင့် ပြောနိုင်တာလဲ” ဟု ဆံပင်ဆိုးထားသော

လောကမြင်ကွင်း

၇၁

အမျိုးသမီးက ခပ်စွာစွာ ပြန်မေးလိုက်သည်။

“ငါက အမှန်အတိုင်း သိလို့ ပြောနိုင်တာပေါ့။ ဒီနေရာမှာ စတီးဗ်ကို သိတာ ငါတစ်ယောက်ပဲ ရှိတယ်။ ငါက ပင်စီလိုနာက လာတာ။ အဲဒီမှာ သူ့ကို စသိရတာ။ ဒါ အမှန်ပဲ။ ငါပြောတာ မှန်တယ်ဆိုတာ နင်လည်း သိတယ်။ ငါ မမှန်တာပြောရင် အခုချက်ချင်း တုံးခနဲ လဲသေပါစေ”

“ကျွန်မလည်း မမှန်တာပြောရင် ခုချက်ချင်း လဲသေပါစေ”

“ငါပြောတာ သိပ်မှန်တယ်။ တကယ်မှန်တယ်။ အဲဒါကို နင်လည်း သိတယ်။ ငါ တမင်လုပ်ပြောနေတာ မဟုတ်ဘူး။ သူ ငါ့ကို ပြောသွားစဉ်ကတော့ ငါ အတိအကျ မှတ်မိနေသေးတယ်”

“သူက ရှင့်ကို ဘာပြောခဲ့လို့လဲ၊ ပြောစမ်းပါဦး” ဟု ဆံပင်ဆိုးထားသော အမျိုးသမီးက အထက်စီးလေသံဖြင့် ပြောလိုက်သည်။

အဲလစ်မှာ တစ်ကိုယ်လုံး သိမ့်သိမ့်ခါပြီး ငိုနေသောကြောင့် စကားကို မနည်းကြီး အားယူပြီး ပြောရသည်။

“သူ . . . သူက ငါ့ကို ပြောခဲ့တယ်။ ‘မင်းဟာ ချစ်စရာအကောင်းဆုံးပါပဲ အဲလစ်ရယ်’ တဲ့။ အဲဒါ ငါ့ကို သူပြောခဲ့တာ အတိအကျပဲ”

“အလကား ရှင် ညာတာ”

“မညာဘူး။ အဲဒါ သူပြောခဲ့တာ အမှန်ပဲ”

“မမှန်ဘူး။ ရှင် တမင်ညာတာ”

“ငါ မညာဘူး။ တကယ်မှန်တယ်။ အဟုတ်ကို မှန်တယ်။ ဘုရားပေးပေး ကျမ်းပေးပေး ငါပြောရဲတယ်”

“စတီးဗ်ဟာ ဒီလို စကားမျိုး ဘယ်တော့မှ မပြောဘူး။ သူ အဲဒီလို ဘယ် တော့မှ မပြောဘူး”

“သူ တကယ်ပြောတယ်။ အဲဒါ အမှန်ပဲ”

အဲလစ်၏ အသံက အလွန် ချို့သည်။

“နင် ယုံယုံ မယုံယုံ ငါ့အတွက်တော့ ဘာမှ မဖြစ်ဘူး။ ဘယ်လိုမှ မထူးခြား ဘူး”

ယခုအချိန်တွင် အဲလစ်သည် အငိုတိတ်သွားပြီ။ တည်ငြိမ်သွားပြီ။

ဆံပင်ဆိုးထားသော အမျိုးသမီးက ဆက်ပြောသည်။

“စတီးဗ်က ဒီလို စကားမျိုး ပြောခဲ့တယ်ဆိုတာ လုံးဝ မဖြစ်နိုင်ဘူး”

“သူ တကယ် ပြောခဲ့တယ်”

အဲလစ်က ပြုံးလိုက်ပြီး . . .

“သူ အဲဒီလို ပြောခဲ့တာကို ငါ အတိအကျ မှတ်မိနေတယ်။ သူပြောသလိုပဲ အဲဒီတုန်းကဆိုရင် ငါဟာ တကယ် ချစ်စရာကောင်းခဲ့တာ။ အခုလည်း နင်နဲ့ စာရင် ငါက အများကြီး သာသေးတယ်။ နင်က ဘာမှ မကျန်တော့ဘူး၊ ခြောက်ကပ်ပြီး ရွတ်တွကြီး ဖြစ်နေပြီ”

“ရှင် ဒီလို မစော်ကားပါနဲ့၊ ရှင်ကရော ပုပ်ပွနေတဲ့ အစုတ်ပလုတ်ကြီးပဲ မဟုတ်လား၊ ကျွန်မ အားလုံးကို ကောင်းကောင်း မှတ်မိနေသေးတယ်”

“မဟုတ်ဘူး၊ နင် မမှတ်မိဘူး၊ နင်က ဟိုဒင်းလုပ်တာကလွဲပြီး ဘာကိုမှ မမှတ်မိပါဘူး၊ နင်သိတာ အားလုံးကလည်း သတင်းစာဖတ်ပြီး သိတာပါ၊ ငါက သိပ်သန့်တယ်၊ နင်သိတဲ့အတိုင်းပဲ၊ ငါက ဝပေမယ့် ငါ့ကို ယောက်ျားတိုင်းက သိပ်ကြိုက်ကြတယ်၊ အဲဒါ နင်အသိပဲ။ ငါ ဘယ်တော့မှ ညာမပြောတတ်ဘူး၊ နင်သိတဲ့အတိုင်းပဲ”

သူ့အသံ ချိုအေးပြီး အလွန် နားဝင်ပီယံ ရှိလှသည်။

“တော်စမ်းပါ၊ ကျွန်မ အတွေးနဲ့ပဲ ကျွန်မ နေပါရစေ’ ဟု ဆံပင်ဆိုးထားသော အမျိုးသမီးက ပြောသည်။

“ကျွန်မရဲ့ မှန်ကန်တဲ့ အံ့ဩစရာကောင်းတဲ့ အတွေးနဲ့ပဲ နေပါရစေ”

အဲလစ်သည် ထိုအမျိုးသမီး၏ မျက်နှာကို ကြည့်လိုက်သည်။ ထို့နောက် ကျွန်တော်တို့ဘက်သို့ လှည့်ကြည့်သည်။ သူ့အကြည့်တွင် နာကျင်ခံစားနေရသော အရိပ်လက္ခဏာ မရှိတော့။ သူ့မျက်နှာတစ်ပြင်လုံးတွင် အပြုံးပန်းဆင်ထားသည်။

ကျွန်တော် မြင်ဖူးသမျှတွင် အလှဆုံးမျက်နှာ၊ မျက်နှာလှသလို အသားအရေကလည်း လှသည်။ ချောမွတ်နုညက်နေသည်။ အသံကလည်း စွဲမက်စရာ ချိုသာလှသည်။ သူတစ်ကိုယ်လုံး အားလုံး လှနေသည်။ တကယ်လည်း ချစ်စရာကောင်းသည်။

သို့သော်လည်း ဘုရားရေ . . . သူ့ အတ္တဘောကြီးက အလွန်အလွန် ကြီးနေသည်။ ဟိုမိန်းမသုံးယောက်စာလောက်ကို ကြီးနေသည်။ ကျွန်တော် သူ့ကို ကြည့်နေသည်ကို တွစ်က မြင်သွားပြီး . . .

“လာပါကွာ၊ တို့ ပြန်ကြစို့”

“တုတ်တ . . .”

အဲလစ်က နှုတ်ဆက်သည်။ သူ့အသံက အလွန် ချိုသည်။

လောကမြင်ကွင်း

၇၃

“တဘုတာ” ကျွန်တော်က တုံ့ပြန်လိုက်သည်။
“မင်းတို့ ကောင်လေးတွေ ဘယ်လမ်းသွားကြမလို့လဲကွ” ဟု စားဖိုမှူးကြီး
က မေးသည်။
တွမ်က ပြန်ပြောလိုက်သည်။
“ခင်ဗျားကြီးသွားမယ့် လမ်းနဲ့ မတူတဲ့ လမ်းကို သွားမလို့ဗျ”

မောင်ငယ်ကြွန်း

(အမေရိကန် စာရေးဆရာကြီး အားနက်ဟဲမင်းဝေး (၁၈၉၈-၁၉၆၁) ၏
'THE LIGHT OF THE WORLD' ဝတ္ထုတိုကို ပြန်ဆိုပါသည်။)

*

*

*

THE SNOWS OF KILIMANJARO

Kilimanjaro is a snow covered mountain 19,710 feet high, and is said to be the highest mountain in Africa. Its western summit is called the Masai 'Ngaje Ngai', the House of God. Close to the western summit there is the dried and frozen carcass of a leopard. No one has explained what the leopard was seeking at that altitude.

'The marvellous thing is that it's painless,' he said. 'That's how you know when it starts.'

'Is it really?'

'Absolutely. I'm awfully sorry about the odour, though. That must bother you.'

'Don't! Please don't.'

'Look at them,' he said. 'Now is it sight or is it scent that brings them like that?'

The cot the man lay on was in the wide shade of a mimosa tree and as he looked out past the shade on to the glare of the plain there were three of the big birds squatted obscenely, while in the sky a dozen more sailed, making quick-moving shadows as they passed.

'They've been there since the day the truck broke down,' he said. 'Today's the first time any have lit on the ground. I watched the way they sailed very carefully at first in case I ever wanted to use them in a story. That's funny now.'

ပညာရွှေတောင်စာအုပ်တိုက်

THE SNOWS OF KILIMANJARO

၇၅

'I wish you wouldn't,' she said.

'I'm only talking,' he said. 'It's much easier if I talk. But I don't want to bother you.'

'You know it doesn't bother me,' she said. 'It's that I've gotten so very nervous not being able to do anything. I think we might make it as easy as we can until the plane comes.'

'Or until the plane doesn't come.'

'Please tell me what I can do. There must be something I can do.'

'You can take the leg off and that might stop it, though I doubt it. Or you can shoot me. You're a good shot now. I taught you to shoot didn't I?'

'Please don't talk that way. Couldn't I read to you?'

'Read what?'

'Anything in the book bag that we haven't read.'

'I can't listen to it,' he said. 'Talking is the easiest. We quarrel and that makes the time pass.'

'I don't quarrel. I never want to quarrel. Let's not quarrel any more. No matter how nervous we get. May be they will back with another truck to-day. May be the plane will come.'

'I don't want to move,' the man said. 'There is no sense in moving now except to make it easier for you.'

'That's cowardly'

'Can't you let a man die as comfortably as he can without calling him names? What's the use of slanging me?'

'You're not going to die?'

'Don't be silly. I'm dying now. Ask those bastards.' He looked over to where the huge, filthy birds sat, their naked head sunk in the hunched feathers. A fourth planed down, to run quick-legged and then waddle slowly toward the others.

'They are around every camp. You never notice them. You can't die if you don't give up.'

'Where did you read that? You're such a bloody fool.'

'You might think about someone else.'

'For Christ's sake,' he said, 'that's been my trade.'

He lay then and was quiet for a while and looked across the heat shimmer of the plain to the edge of the bush. There were a few Tommies that showed minute and white against the yellow and, far off, he saw a herd of zebra, white against the green of the bush. This was a pleasant camp under big trees against a hill, with good water, and close by, a nearly dry water hole where sand grouse flighted in the mornings.

'Wouldn't you like me to read?' she asked. She was sitting on a canvas chair beside his cot. 'There's a breeze coming up.'

'No thanks.'

'May be the truck will come.'

'I don't give a damn about the truck.'

'I do.'

'You give a damn about so many things that I don't.'

'Not so many, Harry.'

'What about a drink?'

'It's supposed to be bad for you. It said in Black's to avoid all alcohol. You shouldn't drink.'

'Molo!' he shouted.

'Yes, Bwana.'

'Bring whisky-soda.'

'Yes, Bwana.'

'You shouldn't, she said. 'That's what I mean by giving up. It says it's bad for you. I know it's bad for you.'

'No,' he said. 'It's good for me.'

So now it was all over, he thought. So now he would never have a chance to finish it. So this was the way it ended in a bickering over a drink. Since the gangrene started in his right leg he had no pain and with the pain the horror had gone and all he felt now was a great tiredness and anger that this was the end of it. For this, that now was coming, he had very little curiosity. For years it had obsessed him; but now it meant nothing in itself. It was strange how easy being tired enough made it.

Now he would never write the things that he had saved to write until he knew enough to write them well. Well, he would

THE SNOWS OF KILIMANJARO

??

not have to fail at trying to write them either. Maybe you could never write them, and that was why you put them off and delayed the starting. Well, he would never know, now.

'I wish we'd never come,' the woman said. She was looking at him holding the glass and biting her lip. 'You never would have gotten anything like this in Paris. You always said you loved Paris. We could have stayed in Paris or gone anywhere. I'd have gone anywhere. I said I'd go anywhere you wanted. If you wanted to shoot we could have gone shooting in Hungary and been comfortable.'

'Your bloody money,' he said.

'That's not fair,' she said. 'It was always yours as much as mine. I left everything and I went wherever you wanted to go and I've done what you wanted to do. But I wish we'd never come here.'

'You said you loved it.'

'I did when you were all right. But now I hate it. I don't see why that had to happen to your leg. What have we done to have that happen to us?'

'I suppose what I did was to forget to put iodine on it when I first scratched it. Then I didn't pay any attention to it because I never infect. Then, later, when it got bad, it was probably using that weak carbolic solution when the other antiseptics ran out that paralysed the minute blood vessels and started the gangrene.' He looked at her. 'What else?'

'I don't mean that.'

'If we would have hired a good mechanic instead of a half-baked kikuyu driver, he would have checked the oil and never burned out that bearing in the truck.'

'I don't mean that.'

'If you hadn't left your own people, your goddamned Old Westbury, Saratoga, Palm Beach people to take me on —'

'Why, I loved you. That's not fair. I love you now. I'll always love you. Don't you love me?'

'No,' said the man. 'I don't think so. I never have.'

ပညာရွှေတောင်စာအုပ်တိုက်

'Harry, what are you saying? You're out of your head.'

'No. I haven't any head to go out of.'

'Don't drink that,' she said. 'Darling, please don't drink that/ We have to do everything we can.'

'You do it,' he said. 'I'm tired.'

Now in his mind he saw a railway station at Karagatch and he was standing with his pack and that was the headlight of the Simplon-Orient cutting the dark now and he was leaving Thrace then after the-retreat. That was one of the things he had saved to write, with, in the morning at breakfast, looking out the window and seeing snow on the mountains in Bulgaria and Nansen's Secretary asking the old man if it were snow and the old man looking at it and saying, No, that's not snow. It's too early for snow. And the Secretary repeating to the other girls, No, you see. It's not snow and them all saying, It's not snow, we were mistaken. But it was the snow all right and he sent them on into it when he evoked exchange of populations. And it was snow they tramped along in until they died that winter.

It was snow too that fell all Christmas week that year up in the Gauertal, that year they lived in the woodcutter's house with the big square porcelain stove that filled half the room, and they slept on mattresses filled with beech leaves, the time the deserter came with his feet bloody in the snow. He said the police were right behind him and they gave him woollen socks and held the gendarmes talking until the tracks had drifted over.

In Schrunz, on Christmas day, the snow was so bright it hurt your eyes when you looked out from the weinstube and saw everyone coming home from church. That was where they walked up the sleigh-smoothed urine-yellowed road along the river with the steep pine hills, skis heavy on the shoulder, and where they ran that great run down the glacier above the Madlener-Haus, the snow as smooth to see as cake frosting and as light as powder and he remembered the noiseless rush the speed made as you dropped down like a bird.

THE SNOWS OF KILIMANJARO

၇၉

They were snow-bound a week in the Madlener-Haus that time in the blizzard playing cards in the smoke by the lantern light and the stakes were higher all the time as Herr Lent lost more. Finally he lost it all. Everything, the skischule money and all the season's profit and then his capital. He could see him with his long nose, picking up the cards and then opening, 'Sans Voir'. There was always gambling then. When there was no snow you gambled and when there was too much you gambled. He thought of all the time in his life he had spent gambling.

But he had never written a line of that, nor of that cold, bright Christmas day with the mountains showing across the plain that Johnson had flown across the lines to bomb the Austrian officers' leave train, machine-gunning them as they scattered and ran. He remembered Johnson afterwards coming into the mess and starting to tell about it. And how quiet it got and then somebody saying: 'You bloody murderous bastard!'

Those were the same Austrians they killed then that he skied with later. No, not the same. Hans, that he skied with all that year, had been in the Kaiser-Jagers and when they went hunting hares together up the little valley above the saw-mill they had talked of the fighting on Pasubio and of the attack on Perica and Asalone and he had never written a word of that. Nor of Monte Carno, nor the Siete Communi, nor of Arsiedo.

How many winters had he lived in the Voralberg and the Arlberg? It was four and then he remembered the man who had the fox to sell when they had walked into Bludenz, that time to buy presents, and the cherry-pip taste of good kirsch, the fast-slipping rush of running powder-snow on crust, singing 'Hi! Ho! said Rolly!' as you ran down the last stretch to the steep drop, taking it straight, then running the orchard in three turns and out across the ditch and on to the icy road behind the inn. Knocking your bindings loose, kicking the skis free and leaning them up against the wooden wall of the inn, the lamplight coming from the window, where inside, in the smoky, new-wine

smelling warmth, they were playing the accordion.

'Where did we stay in Paris?' he asked the woman who was sitting by him in a canvas chair, now, in Africa.

'At the Crillon, You know that.'

'Why do I know that?'

'That's where we always stayed.'

'No. Not always.'

'There and at the Pavillion Henri-Quatre in St. Germain. You said you loved it there.'

'Love is a dunghill,' said Harry. 'And I'm the cock that gets on it to crow.'

'If you have to go away,' she said, 'is it absolutely necessary to kill off everything you leave behind? I mean do you have to take away every-thing? Do you have to kill your horse, and your wife and burn your saddle and your armour?'

'Yes,' he said. 'Your damned money was my armour. My Swift and my Armour.'

'Don't.'

'All right. I'll stop that. I don't want to hurt you.'

'It's a little bit late now.'

'All right then. I'll go on hurting you. It's more amusing. The only thing I ever really liked to do with you I can't do now.'

'No, that's not true. You liked to do many things and every-thing you wanted to do I did.'

'Oh, for Christ sake stop bragging, will you?'

He looked at her and saw her crying.

'Listen,' he said. 'Do you think that it is fun to do this? I don't know why I'm doing it. It's trying to kill to keep yourself alive, I imagine. I was all right when we started talking. I didn't mean to start this, and now I'm crazy as a coot and being as cruel to you as I can be. Don't pay any attention, darling, to what I say. I love you, really. You know I love you. I've never loved anyone else the way I love you.'

He slipped into the familiar lie he made his bread and butter by.

THE SNOWS OF KILIMANJARO

၈၁

'You're sweet to me.'

'You bitch,' he said. 'You rich bitch. That's poetry. I'm full of poetry now. Rot and poetry. Rotten poetry.'

'Stop it. Harry, why do you have to turn into a devil now?'

'I don't like to leave anything,' the man said. 'I don't like to leave things behind.'

It was evening now and he had been asleep. The sun was gone behind the hill and there was a shadow all across the plain and the small animals were feeding close to camp; quick dropping heads and switching tails, he watched them keeping well out away from the bush now. The birds no longer waited on the ground. They were all perched heavily in a tree. There were many more of them. His personal boy was sitting by the bed.

'Memsahib's gone to shoot,' the boy said. 'Does Bwana want?'

'Nothing.'

She had gone to kill a piece of meat and, knowing how he liked to watch the game, she had gone well away so she would not disturb this little pocket of the plain that he could see. She was always thoughtful, he thought. On anything she knew about, or had read, or that she had ever heard.

It was not her fault that when he went to her he was already over. How could a woman know that you meant nothing that you said; that you spoke only from habit and to be comfortable? After he no longer meant what he said, his lies were more successful with women than when he had told them the truth.

It was not so much that he lied as that there was no truth to tell. He had his life and it was over and then he went on living it again with different people and more money, with the best of the same places, and some new ones.

You kept from thinking and it was all marvellous. You were equipped with good insides so that you did not go to pieces that way, the way most of them had, and you made an attitude that you cared nothing for the work you used to do, now that you could no longer do it. But, in yourself, you said

that you would write about these people; about the very rich; that you were really not of them but a spy in their country; that you would leave it and write of it and for once it would be written by someone who knew what he was writing of. But he would never do it, because each day of not writing, of comfort, of being that which he despised, dulled his ability and softened his will to work so that, finally, he did no work at all. The people he knew now were all much more comfortable when he did not work. Africa was where he had been happiest in the good time of his life, so he had come out here to start again. They had made this safari with the minimum of comfort. There was no hardship; but there was no luxury and he had thought that he could get back into training that way. That in some way he could work the fat off his soul the way a fighter went into the mountains to work and train in order to burn it out of his body.

She had liked it. She said she loved it. She loved anything that was exciting, that involved a change of scene, where there were new people and where things were pleasant. And he had felt the illusion of returning strength of will to work. Now if this was how it ended, and he knew it was, he must not turn like some snake biting itself because its back was broken. It wasn't this woman's fault. If it had not been she it would have been another. If he lived by a lie he should try to die by it. He heard a shot beyond the hill.

She shot very well this good, this rich bitch, this kindly caretaker and destroyer of his talent. Nonsense. He had destroyed his talent himself. Why should he blame this woman because she kept him well? He had destroyed his talent by not using it, by betrayals of himself and what he believed in, by drinking so much that he blunted the edge of his perceptions, by laziness, by sloth, and by snobbery, by pride and by prejudice, by hook and by crook. What was this? A catalogue of old books? What was his talent anyway? It was a talent all right but instead of using it, he had traded on it. It was never what he had done, but always what he could do. And he had chosen to make his living

THE SNOWS OF KILIMANJARO

၈၃

with something else instead of a pen or a pencil. It was strange, too, wasn't it, that when he fell in love with another woman, that woman should always have more money than the last one? But when he no longer was in love, when he was only lying, as to this woman, now, who had the most money of all, who had all the money there was, who had had a husband and children, who have taken lovers and been dissatisfied with them, and who loved him dearly as a writer, as a man, as a companion and as a proud possession; it was strange that when he did not love her at all and was lying, that he should be able to give her more for her money than when he had really loved.

We must all be cut out for what we do, he thought. However you make your living is where your talent lies. He had sold vitality, in one form or another, all his life and when your affections are not too involved you give much better value for the money. He had found that out but he would never write that, now, either. No, he would not write that, although it was well worth writing.

Now she came in sight, walking across the open toward the camp. She was wearing jodhpurs and carrying her rifle. The two boys had a Tommie slung and they were coming along behind her. She was still a good-looking woman, he thought, and she had a pleasant body. She had a great talent and appreciation for the bed, she was not pretty, but he liked her face, she read enormously, liked to ride and shoot and, certainly, she drank too much. Her husband had died when she was still a comparatively young woman and for a while she had devoted herself to her two just-grown children, who did not need her and were embarrassed at having her about, to her stable of horses, to books, and to bottles. She liked to read in the evening before dinner and she drank Scotch and soda while she read. By dinner she was fairly drunk and after a bottle of wine at dinner she was usually drunk enough to sleep.

That was before the lovers. After she had the lovers she did not drink so much because she did not have to be drunk to

sleep. But the lovers bored her. She had been married to a man who never bored her and these people bored her very much.

Then one of her two children was killed in a plane crash and after that was over she did not want the lovers, and drink being no anaesthetic she had to make another life. Suddenly she had been acutely frightened of being alone. But she wanted someone that she respected with her.

It had begun very simply. She liked what he wrote and she had always envied the life he led. She thought he did exactly what he wanted to. The steps by which she had acquired him and the way in which she had finally fallen in love with him were all part of a regular progression in which she had built herself a new life and he had traded away what remained of his old life.

He had traded it for security, for comfort too, there was no denying that, and for what else? He did not know. She would have bought him anything he wanted. He knew that. She was a damned nice woman too. He would as soon be in bed with her as anyone; rather with her, because she was richer, because she was very pleasant and appreciative and because she never made scenes. And now this life that she had built again was coming to a term because he had not used iodine two weeks ago when a thorn had scratched his kness as they moved forward trying to photograph a herd of waterbuck standing, their heads up, peering while their nostrils searched the air, their ears spread wide to hear the first noise that would send them rushing into the bush. They had botled, too, before he got the picture.

Here she came now.

He turned his head on the cot to look toward her. 'Hello,' he said.

'I shot a Tommy ram,' she told him. 'He'll make you good broth and I'll have them mash some potatoes with the Klim. How do you feel?'

'Much better.'

'Isn't that lovely? You know I thought perhaps you would.'

THE SNOWS OF KILIMANJARO

၈၅

'You were sleeping when I left.'

'I had a good sleep. Did you walk far?'

'No. Just around behind the hill. I made quite a good shot on the Tommy.'

'You shoot marvellously, you know.'

'I love it. I've loved Africa. Really. If you're all right it's the most fun that I've ever had. You don't know the fun it's been to shoot with you. I've loved the country.'

'I love it too.'

'Darling, you don't know how marvellous it is to see you feeling better. I couldn't stand it when you felt that way. You won't talk to me like that again, will you? Promise me?'

'No,' he said. 'I don't remember what I said.'

'You don't have to destroy me. Do you? I'm only a middle-aged woman who loves you and wants to do what you want to do. I've been destroyed two or three times already. You wouldn't want to destroy me again, would you?'

'I'd like to destroy you a few times in bed,' he said.

'Yes. That's the good destruction. That's the way we're made to be destroyed. The plane will be here to-morrow.'

'How do you know?'

'I'm sure. It's bound to come. The boys have the wood all ready and the grass to make the smudge. I went down and looked at it again to-day. There's plenty of room to land and we have the smudges ready at both ends.'

'What makes you think it will come to-morrow?'

'I'm sure it will. It's overdue now. Then, in town, they will fix up your leg and then we will have some good destruction. Not that dreadful talking kind.'

'Should we have a drink? The sun is down.'

'Do you think you should?'

'I'm having one.'

'We'll have one together. Molo, letti dui whisky-soda!' she called.

'You'd better put on your mosquito boots,' he told her.

'I'll wait till I bathe ...

While it grew dark they drank and just before it was dark and there was no longer enough light to shoot, a hyena crossed the open on his way around the hill.

'That bastard crosses there every night,' the man said. 'Every night for two weeks.'

'He's the one makes the noise at night. I don't mind it. They're a filthy animal though.'

Drinking together, with no pain now except the discomfort of lying in the one position, the boys lighting a fire, its shadow jumping on the tents, he could feel the return of acquiescence in this life of pleasant surrender. She was very good to him. He had been cruel and unjust in the afternoon. She was a fine woman, marvellous really. And just then it occurred to him that he was going to die.

It came with a rush; not as a rush of water nor of wind; but of a sudden evil-smelling emptiness and the odd thing was that the hyena slipped lightly along the edge of it.

'What is it, Harry?' she asked him.

'Nothing,' he said. 'You had better move over to the other side. To windward.'

'Did Molo change the dressing?'

'Yes. I'm just using the boric now.'

'How do you feel?'

'A little wobbly.'

'I'm going in to bathe,' she said. 'Tkk be right out. I'll eat with you and then we'll put the cot in.'

So, he said to himself, we did well to stop the quarrelling. He had never quarrelled much with this woman, while with the women that he loved he had quarrelled so much they had finally, always, with the corrosion of the quarrelling, killed what they had together. He had loved too much, demanded too much, and he wore it all out.

He thought about alone in Constantinople that time, having quarrelled in Paris before he had gone out. He had whored

THE SNOWS OF KILIMANJARO

၈၇

the whole time and then, when that was over, and he had failed to kill his loneliness, but only made it worse, he had written her, the first one, the one who left him, a letter telling her how he had never been able to kill it . . . How when he thought he saw her outside the Regence one time it made him go all faint and sick inside, and that he would follow a woman who looked like her in some way, along the Boulevard, afraid to see it was not she, afraid to lose the feeling it gave him. How everyone he had slept with had only made him miss her more. How what she had done could never matter since he knew he could not cure himself of loving her. He wrote this letter at the Club, cold sober, and mailed it to New York asking her to write him at the office in Paris. That seemed safe. And that night missing her so much made him feel hollow sick inside, he wandered up past Taxim's, picked a girl up and took her out to supper. He had gone to a place to dance with her afterward, she danced badly, and left her for a hot Armenian slut, that swung her belly against him so it almost scalded. He took her away from a British gunner subaltern after a row. The gunner asked him outside and they fought in the street on the cobbles in the dark. He'd hit him twice, hard, on the side of the jaw and when he didn't go down he knew he was in for a fight. The gunner hit him in the body, then beside his eye. He swung with his left again and landed and the gunner fell on him and grabbed his coat and tore the sleeve off and he clubbed him twice behind the ear and then smashed him with his right as he pushed him away. When the gunner went down his head hit first and he ran with the girl because they heard the M.P.s coming. They got into a taxi and drove out to Rimmily Hissa along the Bosphorus, and around, and back in the cool night and went to bed and she felt as over-ripe as she looked but smooth, rose-petal, syrupy, smooth-bellied, big-breasted and needed no pillow under her buttocks, and he left her before she was awake looking blousy enough in the first daylight and turned up at the Pera Palace with black eye, carrying his coat because one sleeve was missing.

That same night he left for Anatolia and he remembered, later on that trip, riding all day through fields of the poppies that they raised for opium and how strange it made you feel, finally, and all the distances seemed wrong, to where they had made the attack with the newly arrived Constantine officers, that did not know a god-damned thing, and the artillery had fired into the troops and the British observer had cried like a child.

That was the day he'd first seen dead men wearing white ballet skirts and up-turned shoes with pompoms on them. The Turks had come steadily and lumpily and he had seen the skirted men running and the officers shooting into them and running then themselves and he and the British observer had run too until his lungs ached and his mouth was full of the taste of pennies and they stopped behind some rocks and there were the Turks coming as lumpily as ever. Later he had seen the things that he could never think of and later still he had seen much worse. So when he got back to Paris that time he could not talk about it or stand to have it mentioned. And there in the cafe as he passed was that American poet with a pile of saucers in front of him and a stupid look on his potato face talking about the Dada movement with a Roumanian who said his name was Tristan Tzara, who always wore a monocle and had a headache, and, back at the apartment with his wife that now he loved again, the quarrel all over, the madness all over, glad to be home, the office sent his mail up to the flat. So then the letter in answer to the one he'd written came in on a platter one morning and when he saw the hand-writing he went cold all over and tried to slip the letter underneath another. But his wife said, 'Who is that letter from, dear?' and that was the end of the beginning of that.

He remembered the good times with them all, and the quarrels. They always picked the finest places to have the quarrels. And why had they always quarrelled when he was feeling best? He had never written any of that because, at first, he never

THE SNOWS OF KILIMANJARO

၈၉

wanted to hurt anyone and then it seemed as though there was enough to write without it. But he had always thought that he would write it finally. There was so much to write. He had seen the world change; not just the events; although he had seen many of them and had watched the people, but he had seen the subtler change and he could remember how the people were at different times. He had been in it and he had watched it and it was his duty to write of it; but now he never would.

'How do you feel?' she said. She had come out from the tent now after her bath.

'All right.'

'Could you eat now?' He saw Molo behind her with the folding table and the other boy with the dishes.

'I want to write,' he said.

'You ought to take some broth to keep your strength up.'

'I'm going to die to-night,' he said. 'I don't need my strength up.'

'Don't be melodramatic, Harry, please,' she said.

'Why don't you use your nose? I'm rotted half way up my thigh now.'

'What the hell should I food with broth for? Molo bring whisky-soda.'

'Please take the broth,' she said gently.

'All right.'

The broth was too hot. He had to hold it in the cup until it cooled enough to take it and then he just got it down without gagging.'

'You're a fine woman,' he said. 'Don't pay any attention to me.'

She looked at him with her well-known, well-loved face from Spur and Town and Country, only a little the worse for drink, only a little the worse for bed, but Town and Country never showed those good breasts and those useful thighs and those lightly small-of-back-caressing hands, and as he looked and saw her well-known pleasant smile, he felt death come again.

This time there was no rush. It was a puff, as of a wind that make as candle flicker and the flame go tall.

'They can bring my net out later and hang it from the tree and build the fire up. I'm not going in the tent to-night. It's not worth moving. It's a clear night. There won't be any rain.'

So this was how you died, in whispers that you did not hear. Well, there would be no more quarrelling. He could promise that. The one experience that he had never had he was not going to spoil now. He probably would. You spoiled everything. But perhaps he wouldn't.

'You can't take dictation, can you?'

'I never learned,' she told him.

'That's all right.'

There wasn't time, of course, although it seemed as though it telescoped so that you might put it all into one paragraph if you could get it right.

There was a log house, chinked white with mortar, on a hill above the lake. There was a bell on a pole by the door to call the people in to meals. Behind the house were fields and behind the fields was the timber. A line of lombardy poplars ran from the house to the dock. Other poplars ran along the point. A road went up to the hills along the edge of the timber and along that road he picked black-berries. Then that log house was burned down and all the guns that had been on deer foot racks above the open fire place were burned and afterwards their barrels, with the lead melted in the magazines, and the stocks burned away, lay out on the heap of ashes that were used to make lye for the big iron soap kettles, and you asked Grandfather if you could have them to play with, and he said, no. You see they were his guns still and he never bought any others. Nor did he hunt any more. The house was rebuilt in the same place out of lumber now and painted white and from its porch you saw the poplars and the lake beyond; but there were never any more guns. The barrels of the guns that had hung on the deer rack on the wall of the log house lay out there on the heap of

THE SNOWS OF KILIMANJARO

၉၁

ashes and no one ever touched them.

In the Black Forest after the war, we rented a trout stream and there were two ways to walk to it. One was down the valley from Triberg and around the valley road in the shade of the trees that bordered the white road, and then up a side road that went up through the hills, past many small farms, with the big Schwarzwald houses, until that road crossed the stream. That was where our fishing began.

The other way was to climb steeply up to the edge of the woods and then go across the top of the hills through the pine woods, and then out to the edge of a meadow and down across this meadow to the bridge. There were birches along the stream and it was not big, but narrow, clear and fast, with pools where it had cut under the roots of the birches. At the Hotel in Triberg the proprietor had a fine season. It was very pleasant and we were all great friends. The next year came the inflation and the money he had made the year before was not enough to buy supplies to open the hotel and he hanged himself.

You could dictate that, but you could not dictate the Place Contrescarpe where the flower sellers dyed their flowers in the street and the dye ran over the paving where the autobus started and the old men and the women, always drunk on wine and bad marc; and the children with their noses running in the cold; the smell of dirty sweat and poverty and drunkenness at the Cafe des Amateurs and the whores at the Bal Musette they lived above. The Concierge who entertained the trooper of the Garde Republicaine in her loge, his horse-hair-plumed helmet on a chair. The locataire across the hall whose husband was a bicycle racer and her joy that morning at the Cremerie when she had opened L'Auto and seen where he placed third in Paris-Tours, his first big race. She had blushed and laughed and then gone upstairs crying with the yellow sporting paper in her hand. The husband of the woman who ran the Bal Musette drove a taxi and when he, Harry, had to take an early plane the husband knocked upon the door to wake him and they each drank

၉၂

Ernest Hemingway

a glass of white wine at the zinc of the bar before they started. He knew his neighbours in that quarter then because they all were poor.

Around that Place there were two kinds; the drunkards and the sportifs. The drunkards killed their poverty that way; the sportifs took it out in exercise. They were the descendants of the Communards and it was no struggle for them to know their politics. They knew who had shot their fathers, their relatives, their brothers, and their friends when the Versailles troops came in and took the town after the Commune and executed anyone they could catch with calloused hands, or who wore a cap, or carried any other sign he was a working man. And in that poverty, and in that quarter across the street from a Boucherie Chevaline and a wine co-operative he had written the start of all he was to do. There never was another part of Paris that he loved like that, the sprawling trees, the old white plastered houses painted brown below, the long green of the autobus in that round square, the purple flower dye upon the paving, the sudden drop down the hill of the rue Cardinal Lemoine to the River, and the other way the narrow crowded world of the rue Mouffetard. The street that ran up toward the Pantheon and the other that he always look with the bicycle, the only asphalted street in all that quarter, smooth under the tyres, with the high narrow houses and the cheap tall hotel where Paul Verlaine had died. There were only two rooms in the apartments where they lived and he had a room on the top floor of that hotel that cost him sixty francs a month where he did his writing, and from it he could see the roofs and chimney pots and all the hills of Paris.

From the apartment you could only see the wood and coal man's place. He sold wine, too, bad wine. The golden horse's head outside the Boucherie Chevaline where the carcasses hung yellow gold and red in the open window, and the green painted co-operative where they bought their wine; good wine and cheap. The rest was plaster walls and the windows of the

THE SNOWS OF KILIMANJARO

၉၃

neighbours. The neighbours who, at night, when someone lay drunk in the street, moaning and groaning in that typical French ivresse that you were propaganded to believe did not exist, would open their windows and then the murmur of talk.

'Where is the policeman? When you don't want him the bugger is always there. He's sleeping with some concierge. Get the Agent.' Till someone threw a bucket of water from a window and the moaning stopped. 'What's that? Water. Ah, that's intelligent.' And the window shutting. Marie, his femme de menage, protesting against the eight-hour day saying. 'If a husband works until six he only gets a little drunk on the way home and does not waste too much. If he works only until five he is drunk every night and one has no money. It is the wife of the working man who suffers from this shortening of hours.'

'Wouldn't you like some more broth?' the woman asked him now.

'No, thank you very much. It is awfully good.'

'Try just a little.'

'I would like a whisky-soda.'

'It's not good for you.'

'No. It's bad for me. Cole Porter wrote the words and the music.

This knowledge that you're going mad for me.'

'You know I like you to drink.'

'Oh yes. Only it's bad for me.'

When she goes, he thought. I'll have all I want. Not all I want but all there is. Ayee he was tired. Too tired. He was going to sleep a little while. He lay still and death was not there. It must have gone around another street. It went in pairs, on bicycles, and moved absolutely silently on the pavements.

No, he had never written about Paris. Not the Paris that he cared about. But what about the rest that he had never written?

What about the ranch and the silvered grey of the sage brush, the quick, clear water in the irrigation ditches, and the heavy green of the alfalfa. The trail went up into the hills and

the cattle in the summer were shy as deer. The bawling and the steady noise and slow moving mass raising a dust as you brought them down in the fall. And behind the mountains, the clear sharpness of the peak in the evening light and, riding down along the trail in the moonlight, bright across the valley. Now he remembered coming down through the timber in the dark holding the horse's tail when you could not see and all the stories that he meant to write.

About the half-wit chore boy who was left at the ranch that time and told not to let anyone get any hay, and that old bastard from the Forks who had beaten the boy when he had worked for him stopping to get some feed. The boy refusing and the old man saying he would beat him again. The boy got the rifle from the kitchen and shot him when he tried to come into the barn and when they came back to the ranch he'd been dead a week, frozen in the corral, and the dogs had eaten part of him. But what was left you packed on a sled wrapped in a blanket and roped on and you got the boy to help you haul it, and the two of you took it out over the road on skis, and sixty miles down to town to turn the boy over. He having no idea that he would be arrested. Thinking he had done his duty and that you were his friend and he would be rewarded. He'd helped to haul the old man in so everybody could know how bad the old man had been and how he'd tried to steal some feed that didn't belong to him, and when the sheriff put the handcuffs on the boy he couldn't believe it. Then he started to cry. That was one story he had saved to write. He knew at least twenty good stories from out there and he had never written one. Why?

'You tell them why,' he said.

'Why what, dear?'

'Why nothing'

She didn't drink so much, now, since she had him. But if he lived he would never write about her, he knew that now. Nor about any of them. The rich were dull and they drank too much, or they played too much backgammon. They were dull and they

THE SNOWS OF KILIMANJARO

၉၅

were repetitious. He remembered poor Julian and his romantic awe of them and how he had started a story once that began, 'The very rich are different from you and me.' And how someone had said to Julian, Yes, they have more money. But that was not humorous to Julian. He thought they were a special glamorous race and when he found they weren't it wrecked him just as much as any other thing that wrecked him.

He had been contemptuous of those who wrecked. You did not have to like it because you understood it. He could beat anything, he thought, because no thing could hurt him if he did not care.

All right. Now he would not care for death. One thing he had always dreaded was the pain. He could stand pain as well as any man, until it went on too long, and wore him out, but here he had something that had hurt frightfully and just when he had felt it breaking him, the pain had stopped.

He remembered long ago when Williamson, the bombing officer, had been hit by a stick bomb someone in a German patrol had thrown as he was coming in through the wire that night and, screaming, had begged everyone to kill him. He was a fat man, very brave, and a good officer, although addicted to fantastic shows. But that night he was caught in the wire, with a flare lighting him up and his bowels spilled out into the wire, so when they brought him in, alive, they had to cut him loose. Shoot me, Harry. For Christ sake shoot me. They had had an argument one time about our Lord never sending you anything you could not bear and someone's theory had been that meant that at a certain time the pain passed you out automatically. But he had always remembered Williamson, that night. Nothing passed out Williamson until he gave him all his morphine tablets that he had always saved to use himself and then they did not work right away.

Still this now, that he had, was very easy; and if it was no worse as it went on there was nothing to worry about. Except that he would rather be in better company.

He thought a little about the company that he would like to have.

No, he thought, when everything you do, you do too long, and do too late, you can't expect to find the people still there. The people all are gone. The party's over and you are with your hostess now.

I'm getting as bored with dying as with everything else, he thought.

'It's a bore,' he said out loud.

'What is, my dear?'

'Anything you do too bloody long.'

He looked at her face between him and the fire. She was leaning back in the chair and the firelight shone on her pleasantly lined face and he could see that she was sleepy. He heard the hyena make a noise just outside the range of the fire.

'I've been writing, he said. 'But I got tired.'

'Do you think you will be able to sleep?'

'Pretty sure. Why don't you turn in?'

'I like to sit here with you.'

'Do you feel anything strange?' he asked her.

'No. Just a little sleepy.'

'I do,' he said.

He had just felt death come by again.

'You know the only thing I've never lost is curiosity,' he said to her.

'You've never lost anything. You're the most complete man I've ever known.'

'Christ,' he said. 'How little a woman knows. What is that? Your intuition?'

Because, just then, death had come and rested its head on the foot of the cot and he could smell its breath.

'Never believe any of that about a scythe and a skull,' he told her. 'It can be two bicycle policemen as easily, or be a bird. Or it can have a wide snout like a hyena.'

It had moved up on him now, but it had no shape any more.

THE SNOWS OF KILIMANJARO

၉၇

It simply occupied space.

'Tell it to go away.'

It did not go away but moved a little closer.

'You've got a hell of a breath,' he told it. 'You stinking bastard.'

It moved up closer to him still and now he could not speak to it, and when it saw he could not speak it came a little closer, and now he tried to send it away without speaking, but it moved in on him so its weight was all upon his chest, and while it crouched there and he could not move, or speak, he heard the woman say, 'Bwana is asleep now. Take the cot up very gently and carry it into the tent.'

He could not speak to tell her to make it go away and it crouched now heavier, so he could not breathe. And then, while they lifted the cot, suddenly it was all right and the weight went from his chest.

It was morning and had been morning for some time and he heard the plane. It showed very tiny and then made a wide circle and the boys ran out and the fires, using kerosene, and piled on grass so there were two big smudges at each end of the level place and the morning breeze blew them toward the camp and the plane circled twice more, low this time, and then glided down and levelled off and landed smoothly and, coming walking toward him, was old Compton in slacks, a tweed jacket and a brown felt hat.

'What's the matter, old cock?' Compton said.

'Bad leg,' he told him. 'Will you have some breakfast?'

'Thanks. I'll just have some tea. It's the Puss Moth you know. I won't be able to take the Memsahib. There's only room for one. Your lorry is on the way.'

Helen had taken Compton aside and was speaking to him. Compton came back more cheery than ever.

'We'll get you right in,' he said. 'I'll be back for the Mem. Now I'm afraid I'll have to stop at Arusha to refuel. We'd better get going.'

'What about the tea?'

'I don't really care about it you know.'

The boys had picked up the cot and carried it around the green tents and down along the rock and out on to the plain and along past the smudges that were burning brightly now, the grass all consumed, and the wind fanning the fire, to the little plane. It was difficult getting him in, but once in he lay back in the leather seat, and the leg was stuck straight out to one side of the seat where Compton sat. Compton started the motor and got in. He waved to Helen and to the boys and, as the clatter moved into the old familiar roar, they swung around with Compie watching for wart-hog holes and roared, bumping, along the stretch between the fires and with the last bump rose and he saw them all standing below, waving, and the camp beside the hill, flattening now, and the plain spreading, clumps of trees, and the bush flattening, while the game trails ran now smoothly to the dry waterholes, and there was a new water that he had never known of. The zebra, small rounded backs now, and the wildebeeste, big-headed dots seeming to climb as they moved in long fingers across the plain, now scattering as the shadow came toward them, they were tiny now, and the movement had no gallop, and the plain as far as you could see, grey-yellow now and ahead old Compie's tweed back and the brown felt hat. Then they were over the first hills and the wildebeeste were trailing up them, and then they were over mountains with sudden depths of green-rising forest and the solid bamboo slopes, and then the heavy forest again, sculptured into peaks and hollows until they crossed, and hills sloped down and then another plain, hot now, and purple brown, bumpy with heat and Compie looking back to see how he was riding. Then there were other mountains dark ahead.

And then instead of going on to Arusha they turned left, he evidently figured that they had the gas, and looking down he saw a pink sifting cloud, moving over the ground, and in the air, like the first snow in a blizzard, that comes from nowhere, and

THE SNOWS OF KILIMANJARO

၉၉

he knew the locusts were coming up from the south. Then they began to climb and they were going to the east it seemed, and then it darkened and they were in a storm, the rain so thick it seemed like flying through a waterfall, and then they went out and Compie turned his head and grinned and pointed and there, ahead, all he could see, as wide as all the world, great high, and unbelievably white in the sun, was the square top of Kilimanjaro. And then he knew that there was where he was going.

Just then the hyena stopped whimpering in the night and started to make a strange, human, almost crying sound. The woman heard it and stirred uneasily. She did not wake. In her dream she was at the house on Long Island and it was the night before her daughter's debut. Somehow her father was there and he had been very rude. Then the noise the hyena made was so loud she woke and for a moment she did not know where she was and she was very afraid. Then she took a flashlight and shone it on the other cot that they had carried in after Harry had gone to sleep. She could see his bulk under the mosquito bar but somehow he had gotten his leg out and it hung down alongside the cot. The dressings had all come down and she could not look at it.

'Molo' she called. 'Molo! Molo!'

Then she said, 'Harry, Harry!' Then her voice rising, 'Harry! Please, Oh Harry!'

There was no answer and she could not hear him breathing.

Outside the tent the hyena made the same strange noise that had awakened her. But she did not hear him for the beating of her heart.

* * *

ကိလိမန်ဂျရီမှာ ဝေဿာနင်း

ကိလိမန်ဂျရီသည် နှင်းဆောင်းတောင်ဖြစ်ပြီး (၁၉၇၁၀) ပေ မြင့်သည်။ အာဖရိကတွင် အမြင့်ဆုံးတောင်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြသည်။ ယင်း၏ အနောက်ဘက်တောင်ထိပ်ကို မာဆာစကားဖြင့် 'ငရဲငယ်' ဟု ခေါ်သည်။ ဘုရားသခင်၏ ဗိမာန်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ အနောက်ဘက်တောင်ထိပ်တစ်နေရာတွင် အေးခဲခြောက်သွေ့နေသော ကျားသစ်သေတစ်ကောင် ရှိသည်။ ထိုနေရာ ထိုတောင်ထိပ်သို့ ဘာကြောင့် ကျားသစ်သေရောက်နေသည်ကို ဘယ်သူမှ မသိ။ ဘယ်သူမှလည်း မပြောနိုင်။

“ထူးဆန်းတာက နည်းနည်းလေးမှ မနာတဲ့ အဖြစ်ပဲ။ ဘယ်လိုမှ မခံစားရဘူး။ အဲဒီလို မနာတာကစပြီး သိတယ်လို့ ဆိုရမှာပဲ”

သူက ဆိုသည်။

“ဟုတ်လား၊ နည်းနည်းလေးမှ မနာဘူးနော်”

“နည်းနည်းလေးမှ နာတာ ကျင်တာ မရှိဘူး။ ဒါပေမယ့် အနံ့အသက်ကတော့ ဆိုးတယ်။ မင်းလည်း အဲဒီ အနံ့အသက်ကို ခံနိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး”

“အို မောင်ရယ်၊ ဒါတွေ ပြောမနေနဲ့လေ”

“ကြည့်လေ၊ မြင်တဲ့အတိုင်းပဲ။ အနံ့ကြောင့် ဒီပုံပန်း ဖြစ်လာတာလား၊ အနာကြောင့်လား၊ ဘယ်လိုလဲ မသိဘူး”

သူ့ကို သစ်ပင်အောက်ခုတ်တစ်ခုပေါ်တွင် တင်ထားသည်။ မိမိဆာပင်အောက်၌မူ အေးမြသည်။ ပတ်ဝန်းကျင် လွင်ပြင်တစ်ခုလုံးတွင်ကား နေသည်

အရှိန်ပြင်းပြင်းပူကာ တံလှုပ်တွေ ထနေသည်။ ကွင်းပြင်တစ်နေရာတွင် လင်းတကြီးသုံးကောင် အစန့်သား ထိုင်နေသည်။ သူတို့ကို ကြည့်ရသည်မှာပင် သိက္ခာမရှိ။ ကောင်းကင်ထက်တွင်မူ သူတို့ အပေါင်းအသင်း တစ်ဒါလင်ခန့်သည် ခပ်နိမ့်နိမ့် ပျံနေသည်။ သူတို့၏ အရိပ်မည်းမည်းကြီးများသည် လွင်ပြင်တွင် ရိပ်ခနဲ ရိပ်ခနဲ ထင်လာသည်။

“မော်တော်ကား ပျက်ကတည်းက ဒီကောင်တွေ ရောက်လာကြတာပဲ။ ဒီနေ့တော့ မြေကြီးပေါ် ပထမဆုံး ဆင်းလာကြပြီလေ။ ဒီကောင်တွေ ပျံနေပုံကို သေသေချာချာ လေ့လာကြည့်ရှုထားရတယ်။ အခွင့်သင့်ရင် ဝတ္ထုထဲရေးဖို့ အကွက်ဆိုက် ခွင်ဆိုက်တာမျိုးကလား၊ မဟုတ်ဘူးလား၊ ဒါပေမယ့် ခုပုံအတိုင်း ဆိုရင်တော့ သိပ် မလွယ်လှပါဘူးလေ”

“ဒီလိုလည်း မဟုတ်သေးဘူးလေ။ ဒီလို မတွေးနဲ့ပေါ့”

သူမက ဖျောင်းဖျသည်။

“စကားအဖြစ် ပြောတာပါ။ အေး၊ စကားပြောနေရတော့ နည်းနည်း သက်သာတယ်။ မင်းကိုလည်း ဒုက္ခပေးသလို ဖြစ်နေတာတော့ မှုကောင်းဘူးပေါ့”

“အို ကျွန်မအဖို့ ဘာမှ အပန်းမကြီးပါဘူး။ မောင့်အတွက် ဘာမှ လုပ်မပေးနိုင်လို့ စိတ်မကောင်းဘူး။ စိတ်ထဲမှာ တစ်မျိုးပဲ။ လေယာဉ်ပျံ ရောက်မလာခင်တော့ နည်းနည်း သည်းခံပြီး စောင့်နေကြရမှာပဲ”

“လေယာဉ်ပျံ မလာတဲ့အထိ ဆိုရင်ကော”

“ကျွန်မ ဘာလုပ်ပေးရမလဲ။ တစ်ခုခုတော့ လုပ်ပေးနိုင်မယ်လေ၊ ဟုတ်လား”

“အေး၊ တစ်ခုခု လုပ်ပေးချင်တယ်ဆိုရင်တော့ ခြေထောက်ကို ဖြတ်ပေးဖို့ပဲ။ ဖြတ်လိုက်ရင် အနာသက်သာသွားမယ်ထင်တယ်။ ထင်တာပြောရတာလေ။ ဒါမှမဟုတ်ရင် ငါ့ကို ပစ်သတ်လိုက်။ ခုဆိုရင် သေနတ်ပစ် ကျင်လည်နေပြီ မဟုတ်လား။ မင်းကို ငါ သင်ထားတာပဲ”

“ဒါမျိုး မပြောနဲ့လေ၊ မောင့်ကို စာဖတ်ပြရမလား”

“ဘာဖတ်မှာလဲ”

“မောင့်စာအုပ်သေတ္တာထဲက မောင် မဖတ်ရသေးတဲ့ စာအုပ်တစ်ခုခုပေါ့”

“နားမထောင်ချင်ဘူး။ စကားပြောနေရတာပဲ ကောင်းတယ်။ သက်သာတယ်။ ဒါမှ မဟုတ်လည်း ရန်ဖြစ်ရင်း အချိန်ကုန်သွားရင် ပိုကောင်းမှာပဲ”

“ကျွန်မတော့ ရန်ဖြစ်ချင်စိတ် လုံးလုံး မရှိဘူး။ ဘာလို့ ရန်ဖြစ်မှာလဲ။ ဒီနေ့ဆိုရင် နောက်ကားတစ်စီးနဲ့ သူတို့ ရောက်လာချင် ရောက်လာကြမှာ။ လေယာဉ် ပျံလည်း လာနိုင်တာပဲ”

“ငါတော့ နည်းနည်းလေးမှ မရွှေ့ချင် မလျားချင်ဘူး။ ခုနေမှာ တစ်နေရာ ရာကို ရွှေ့လို့ ပြောင်းလို့ ကောင်းတာ မဟုတ်ဘူး။ သက်သက်သာသာဆိုရင် တော့ ကောင်းတာပေါ့လေ”

“မောင်ဟာလေ သိပ် သူ့ရဲဘောကြောင်တာပဲ”

“လူတစ်ယောက် သေမယ့်ကိစ္စမှာ အေးအေးချမ်းချမ်း သေရရင် ကောင်း မယ်ကွာ။ သူ့ရဲဘောကြောင်တာတွေ၊ သူ့ရဲဘောနည်းတာတွေ မပြောရင် ကောင်းမယ်။ ဒါတွေ ပြောနေလို့ ဘာအကျိုးထူးမှာတဲ့လဲ”

“မောင် မသေနိုင်ပါဘူး”

“မင်း မသိပါဘူး။ ငါ သေတော့မှာ။ ဟိုကောင်တွေ မေးကြည့်ပါလား”
သူသည် မကောင်းဆိုးရွား လင်းတငှက်တွေ ငူငူကြီး ထိုင်နေသည်ကို လှမ်းမျှော်ကြည့်လိုက်သည်။ ခေါင်းတုံးပြောင်ပြောင်ကို ပုနေအောင် ကုန်းကွနေ ပုံမှာ ကျက်သရေ အလွန်တုံးလေသည်။ ထိုစဉ်မှာပင် လေထဲမှ ပျံဝဲကာ စတုတ္ထမြောက် အကောင်သည် ကွင်းထဲဆင်းလာပြီး အဖော်သုံးကောင်ဆီသို့ ဘောက်ဆတ်ဘောက်ဆတ် ပြေးသွားသည်။

“ဘယ်စခန်းမှာပဲဖြစ်ဖြစ် ဒီကောင်တွေ ရှိနေတာပဲ။ သတိမထားမိလို့သာ မမြင်တာ။ မောင်သာ စိတ်မလျော့ရင် မသေနိုင်ပါဘူး”

“ဘာကြည့်ပြောတာလဲ။ ဘာလို့ ဒီလို စကားမျိုး ပြောနိုင်တာတဲ့လဲ။ မင်း တွေးတာ ခေါ်တာ မဟုတ်သေးပါဘူး”

“ခုနေမှာ တစ်ယောက်ယောက် အကြောင်း စိတ်ကူးကြည့်နေပါလား။ တစ်ခုခု အကြောင်းပေါ့”

“အေး၊ မင်းပြောစရာ မလိုဘူး။ အဲဒါ ငါ့အလုပ်သဘောပဲ”

ထို့နောက် သူသည် ခုတင်ပေါ် လှဲချလိုက်ပြီး စကားမပြောဘဲ အတန် ကြာ ငြိမ်နေသည်။ ကွင်းပြင်တစ်ခုလုံးမှာ ပူခြစ်ပြီး တံလှုပ်တွေ ထနေသည်။ တောင်ခြေတွင် ဒရယ်တွေ လူးလာခတ်နေသည်။ အဝေးတွင် ငှက်တစ်အုပ်ကို ခပ်သေးသေး မြင်ရသည်။ သစ်ပင်အုပ်စိမ်းစိမ်းရှေ့တွင် မြင်းကျားတစ်အုပ် ကျက်စားနေသည်။ ဤစခန်းသည် သာယာသည်။ တောင်တန်းနောက်ခံတွင် တောအုပ်တစ်အုပ်ရှိသည်။ ရေကလည်း သန့်ရှင်းကြည်လင်သည်။ ခါငှက်များ

ကိလိန်ဂျီဟာ လောကဉာဏ်

၁၀၃

အုပ်လိုက် ရေသောက်ဆင်းကြသည့် ရေစပ်စပ်လည်း ရှိသည်။
သုခတင်ဘေးတွင် ရွက်ဖျင်ကုလားထိုင်တစ်လုံး၌ သူမ ထိုင်နေသည်။
“တစ်ခုခု ဖတ်ပြမယ်လေ။ နားထောင်ပေါ့။ လေအေးအေးလည်း တိုက်
လာပြီ”
“ကိစ္စမရှိဘူး၊ မဖတ်နဲ့”
“ကားလည်း ရောက်လာတော့မှာပါ”
“ငါတော့ ကားကိုလည်း အပြစ် မတင်ချင်ပါဘူး”
“ကျွန်မတော့ အပြစ်တင်ချင်တယ်”
“အေးလေ၊ မင်းကတော့ မျက်စိမတည့်တာတွေ အများကြီးပဲ။ ငါ စိတ်
တိုင်းကျတာ မှန်သမျှ မင်းမျက်စိထဲမှာ ကန့်လန့်ချည်းပဲ”
“မဟုတ်ပါဘူး ဟယ်ရီရယ်”
“အရက် သောက်ရရင် ကောင်းမှာပဲ”
“ဟင့်အင်း၊ မောင်နဲ့ မတည့်ဘူး၊ ပြီးတော့ ဗလက်ဆေးအဘိဓာန်မှာလည်း
အရက်မှန်သမျှ ရှောင်ရမယ် ဆိုထားတယ်။ မောင့်အဖို့ သောက်လို့ မရတော့
ဘူး”
“မိုလို”
သူ့အသံသည် ကျယ်သည်။
“ဟုတ်ကဲ့ သခင်ကြီး”
“ဝီစကီနဲ့ ဆိုဒါ ယူခဲ့”
“ကောင်းပါပြီ သခင်ကြီး”
“မောင် သောက်လို့ မဖြစ်ဘူး။ အရက်ကို ဖြတ်ရမယ်လေ။ မောင့် အတွက်
မကောင်းဘူး။ ဆေးစာအုပ်တွေကလည်း ပြောထားတာပဲ”
“မဟုတ်ဘူး။ ငါ့အတွက် အရက်က ကောင်းတယ်”
ယခုမူ အရာရာသည် ကုန်လွန်ပြီးဆုံးခဲ့ပြီ။ ဆုံးခန်းတိုင်ခဲ့ပြီဟု သူထင်
သည်။ ယခုလို အခွင့်အရေးမျိုး ကြုံရဖို့ မလွယ်။ ယခုလည်း အရက်တစ်ခွက်
အကြောင်းပြုကာ ကတောက်ကဆစ် ဖြစ်အောင် ပြောဆိုနေရသည်။ အသား
ဆွေးပုပ်နာသည် ညာဘက်ပေါင်တွင် စခဲ့သည်။ နာကျင်မှု လုံးဝ မရှိ။ နာလာ
ပြီဆိုလျှင်မူ ထိတ်တာ လန့်တာတွေ ထွက်ပြေးကုန်ကြသည်။ ယခုမူ အလွန်
အလွန် မောပန်းကာ ဒေါသဖြစ် ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ သည်လိုဆိုလျှင် ဆုံးခန်းတိုင်
ချေတော့မည် ထင်သည်။ အထူးအဆန်းကား မဟုတ်ပါ။ သူ့ကို ခြောက်လှန့်

နေသည်မှာ နှစ်ပရိစ္ဆေဒ အတန်ငယ် ကြာခဲ့ပြီ။ မောသည်သာ အဖတ်တင်ကျန်ခဲ့သည်။

ရေးမည်ဟု တေးထားခဲ့သမျှ အကြောင်းတွေ၊ သေသေချာချာသိမှ ရေးမည်ဟု တေးထားခဲ့သမျှတွေ အားလုံးကို ရေးနိုင်တော့မည် မဟုတ်။ ရေးစမ်းကြည့်ဦးမည်ဟူ၍ကား စိတ်ကူးမိသည်။ အမှန်စင်စစ် ရေးနိုင်ဖို့ လမ်းမမြင်။ ထို့ကြောင့်ပင် နေ့ရွှေ့ ညရွှေ့ ရွှေ့ခဲ့ပြီး မစနိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဘယ်အချိန်မှာ ရေးနိုင်မည် မသိ။

“အစက ကျွန်မတို့ မလာခဲ့မိရင် အကောင်းသား”

အမျိုးသမီးက ဆိုသည်။ အရက်ခွက်ကိုင်ကာ ပါးစပ်တွင် တောနေသည်ကို စူးစိုက်ကြည့်ရာမှ သူမသည် နှုတ်ခမ်းကို ကိုက်လိုက်သည်။

“ပါရီမှာ နေရင် ဒါမျိုးတွေမှာ မဟုတ်ဘူး။ ပါရီကို ချစ်တယ်လို့ မောင်ပဲ ပြောခဲ့တယ် မဟုတ်လား။ ပါရီမှာနေရင် အကောင်းသား။ ဒါမှမဟုတ် တခြား တစ်နေရာရာ သွားဖြစ်ရင်ကောင်းမှာ။ မောင်သွားချင်တဲ့နေရာ သွားလို့ ကျွန်မ ပြောခဲ့တယ်နော်။ ငှက်ပစ်ချင်တယ်။ အမဲပစ်ချင်တယ်ဆိုရင် ဟန်ဂေရီမှာ ပစ်လို့ ရသားပဲ။ အဲဒီကမှ ပိုကောင်းတာ”

“အေး၊ မင်းရဲ့ သောက်သုံးမကျတဲ့ ငွေကြောင့်ပေါ့ကွ”

“ဒီလိုတော့ ပြောဖို့ မသင့်ဘူးပေါ့။ အဲဒီငွေက မောင်လည်း ပိုင်တာပဲ။ အခု အားလုံးကို ထားခဲ့ပြီး မောင်နောက်လိုက်လာခဲ့တာပဲ။ ပြီးတော့ မောင် လုပ်ချင်တာတွေ အားလုံး ကျွန်မ လုပ်ပေးခဲ့တာပဲ။ ဒါပေမယ့် အစက ဒီကို မလာမိရင် ကောင်းမှာပဲလို့တော့ အောက်မေ့မိတယ်”

“မင်းပဲ ဒီနေရာကို သဘောကျတယ်ဆို”

“မောင် ဘာမှမဖြစ်ခင်တုန်းကတော့ ဟုတ်တာပေါ့။ အခုတော့ ဒီနေရာ ကို ကျွန်မ မုန်းတယ်။ ဘာကြောင့် မောင့် ခြေထောက် ဒီလိုဖြစ်ရတယ်ဆိုတာ စဉ်းစားလို့ မရဘူး။ ကျွန်မတို့ ဘာတွေများ လုပ်ခဲ့လို့ အခုလို အဖြစ်မျိုး ကြုံတွေ့ ရတာလဲ”

“ငါ့အထင်တော့ ဆူးနဲ့ ခြစ်တုန်းက ချက်ချင်း အိုင်အိုဒင်း မထည့်လိုက်မိ ဘူး။ မေ့သွားတယ်။ ပြီးတော့လည်း ဒီလို မဖြစ်ဖူးဘူးတော့ သတိမထားမိဘူး။ ဂရုမစိုက်မိဘူး။ နောက်တော့ အနာဖြစ်လာပြီး တခြားဆေးတွေ ကုန်သွားပြီး သွေးကြောငယ်လေးတွေ ပိတ်သွားတယ်။ အဲ အသားတွေ ပုပ်ဆွေးပြီး အနာ ဖြစ်လာတော့ တို့သုံးတဲ့ ကာဘော်လစ်အက်ဆစ်က ပျော့တယ်။ မထိရောက်

ကိလိန်ဂျီဟာ သေသနင်း

၁၀၅

ဘူး။ ဒါကြောင့်လို့ ထင်တာပဲ။ တခြား ဘာဖြစ်နိုင်သေးလဲ”

ဤသို့ ပြောကာ သူမကို စိုက်ကြည့်လိုက်သည်။

“ဒါကို ကျွန်မပြောတာ မဟုတ်ဘူး”

“ကားမောင်းဖို့ မကောင်းနစ် ကောင်းကောင်းခေါ်လာခဲ့ရင် ဒီလိုမဖြစ်ဘူး ပေါ့။ ခုကောင်က ခပ်တုံးတုံး။ ဓာတ်ဆီကုန်လို့ ကုန်မှန်းမသိ။ ဗယ်ရင်ပျော်မှပဲ သိတော့တယ်”

“ကျွန်မက ဒါကို ပြောတာ မဟုတ်ဘူး”

“အင်းလေ၊ မင်း အပေါင်းအသင်းဟောင်းတွေ ဟို ဝက်စာရိကြီးတို့၊ ဆာရာတိုဂါတို့ ပြီးတော့ ပမ်းဗိက သောက်သုံးမကျတဲ့လူတွေလေ။ အဲဒါတွေကို ထားခဲ့ပြီး ငါနဲ့ လိုက်လာခဲ့လို့”

“မောင် ဘာတွေ ပြောနေတာလဲ။ မောင့်ကို ကျွန်မ ချစ်လို့ လိုက်လာခဲ့တာပေါ့။ ဒီလိုတော့ မပြောသင့်ပါဘူး။ မောင့်ကို အမြဲချစ်နေမှာပဲ။ ကဲ ပြောပါဦး။ ကျွန်မကို မချစ်ဘူးလား”

“ဟင့်အင်း၊ ဘယ်တုန်းကမှ ချစ်တယ်လို့ မထင်မိခဲ့ဘူး”

“ဟယ်ရီနော်၊ မောင် ဘာတွေ လျှောက်ပြောနေတာလဲ။ မောင်ခေါင်းမှ ကောင်းသေးရဲ့လား”

“ငါ့မှာ ကောင်းစရာ ခေါင်းမှ မရှိတာ”

“အဲဒီ အရက်တွေ မသောက်ပါနဲ့လို့ ပြောတာကွယ်။ ဒါလင်ကလည်း မသောက်နဲ့နော်။ ကျွန်မတို့ဘက်က လုပ်နိုင်တာမှန်သမျှ အကုန်လုပ်ရမယ်”

“မင်း လုပ်လေ၊ ငါတော့ မောပြီ”

* * *

သူ့စိတ်ထဲတွင် ကာရာဂတ်ဘူတာကို မြင်လာသည်။ သူသည် အထုပ်အပိုးနှင့် အတူ ဘူတာတွင် ရပ်စောင့်နေသည်။ သူတို့ တပ်ဆုတ်ခဲ့ရပြီးနောက် သရေ မှ ခွာရတော့မည်။ ဆင်ပလွန်အိုရီယင့် ရထား၏ မီးမောင်းသည် အမှောင်ထုကို ထွင်းဖောက်ကာ သူတို့ဆီသို့ ထိုးလာသည်။ သည်အကြောင်း တွေ သူ မရေးခဲ့ရသေး။ ရေးချင်သည်။ နံနက်စာစားရင်း ပြတင်းမှ လှမ်းကြည့်လိုက်လျှင် ဘူလ်ဂေးရီးယား တောင်တန်းတို့၌ နှင်းကျနေသည်ကို မြင်ရသည်။ နန်ဆင်၏ အတွင်းရေးမှူးလေးက အဘိုးကြီးကို နှင်းကျပြီလားဟု မေးသည်။ အဘိုးက တောင်တန်းဆီသို့ ကြည့်ပြီး နှင်းမကျသေး။ ဒါ နှင်းမဟုတ်ဟု ဆိုသည်။ နှင်းကျရန် လိုသေးသည်။ ထိုအခါ အတွင်းရေးမှူးကလေးက တခြား မိန်း

ပညာရွှေတောင်စာအုပ်တိုက်

ကလေးများဆီသို့ လှမ်းပြောလိုက်သည်။

“ဒါ နှင်းကျတာ မဟုတ်ဘူး။ တို့စိတ်ထဲက ထင်နေတာ” ဟု ဆိုသည်။ သို့သော်လည်း တကယ်နှင်းကျနေပြီ။ သူတို့အားလုံးကိုပင် ထိုအရပ် ထိုဒေသရှိ နှင်းတောထဲသို့ သူပို့ခဲ့ရသည်။ ယင်းမှာ တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် လူအလံအလှယ် လုပ်ကြစဉ်က ဖြစ်သည်။ ထို နှင်းတောကို သူတို့ တိုးကာ ဖြတ်ကျော်ခဲ့ကြသည်။ ထိုနှစ်က ဆောင်းရာသီမှာပင် သူတို့သည် နှင်းတောထဲ၌ သေဆုံးခဲ့ကြသည်။

ထိုနှစ်က ဂွါတယ်တွင် ခရစ္စမတ်၌ တစ်ပတ်လုံးလုံး နှင်းတွေကျသည်။ ထိုအချိန်တွင် သစ်ခတ်သမားအိမ်၌ သူတို့ ရောက်နေကြသည်။ လေးထောင့် ကြွေမီးဖိုကြီးတစ်ခုသည် အခန်းတစ်ဝက် နီးပါး နေရာယူထားသည်။ သူတို့သည် ဗီချရွက်များ ထည့်ထားသည့် မွေ့ရာထက်၌ အိပ်ရသည်။ ထိုအခိုက်မှာပင် သူတို့ဆီသို့ သွေးအလိမ်းလိမ်းပေကျနေသော တပ်ပြေးတစ်ယောက် နှင်းတော ကို ဖြတ်ကာ ရောက်လာသည်။ သူ့ခြေမှာ သွေးစွန်းနေသည်။ စစ်ရဲတွေ သူ့နောက် က လိုက်လာသည်ဟု ဆိုသည်။ တပ်ပြေးအား သူတို့က သိုးမွေးခြေအိတ်များ ပေးသည်။ စစ်ရဲတို့ကိုလည်း စကားဝိုင်းဖွဲ့ပြောဆိုကာ အချိန်ဆွဲထားကြသည်။ တပ်ပြေး၏ ခြေရာများကို နှင်းတွေ ဖုံးလောက်မှ စကားဝိုင်းရပ်လိုက်ကြသည်။

ခရစ္စမတ်နေ့က သူတို့သည် ရွာရင်တွင် ရောက်နေကြသည်။ ထိုနေ့က ကျသည့် နှင်းသည် ဖြူဖွေးဝင်းလက်နေရာ ကြည့်ရသည်ပင် မျက်စိမှာ ကျိန်းစပ် လာသည်။ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းက ပြန်လာကြသူများကိုလည်း တွေ့ရသည်။ ဝါထိန်နေသော လမ်းကြောင်းတစ်လျှောက်သည် စွပ်ဖားရာတို့ကြောင့် ချောမွေ့နေသည်။ သူတို့သည် စကီးများကို ပခုံးထက်၌ ထမ်းကာ တက်ခဲ့ကြသည်။ မက်ဒီလီနာဟော တောင်ထက်က ရေခဲပြင်တွင် အရှိန်ဖြင့် ဆင်းလာခဲ့ကြသည်။ နှင်းဆိုင်များမှာ ကိတ်မုန့်လို ချောမွေ့သည်။ ပေါင်ဒါမုန့်လို ပေါ့ပါးသည်။ အရှိန် ပြင်းပြင်း လျှောစီးသွားသည့်အခါ ဘာသံမှ မကြားရ။ ငှက်ကလေးများ ပျံဝဲ ကြသလို တောင်စောင်းပေါ်က ကျလာသည်ကို သူ့မျက်စိထဲတွင် မြင်ယောင် လာသည်။

မက်ဒီလီနာဟောတွင် ရှိနေသည့် တစ်ပတ်လုံး နှင်းတောထဲတွင် ရောက် နေသည်။ နှင်းမုန့်တိုင်းကျလာတော့ သူတို့မှာ ဖဲကစားလို့ ကောင်းနေသည်။ မီးအိမ်မှိန်မှိန်၌ ဆေးလိပ်ခိုးတွေ မှိုင်းထနေသည့်အကြားတွင် ဖဲကစားကြသည်။ ဟားလင့်တစ်ယောက် အရှုံးများလာသည့်အခါ လောင်းကြေးမှာ ကြီးလာသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ရှိသမျှ အကုန်ရှုံးသည်။ စကီးက ရသည့်ပိုက်ဆံရော တစ်ရာသီ

အမြတ်နှင့် အရင်းပါ ကုန်သည်။ ထိုစဉ်ကမူ အချိန်အားလျှင် ဖဲကစားကြသည်။ နှင်းမကျလျှင်လည်း ကစားပြီး၊ နှင်းတွေထန်တော့လည်း ကစားသည်။ လောင်း ကစားနှင့် ဆက်စပ်ခဲ့သည်တို့ကို အမှတ်ရလာသည်။

သို့သော်လည်း ထိုအကြောင်းတို့ကို သူ မရေးခဲ့ဖူးဘူးချေ။ ပြီးတော့ အလွန် အေးသည့် ခရစ္စမတ်နေ့တွင် ဂျွန်ဆန်သည် တောင်ကြီးတွေကို ကျော်ဖြတ် ပျံသန်းပြီးနောက် ရှေ့တန်း စစ်မျက်နှာကို ဖြတ်ကာ ဩစတြီးယားအရာရှိများ၏ မီးရထားကို ငုံ့ကြခဲ့သည့် အဖြစ်ကိုလည်း အမှတ်ရလာသည်။ ဩစတြီးယား အရာရှိများသည် ခွင့်ယူပြီး အိမ်သို့ ပြန်ကြမည် ဖြစ်သည်။ ဘူတာရုံတွင် လူးလာ ခတ်နေစဉ် ငုံ့ကြပြီး စက်သေနတ်ဖြင့် မွေ့ခဲ့သည်။ ပြေးလွှားသူတို့နောက်သို့ လိုက်ကာ စက်သေနတ်ဆွဲသည်။ ဂျွန်ဆန်သည် ငုံ့ကြရာမှ ပြန်လာပြီး အရာရှိ ရိပ်သာ ထမင်းစားခန်းထဲသို့ ဝင်လာကာ ထိုအကြောင်းတို့ကို ပြောပြသည်ကို သူ အမှတ်ရလာသည်။ အားလုံး ငြိမ်ပြီး နားထောင်နေကြသည်။ ထို့နောက် တစ်ယောက်က “မင်း တော်တော် သွေးဆာတဲ့ လူသတ်သမား” ဟု ထအော် သည်။

သူတို့ သတ်ခဲ့သည့် ဩစတြီးယန်းများမှာ သူတို့နှင့်အတူ လျှောစီးခဲ့သူ များ ဖြစ်နေပြီလား။ ဤသို့ကား မဟုတ်။ သူနှင့်အတူ လျှောစီးခဲ့သည့် ဟန်း သည် ထိုအချိန်က ကိုင်ဇာ-ဂျာဂါးတွင် ရောက်နေသည်။ သူတို့နှစ်ယောက် အတူ ယုန်လိုက် ထွက်ခဲ့ကြသည်။ သစ်စက် အပေါ်ဘက်က လျှို့ဝှက်မှာ ဖြစ် သည်။ ထိုအချိန်က ပါဆုဗိုတွင် တိုက်ပွဲဖြစ်နေသည်။ ပါတီကာကို လာတိုက် သည်။ အဆာလုန်၊ မွန်တီကော်နီအာဆီဒိုတို့၌ တိုက်ပွဲများ ဖြစ်နေသည်။ ထို အကြောင်းတို့ကို သူတို့နှစ်ယောက် ယုန်လိုက်ရင်း ပြောကြသည်။ ထိုအကြောင်း များ ဟစ်လုံးတစ်ပါဒမျှ မရေးခဲ့ရသေး။

ဗိုရပ်ဗက်နှင့် အားလပ်ရက်တို့တွင် လေးနှစ်လေးမိုး နေခဲ့သည်။ ဗလူဒင်မြို့ ထဲ ဝင်သွားကြတော့ လူတစ်ယောက်က မြေခွေး လာရောင်းသည်။ ထိုအဖြစ်ကို အမှတ်ရလာသည်။ ထိုစဉ်ကမူ လက်ဆောင်ပစ္စည်းများဝယ်ရန် ရောက်သွားခြင်း ဖြစ်သည်။ ချယ်ရီးနွဲ့သင်းနေသည့် ကတ်ဗရန်ဒီကို အမှတ်ရလာသည်။ ပြီးတော့ လျှောစီးရင်း “ဟီးဟို” ဟု သီချင်း တကြော်ကြော် ဟစ်ကြွေးကာ နောက်ဆုံး တာကို လွှတ်အောင်ခုန်ပြီး သစ်သီးခြံကို သုံးကွေ့လောက် ကွေ့ကာ ထမင်းဆိုင် နောက်ကလမ်းပေါ်သို့ အပြေးအလွှား လာခဲ့ရပုံတို့ကို သတိရလာသည်။ ထမင်း ဆိုင် နံရံမှာ ဗိုရပ်ရင်း လျှောကို ဖြုတ်နေစဉ် ဆိုင်ထဲက မီးရောင်သည် ပြတင်း

ကို ဖြတ်ကာ ကျလာသည်။ ဆိုင်ထဲတွင် မီးခိုးနံ့တသင်းသင်း၊ ဝိုင်အရက်နံ့ တကြိုင်ကြိုင် မွေးနေစဉ် သူတို့သည် အကော်ဒီယန်ကို တီးမှုတ်နေကြလေ သည်။

* * *

“ပါရီမှာတုန်းက တို့ ဘယ်မှာ နေသလဲ”

သူ့အပါးတွင် ရွက်ဖျင်ကုလားထိုင်၌ ရှိနေသော အမျိုးသမီးကို သူ မေးလိုက်သည်။ ယခုမူ သူတို့သည် အာဖရိကတွင် ရောက်နေကြသည်။

“ကရီလွန်မှာလေ၊ မောင်သိသားပဲ”

“ဘာလို့ ငါသိရမှာလဲ”

“အဲဒီမှာ ကျွန်မတို့ အမြဲနေတာပဲဟာ”

“မဟုတ်ဘူး။ အမြဲမနေပါဘူး”

“အဲဒီမှာရယ်၊ ပြီးတော့ စိန့်ဂျာမိန်းက ပယ်ဘဲလီယွန်ဟင်နရီကွာတာမှာ ရယ် နေတယ်လေ။ အဲဒီ နေရာတွေကို မောင် သိပ် သဘောကျတယ်ဆို၊ မောင် သိပ်ချစ်တယ်ဆို”

“အချစ်ဆိုတာ နွားချေးပုံပဲဟေ့၊ တို့က အဲဒီ နွားချေးပုံပေါ်တက်ပြီး တွန်မယ့် ကြက်ဖကြီး”

“မောင်သွားတော့မယ်ဆိုရင် မောင့်ခြေရာ လက်ရာတွေကို အစသတ် သွားဖို့ တကယ်လိုသလား။ ကျွန်မ ဆိုချင်တာက အားလုံးကို မောင်နဲ့အတူ ယူသွားမှာလား။ မြင်းကို သတ်၊ ဇနီးကိုလည်း သတ်၊ ကုန်းနှီးနဲ့ ချပ်ဝတ်ကို မီးရှို့သွားမယ်ပေါ့”

“ဟုတ်တယ်။ မင်းငွေတွေဟာ ငါ့ချပ်ဝတ်တန်ဆာတွေပဲ။ ငါ့မြင်းနဲ့ ချပ်ဝတ်ပေါ့”

“တော်ပါတော့”

“ကောင်းပြီလေ၊ မပြောတော့ဘူး။ မင်းကိုလည်း မနာကျင်စေချင်ပါဘူး”

“ခုတော့ နည်းနည်းလေး နောက်ကျသွားပြီရှင်”

“ဒီလိုတဲ့လား။ ကောင်းပြီလေ မင်းကို ငါ နာကြည်းအောင် ဆက်လုပ်ရ မှာပေါ့။ အဲဒါက ပျော်စရာ ကောင်းတယ်။ မင်းနဲ့ အလုပ်ချင်ဆုံး တစ်ခုကိုတော့ အခု ငါ မလုပ်နိုင်တော့ဘူး”

“ဒါတော့ မဟုတ်ဘူး။ မောင် လုပ်ချင်တာတွေ အများကြီးပဲ။ မောင်လုပ် ချင်တာမှန်သမျှ ကျွန်မ လိုက်လျောပြီး လုပ်ပေးခဲ့တာချည်းပဲ”

“ကဲ တော်ပါတော့ကွာ၊ သိပ် အပြောကြီးမနေပါနဲ့တော့”

သူမ ငိုနေသည်ကို တွေ့ရသည်။

“နားထောင်ပါဦး၊ ခုနေ ဘာမှ လုပ်လို့ မရတော့ဘူး။ ငါ့ကိုယ်ငါ ဘာလုပ် နေမှန်းလဲ မသိတော့ဘူး။ ကိုယ် အသက်ရှင်နေဖို့ လိုက်သတ်နေရသလို ဖြစ်နေ ပြီထင်တယ်။ တို့ စကားပြောစကတော့ ငါလည်း ကောင်းပါတယ်။ အခုတော့ ငါဘာဖြစ်နေမှန်း မသိတော့ဘူး။ မင်းအပေါ် ရက်စက်ရာကျနေပြီ။ ငါ ပြောတာ တွေ ဘာမှ ငွေမယူနဲ့နော်။ ဟုတ်လား ဒါလင်။ မင်းကို တကယ်ချစ်တာပါကွာ။ မင်းသိပါတယ်။ မင်းကို ချစ်သလို တခြား ဘယ်သူ့ကိုမှ ငါမချစ်နိုင်ဘူး။ သိလား”

ပြောနေကျ စကားကိုပင် သူ ပြောသည်။

“သိပ်ချစ်တာပဲ ဒါလင်ရယ်”

“မင်းဟာ တကယ့် ခွေးမပဲ၊ သိပ်ချမ်းသာတဲ့ ခွေးမ။ အဲဒါက ပိုပြီး ကဗျာ ဆန်တယ်။ အေး၊ ခုနေမှာတော့ ငါ့မှာ ကဗျာစပ်ဖို့ ကာရန်တွေ အများကြီးပဲ။ လူက ပုပ်နေပြီ၊ အပုပ်နဲ့ကဗျာ။ ကဗျာပုပ်ကြီးပေါ့”

“တော်ပြီ ဟယ်ရီ။ ဘာတွေ လျှောက်ပြောနေတာလဲ”

“အေး ငါသွားရင် ဘာမှ ချန်မထားခဲ့ချင်ဘူး။ အကုန်ယူသွားချင်တယ်”
ညနေစောင်းလာပြီ။ သူအိပ်ပျော်သွားသည်။ နေသည် တောင်ကုန်း တစ်ဖက်သို့ ကျသွားပြီ။ အရိပ်မည်းနည်းတို့ ထိုးကျလာပြီ။ သားကောင်ငယ်လေး များ အမြီး ခေါင်းတို့ လှုပ်ယမ်းကာ စားသောက်နေကြသည်။ သူတို့စခန်းနှင့် မနီးမဝေးတွင် ညစ်နီနေသည်။ လင်းတတို့မှာ ကွင်းထဲတွင် မရှိတော့ဘဲ သစ်ပင် ထက်တွင် ခပ်အိအိ နားခိုနေကြသည်။ အကောင်တွေ တော်တော်လေး များ လာသည်။ သူ့အခိုင်းအစေလေးသည် အိပ်ရာဘေးတွင် ထိုင်စောင့်နေသည်။

“သခင်မ တောပစ် ထွက်သွားတယ်ခင်ဗျ။ ဘာလိုချင်သလဲ သခင်”

“ဘာမှ မလိုချင်ဘူး”

ဟင်းစား တစ်ခုခုရရန် သူမ ထွက်သွားခြင်း ဖြစ်သည်။ သူမ တောပစ် ထွက်သည်ကို သူကြည့်ချင်မှန်းသိသည်။ ထို့ကြောင့် ခပ်ဝေးဝေးတစ်နေရာသို့ သွားသည်။ သူ့ကို အနှောင့်အယှက်ပေးချင်ဟန် မတူ။ အလွန် အစဉ်းစား အဆင်ခြင်ကြီးသည့် မိန်းမဟု သူ ထင်သည်။ ကြားတာတွေ၊ ဖတ်တာတွေ၊ သိတာတွေကို ပြန်လည် ဆင်ခြင်တတ်သည်။

သူ့ကို သူမ လက်ခံသည်မှာ သူမ အပြစ်မဟုတ်။ သူ့ဘဝမှာ စုံနေပြီ။ သူပြောသမျှ စကားတွေမှာ ဘာတစ်ခုမှ မှန်တာ မပါ။ ပြောနေကျအတိုင်း

ပြောသည့် နှစ်သိမ့်စကားများသာ ဖြစ်သည်။ ထိုစကားတွေကို မိန်းမတစ်ယောက်အဖို့ မှန်သည် မှားသည် ဘယ်မှာ သိနိုင်မည်လဲ။ မိန်းမတွေနှင့် ပတ်သက်လာလျှင် သူ့ မုသားစကားတွေက အမှန်စကားထက်ပိုပြီး ထိရောက်သည်ကို သူ နားလည်ပြီးနောက် သူ့မုသားစကားတို့မှာ အောင်မြင်လာသည်။

လောကမှာ မှန်တာတွေ ပြောစရာမရှိသဖြင့် မုသားစကား ဆိုရသည်ကား မဟုတ်။ သူ့မှာ ဘဝမျိုးစုံ ကျင်လည်ခဲ့ပြီ။ ထို့နောက် မရိုးနိုင်သည့် ဘဝဟောင်းတို့တွင် လူသစ်များနှင့် ထပ်မံ ဆုံစည်းပြန်သည်။ ငွေတွေ အများကြီး ပိုက်ကာ ပျော်မွေ့ခဲ့သည်။ အကောင်းဆုံး ဒေသ၊ အကောင်းဆုံးနေရာ၊ အကောင်းဆုံး ပျော်မွေ့စရာတို့တွင် အသစ် အသစ်အချို့နှင့် ကျက်စားခဲ့သည်။

သည်ဟာတွေကို မစဉ်းစားချင်။ အံ့သြစရာတွေချည်းသာ ဖြစ်သည်။ သည်လိုဘဝတွင် ကျင်လည်ပြီးနောက် လွင့်စဉ်ကွဲကြွေမသွားဖို့ ထိန်းထားရသည်။ ထိန်းထားနိုင်ခဲ့သည်။ အများ သူငါတို့မှာ ကြေပျောက်ပျက်စီးသွားသည်သာ များသည်။ ပြီးတော့ ကိုယ်လုပ်ခဲ့သမျှကို စွဲလမ်း တမ်းတ ဖြစ်နေဖို့လည်း လိုသည်။ ယခုမူ ဘာမှ မလုပ်နိုင်တော့။ သို့ပေမယ့် စိတ်ထဲကတော့ သူ ကျင်လည်ခဲ့သည့် လောကထဲက လူတွေအကြောင်း စာတစ်စောင် ပေတစ်ဖွဲ့ ရေးချင်သည်။ လူချမ်းသာတွေအကြောင်း ဆိုပါစို့။ ကိုယ်တိုင်ကမူ သူတို့ လောကသားမဟုတ်။ သူတို့ဘဝထဲ ဝင်ကြည့်သည်။ သူတို့တိုင်းပြည်ထဲ ဝင်ကြည့်သည့် သူလျှိုတစ်ယောက်သာတည်း။ ထို့နောက် ထိုလောကကို ဖယ်ခွာထွက်ခဲ့မည်။ ပြီးမှ သူတို့ လောကအကြောင်း ရေးဖွဲ့မည်။ သည်လိုဆိုလျှင် သူ့စာသည် ကိုယ်ရေးသည့် အကြောင်းကို ပိုင်နိုင်စွာ သိသည့် သူတစ်ယောက်၏စာ ဖြစ်လာမည်။ သို့သော်လည်း ထိုလောကအကြောင်း စာတစ်ပုဒ်မျှ မရေးနိုင်ခဲ့။ စာမရေးဘဲ နေခဲ့ဖန်များတော့၊ စည်းစိမ်ကျကျ နေခဲ့ဖန်များတော့ ဉာဏ်တုံးလာသည်။ လုပ်ချင် ကိုင်ချင်စိတ် မရှိတော့။ သည်လိုနှင့် ဘာမှမရေးတော့ဘဲ နေခဲ့သည်။ သူ စာမရေးဘဲ နေသည့်အခါ၊ သူ့အလုပ် သူမလုပ်ဘဲ နေသည့်အခါ၊ သူ သိကျွမ်းခဲ့သည့်လူတွေမှာ ပိုပြီး သက်သောင့်သက်သာ ဖြစ်လာသည်။ ပိုပြီး ဇိမ်ရှိလာသည်။ သူကျင်လည်ခဲ့သည့် ဒေသတို့အနက် အာဖရိကသည် ပျော်စရာ အကောင်းဆုံးနေရာ ဖြစ်သည်။ ယခုလည်း သူ့ဘဝကို ပြန်စရန် အာဖရိကသို့ ရောက်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ယခု တောပစ်ခရီးကို စည်းစိမ် အနည်းဆုံး စီစဉ်ထားသည်။

သို့သော်လည်း ခရီးလမ်းပန်း မခက်ခဲ။ မပင်ပန်း။ ထို့အတူ ဇိမ်လည်း

မယူနိုင်။ ဤနည်းဖြင့် ဘဝမှန် ပြန်ရောက်လာအောင် လေ့ကျင့်ခန်းယူရမည် ထင်သည်ဟု သူ ယူဆသည်။ အဆီအအိမ်များသူသည် လှုပ်ရှားလေ့ကျင့်ရင်း ကိုယ်ကို ချပ်ရပ်အောင် လုပ်ရသကဲ့သို့ သူသည်လည်း လေ့ကျင့်ခန်းယူကာ အဆီအအိမ်တွေကို လျှော့ပစ်ရလိမ့်မည်။

သူမကလည်း အာဖရိကကို သဘောကျသည်။ နှစ်သက်သည်။ လှုပ်လှုပ် ရှားရှား ကြွကြွရွရွ ဖြစ်စေသည့် ကိစ္စမှန်သမျှကို သူမ နှစ်သက်သည်။ လူသစ် တွေ တွေ့ရမည်။ မြင်ကွင်းသစ်၊ ရှုခင်းသစ်တွေ ကြုံရမည်။ အမြင်သစ်၊ အတွေ့ သစ်တွေ ကြုံရမည်။

သူလည်း ပြန်လည် လန်းဆန်းလာကာ စာပြန်ရေးချင်လာသည်။ ယခုမူ သည်လို စခန်းသိမ်းဖို့ ကြုံလာသည်။ မြွေကိုက်ခံရတာမျိုး မဟုတ်။ ဤအဖြစ်မှာ လည်း အမျိုးသမီးအပြစ် မဟုတ်။ သူမနှင့် မဟုတ်လည်း အခြား အမျိုးသမီး တစ်ယောက်ယောက်နှင့် သည်အဖြစ်မျိုးပင် ကြုံရမည် မဟုတ်လား။ သူသည် မုသားတွေအကြား ကြီးပြင်းလာခဲ့သူ ဖြစ်ရာ သေတော့လည်း မဟုတ်တာ မမှန်တာတွေနှင့် သေဖို့ ကြိုးစားရန်သာ ရှိသည် မဟုတ်လား။ ထိုခဏမှာပင် တောင်ကုန်းတိုဘက်ဆီမှ သေနတ်သံတစ်ချက် ကြားရသည်။

သည်မိန်းမ အမဲပစ် ကောင်းသည်။ လက်တည့်သည်။ အလွန် ချမ်းသာ သည့် မိန်းမ။ ပြီးတော့ သူ့ကို ကြင်နာယုယစွာ ပြုစုသူ။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် သူ့အရည်အသွေးတွေ မွေးမှိန်သွားအောင် ဖျက်ဆီးသူလည်း ဖြစ်သည်။ သည် လိုလည်း မဟုတ်။ သူ့အစွမ်းအစကို တုံးအောင် သူ့ကိုယ်တိုင်ပင် လုပ်နေသည် မဟုတ်လား။ သူ့ကို အကျအန စည်းစိမ်ရှိရှိ ထားပြီး ပြုစုယုယသဖြင့်တော့ သည်အမျိုးသမီးကို အပြစ်တင်ရမည်လား။ အားလုံး သူ့အပြစ်ချည်းပင် ဖြစ်သည်။ အရက်ကို နင်းကန်သောက်သည်။ အတွေးအမြင်တွေ ထွေပြားကုန် သည်။ ပျင်းသည်။ အစွမ်းအစတွေ တုံးကုန်သည်။ လက်နက်ကို ချွန်မြဲအောင် မသွေး။ မာနတွေ အာယာတတွေ ကြီးလွန်း များလွန်းသည်။ ပြီးတော့ သူယုံ ကြည်တာတွေကို မျက်ကွယ်ပြုကာ သူ့ကိုယ်သူ သစ္စာဖောက်ခဲ့သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ မဟုတ်တာ မမှန်တာတွေ သူလုပ်ခဲ့သည်။ ဒါက ဘာတွေလဲ။ စာအုပ်ဟောင်းတွေရဲ့ စာရင်းလေ။ သူ့အစွမ်းအစက ဘာလဲ။ အစွမ်းအစရှိတာ အမှန်။ သို့သော်လည်း သူသည် အကျိုးရှိအောင် အသုံးမပြုဘဲ ရောင်းစားခဲ့ သည်။ သူ့ဘာလုပ်ပြီးခဲ့ပြီဟူ၍ မပြောနိုင်။ ဘာဖြစ်ဖြစ် သူလုပ်နိုင်တာပေါ့ဟူ၍ သာ ပြောခဲ့သည်။ ကလောင်တစ်ချောင်းနှင့် အသက်မွေးမည့်အစား တခြား

အလုပ်တစ်ခုဖြင့် အသက်မွေးခဲ့သည်။ ပြီးတော့ သူ့ဘဝမှာ ကြုံရသည့် အဖြစ်ဆန်းက မိန်းမတစ်ယောက်နှင့် ချစ်မိကြပြီဆိုလျှင် ထိုမိန်းမသည် သူ့အလျှင် မိန်းမထက် ပိုက်ဆံ ပို၍ ရှိသူ ဖြစ်နေတတ်သည်။

သည် မိန်းမကို သူမချစ်လှ၊ သူမကမူ သူ့ကို အရူးအမူး ချစ်သည်။ စာရေးဆရာတစ်ယောက်အဖြစ်လည်း ချစ်သည်။ လူတစ်ယောက် အဖြစ်လည်း ချစ်သည်။ အပေါင်းအသင်းတစ်ယောက်အဖြစ်လည်း ချစ်သည်။ သူ့ကို ပိုင်ဆိုင်ရသည်ပင် အဖိုးတန် ပစ္စည်းတစ်ခုကို ပိုင်ဆိုင်ရသလို သဘောထားသည်။ သူမမှာ ငွေ အများအပြားရှိသည်။ လင်တစ်ယောက်နှင့် သားသမီးတွေလည်း ရှိခဲ့သည်။ ချစ်သူတွေရှာကာ မကျေမနပ်ဖြစ်ပြီး စွန့်ခဲ့သည်။ သူ့ကိုမူ စွဲလမ်းနေသည်။ သို့သော်လည်း ထူးဆန်းသည်က သူ့မှာ ချစ်စိတ်တွေ ကုန်ခန်းပြီး လိမ်ညာကာ ချစ်ချင်ယောင် ဆောင်နေသည့် အခါမျိုးတွင် သူမ ငွေတွေနှင့် ထိုက်တန်အောင် ကိုယ့်ဘက်က ပြန်လည် ပေးဆပ်နိုင်ဖို့ လိုသည် မဟုတ်လား။ ချစ်တုန်းခင်တုန်း ကထက် ပိုပြီး လိုက်လျောရမည် မဟုတ်လား။

သူတို့လုပ်ခဲ့တာတွေနှင့် ရှင်းရှင်းပြတ်ပြတ် ကတ္တာခြားထားလိုက်လျှင် ကောင်းမည်ဟု သူထင်သည်။ ဘယ်လို အသက်မွေးသလဲ ဆိုသည်မှာ အစွမ်းအစနှင့် ဆိုင်သည်။ သူ့ဘဝတာတွင် သူ့စွမ်းအားမှန်သမျှကို တစ်နည်းမဟုတ် တစ်နည်း ရောင်းချခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ စိတ်ထဲက မပါလျှင် ဘာကိုမှ မလုပ်ချင်။ ငွေအတွက်တော့ စိတ်မပါဘဲ လုပ်ရတာတွေ ရှိသည်။ ယခုတော့ ထိုအဖြစ် ထိုဘဝအကြောင်းကို နားလည်ပြီ။ သို့တိုင်အောင် ထိုဘဝ ထိုအကြောင်းတို့ကို မရေးနိုင်ခဲ့။ ရေးလည်း ရေးမည်မဟုတ်။ ရေးဖို့ကောင်းသော်လည်း မရေးချင်။

သူမ ပြန်လာပြီ။ ကွင်းပြင်ကို ဖြတ်ကာ စခန်းဆီသို့ လာနေသည်ကို မြင်ရသည်။ မြင်းစီးဘောင်းဘီကို ဝတ်ထားပြီး ရိုင်ဖယ်ကို လွယ်ထားသည်။ သူငယ်နှစ်ယောက်သည် ဒရယ်ဖိုတစ်ကောင်ကို ဝါးလုံးတွင် လျှို့ဝှက်ထားပြီး သူမ နောက်က လိုက်လာကြသည်။ ယခုတိုင် ကြည့်ပျော်ရှုပျော်ရှိသေးသည့် မိန်းမ တစ်ယောက်ဟု သူထင်သည်။ ကိုယ်လုံးကိုယ်ပေါက်ကလည်း လှသည်။ အိပ်ရာထဲမှာ တိတိတာတာ ပြောတတ်သည်။ ပြီးတော့ အပြုအစုကောင်းသည်။ လှသည်ဟုလည်း မဆိုနိုင်။ သို့သော် သူမမျက်နှာပေါက်ကို သူ နှစ်သက်သည်။ သူမသည် စာအလွန်ဖတ်သည်။ မြင်းစီး ဝါသနာပါသည်။ တောလိုက် ဝါသနာပါသည်။ ပြီးတော့ အရက်ကိုလည်း ခုံခုံမင်မင် သောက်တတ်သည်။ ခပ်ငယ်ငယ် ကပင် မုဆိုးမဖြစ်ခဲ့သည်။ ခဏတာမျှ လူမမည်ကလေးနှစ်ယောက်ကို ပြုစု

ပျိုးထောင်ပေးသည်။ သို့သော် သူတို့က သူမ အစောင့်အရှောက် မခံချင်ကြ။ သူတို့အမေ၏ မြင်းတွေ၊ စာအုပ်တွေ၊ အရက်ပုလင်းတွေကို သူတို့ မနှစ်သက်။ ညနေ ထမင်းမစားမီ စာဖတ်ရင်း ဝီစကီနှင့် ဆိုဒါ သောက်တတ်သည်။ ထမင်း စားချိန်ရောက်လျှင် အတန်အသင့် မူးနေပြီ။ ထမင်းစားရင်း ဝိုင်တစ်ပုလင်း သောက်ရာ အိပ်ကောင်းလောက်အောင် မူးယစ်သွားတတ်သည်။

ဤသည်တို့မှာ ချစ်သူများနှင့် မတွေ့မီက ဖြစ်သည်။ ချစ်သူရသည့်အခါ အရက် သိပ်မသောက်တော့။ အရက်သောက်လျှင် အိပ်လို့မကောင်း။ ချစ်သူ တွေက သူမကို ငြီးငွေ့လာသည်။ သူမကို ဘယ်တော့မှ မငြီးငွေ့သည့် လူတစ် ယောက်နှင့် လက်ထပ်ခဲ့ဖူးသည်။ ယခု လူတွေကမူ သူမကို ငြီးငွေ့သွားကြသည်။

ထိုအခိုက်မှာပင် သူမ ကလေးတစ်ယောက်သည် လေယာဉ်ပျံ ပျက်ကျ သည့်အထဲ ပါသွားကာ ဆုံးပါးခဲ့သည်။ သည့်နောက်တွင်မူ ချစ်သူတွေ မလိုချင် တော့။ ဘဝကို မေ့ရအောင် အရက်သောက်လို့ မရသည့်အတူတူ နောက် ဘဝသစ်တစ်ခု ထူထောင်ရန် ကြိုးစားသည်။ အဲ အထီးကျန် ဘဝကို စိုးမိုး၍ လာသည်။ သို့နှင့် သူမ လေးစားရမည့်သူ တစ်ယောက်ကို လိုချင်လာသည်။

ဇာတ်လမ်းစကြပုံက အလွန်ရိုးသည်။ သူ့စာတွေကို သူမ နှစ်သက်သည်။ သူ၏ ဘဝကို ကုန်လွန်ပုံကိုလည်း သဘောကျသည်။ သူသည် သူကြိုက်တာကို လုပ်နေသူတစ်ယောက်ဟု သူမ ထင်သည်။ သို့နှင့် ဘဝသစ်ထူထောင်ရန် ကြိုးစားရင်း သူမသည် သူနှင့် နီးစပ်အောင် ကြံစည်ကြိုးစားသည်။ တဖြည်းဖြည်း နီးစပ်ရင်းနီးလာသည်။ ချစ်သူများ ဖြစ်လာသည်။ ထို့နောက် ဘဝသစ် ထူထောင် ကြသည်။ သူကမူ သူ့ဘဝကို ရောင်းစားလိုက်ပြီဟု ဆိုသည်။

ရောင်းစားလိုက်သည် ဆိုခြင်းမှာ အမှန်ပင် ဖြစ်သည်။ ဘဝလုံခြုံမှု အတွက်၊ သက်သောင့်သက်သာ နေနိုင်ဖို့အတွက် ရောင်းစားရသည်။ ယင်းကို ငြင်းနေစရာ မလို။ သို့မဟုတ်လျှင် ဘာအတွက် ဘဝကို ရောင်းစားရမှာလဲ။ မဖြေရှင်းတတ်တော့ပြီ။ သူလိုချင်တာ မှန်သမျှကို သူမက ဖန်တီးပေးသည်။ ယင်းကိုလည်း သူသိသည်။ အလွန်အလွန် ကောင်းသည့် မိန်းမတစ်ယောက်ဖြစ် သည်။ မကြာမြင့်မီ အုံးစက်ရာမှာ အတူနွဲ့ကြဖို့ပင် ဖြစ်သည်။ သူမနှင့်ပဲ စခန်းသွားတော့မည်။ ငွေကြေးအားဖြင့် ပြည့်စုံကုံလုံသည်။ ရုပ်ရည်အားဖြင့် နှစ်သက်စရာ ကောင်းသည်။ အလိုကို သိသည်။ စကားများခြင်း ရန်ဖြစ်ခြင်း မရှိ။ ဤဘဝသစ် ကို သူမနှင့် ထူထောင်ခဲ့သည်။ ယခု ဆုံးခန်းတိုင်တော့မည်။ အလျှင် နှစ်ပတ်ခန့်က ဆတ်တစ်အုပ်ကို ဓာတ်ပုံရိုက်ရန် ကြိုးစားသည်။ ခေါင်း

လည်မော့နေကြသည့် ဆတ်အုပ်ကို ချုံထဲဝင်တိုးကာ ချောင်းသည်။ ဓာတ်ပုံ မရှိက်လိုက်ရ။ အသံ မလုံသဖြင့် ဆတ်အုပ်သည် ထွက်ပြေးသွားသည်။ သူ့မှာ လည်း ဒူးတွင် ဆူးခြစ်ခံရသည်။ ထိုအနာကို တင်ချာမထည့်လိုက်မိ။ ဤသည်က စကား သူတို့ ဘဝသစ်ကလေး ဆုံးခန်းတိုင်တော့မည်။

ယခု သူမ ရောက်လာသည်။

သူမ လာရာသို့ ခေါင်းလှည့်ကြည့်ရင်း နှုတ်ဆက်လိုက်သည်။

“ဒရယ်ဖိုတစ်ကောင် ပစ်လာခဲ့တယ်။ ဒီညစာတော့ ကောင်းကောင်းရပြီ။ စွပ်ပြုတ်လုပ်မယ်။ ပြီးတော့ အာလူးပြုတ် ခြေထားတာနဲ့ စားကြမယ်၊ ဘယ်နှယ် နေသေးသလဲ”

“ကောင်းလာပါတယ်”

“ကောင်းလာမှာပါ။ ကြားရတာ ဝမ်းသာပါတယ်။ သက်သာလာလိမ့်မယ် လို့ ကျွန်မ ထင်သားပဲ။ ကျွန်မ ထွက်သွားတော့ မောင် အိပ်ပျော်နေတယ်”

“အတော်လေး အိပ်လိုက်ရတယ်၊ တော်တော်သွားရသလား”

“မဝေးလှပါဘူး။ တောင်ကုန်းနားတစ်ဝိုက်အထိပါ။ ဒရယ်ဖိုကို ချက် ကောင်းမွန်တယ်”

“သေနတ်ပစ် တည့်လာပြီ။ လက်တည့်လာပြီ”

“သိပ်သဘောကျတာပဲ။ အာဖရိကကို ကျွန်မ စွဲလမ်းခဲ့တယ်။ တကယ်ပါ။ မောင်သာ နေကောင်းရင် သိပ်ပျော်စရာ ကောင်းမှာပဲ။ နှစ်ယောက်အတူ သေနတ်ပစ်ရတာ၊ အမဲလိုက်ရတာ ပျော်စရာဆိုတာ မောင် မသိသေးဘူး။ တောတောင်တွေထဲ သွားလာနေရတာကိုလည်း ကျွန်မ ပျော်တယ်”

“ငါလည်း ပျော်တာပါပဲ”

“သက်သာလာပြီဆိုလို့ သိပ်ဝမ်းသာတာပဲ အချစ်ရယ်။ မောင် ဒီလိုခံစား နေရတာ ကျွန်မ မကြည့်ရက်ဘူး။ စောစောကလို ကျွန်မကို မပြောနဲ့နော်။ ဟုတ်လား။ မပြောတော့ဘူးနော်။ ဘယ်နှယ်လဲ”

“မပြောတော့ပါဘူး။ ဘာတွေပြောခဲ့မိသလဲဆိုတာ ငါလည်း မမှတ်မိတော့ ဘူး”

“ကျွန်မ ဘဝကိုတော့ မဖျက်ဆီးပါဘူးနော်။ ဘယ်လိုလဲ၊ ကျွန်မဟာ လူလတ်ပိုင်း မိန်းမတစ်ယောက်ပါ။ မောင့်ကို ချစ်ပါတယ်။ မောင်လုပ်ချင်တာ တွေ မှန်သမျှ ကျွန်မလည်း လိုက်ပြီး လုပ်ချင်ပါတယ်။ ကျွန်မဘဝမှာ နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ်လောက် အဖျက်ဆီးခံခဲ့ရပြီ။ ဒီတစ်ခါတော့ ကျွန်မဘဝလေးကို ထပ်ပြီး

ကံလိမ့်ကုန်ရာ စောသောနင်း

၁၁၅

မဖျက်ဆီးပါနဲ့တော့”

“မင်းကို ငါ နည်းနည်းပါးပါးတော့ ဖျက်ဆီးချင်တယ်”

“ဒီလို ဖျက်ဆီးတာမျိုးတော့ ကိစ္စမရှိပါဘူး မောင်ရယ်။ နက်ဖြန်ဆိုရင် လေယာဉ်ပျံ ရောက်လာတော့မယ်”

“မင်း ဘယ်လိုသိသလဲ”

“သေချာပါတယ်။ လာမှာပါ။ သူငယ်လေးတွေကိုလည်း ထင်းခြောက်တွေ ရှာခိုင်းထားတယ်။ မီးပုံရှိဖို့ အသင့်ပဲ။ မြက်ခြောက်တွေလည်း ရှိတယ်။ ဒီနေ့ပဲ သွားကြည့်ခဲ့သေးတယ်။ လေယာဉ်ဆင်းဖို့နေရာ အများကြီး ရှိပါတယ်။ နှစ်ဖက် စလုံးမှာ မီးပုံလုပ်ဖို့ အသင့်ပြင်ထားတယ်”

“နက်ဖြန်ရောက်လာမယ်လို့ ဘာဖြစ်လို့ ပြောနိုင်သလဲ”

“လာမှာပေါ့။ သေချာပါတယ်။ ခုဆို ရက်တောင် လွန်နေပြီ။ မြို့ရောက် တော့ မောင့်ခြေထောက်ကို သူတို့ ကြည့်ရှုကုသပေးမှာပေါ့။ ပြီးတော့မှ ကောင်း သော ဖျက်ဆီးခြင်းတွေ ရောက်လာမယ်လေ။ စောစောတုန်းကလို ဒေါသ တကြီး စကားတွေတော့ မပြောပါနဲ့ မောင်ရယ်”

“အရက် သောက်ကြရင် မကောင်းဘူးလား။ နေလည်း ကျသွားပြီ”

“သောက်ချင်လို့လား”

“တစ်ခွက်လောက်ပေါ့ကွာ”

“ဒါဖြင့် အတူတူသောက်မယ်။ မိလို့၊ ဝီစကီနဲ့ ဆိုဒါနှစ်ခွက် ယူခဲ့”

“ခြင်မကိုက်အောင် ဘွတ်ဖိနပ် စီးထားလေ”

သူက သတိပေးသည်။

“ရေချိုးပြီးတော့မှပဲ”

မှောင်ရိသန်းလာပြီ။ သူတို့သည် အရက်သောက်ကြသည်။ အလင်းရောင် နည်းလာပြီး သေနတ်ပစ်လို့ မရသည့် အခါတွင်မှ တောခွေးကျားတစ်ကောင် သည် ကွင်းစပ်မှ ဖြတ်ကာ တောင်ကုန်းဆီသို့ ပြေးသွားသည်။

“ဒီကောင်ဟာ အဲဒီကွင်းစပ်ကို ညတိုင်း ဖြတ်ပြေးတယ်။ နှစ်ပတ်လောက် ရှိပြီ။ ညတိုင်းပဲ”

“ည ည အူတာ ဒီကောင်လားဟင်။ ကြောက်တော့ မကြောက်ပါဘူး။ အင်မတန် ညစ်ပတ်တဲ့ ကောင်မျိုးတွေပဲ”

သူတို့နှစ်ယောက် အရက်အတူသောက်နေကြသည်။ သူ့မှာ နာကျင်ခြင်း လုံးဝ မရှိ။ တစ်နေရာတည်း မရွေ့မရှားနေရသည့် အဖြစ်တစ်ခုသာ မသက်

မသာရှိသည်။ သူငယ်ကလေးများသည် မီးဖိုနေကြသည်။ မီးရောင်ဟပ်သဖြင့် အရိပ်မည်းမည်းတို့သည် တဲပေါ်တွင် ခုန်လွှားဆော့ပျံနေသည်။ ယခု ဘဝကား အေးချမ်းသာယာသည့် ဘဝ ဖြစ်လေသည်။ ဤဘဝသည် ငြိမ်းအေးသည်။ သူမသည် သူ့အပေါ် အလွန်ကောင်းခဲ့သည်။ နေ့လယ်ခင်းက သူ့အပြုအမူမှာ ရက်စက်ရာ ရောက်သည်။ သူမသည် သဘောကောင်းသည်။ အံ့ဩစရာ ကောင်းလောက်အောင် ကောင်းသည်။ သည်လိုအချိန်မျိုးမှာ သူသည် သေတွင်း နှုတ်ခမ်း ရောက်နေသည်။

သေခြင်းသည် ဝုန်းခနဲ ရောက်လာသည်။ ရေစီးသလို၊ လေတိုက်သလို ကား မဟုတ်။ ခဏချက်ချင်းပင် အနံ့ဆိုးကြီးတစ်ခု ရလာပြီး ဟာခနဲ ဖြစ်သွားသည်။ ပြီးတော့ ခွေးကျားက ဟာခနဲ ဖြစ်သွားသည့် အနံ့ဆိုးကြီး၏ ဘေးတစ်လျှောက် ဖြတ်ပြေးသွားသည်မှာ ထူးဆန်းသည်။

“ဘာဖြစ်တာလဲ ဟယ်ရီ”

သူမက မေးသည်။

“ဘာမှ မဖြစ်ပါဘူး။ မင်း ဟိုဘက်ရွှေ့ထိုင်နေ၊ လေတင်ဘက်ကို သွား”

“အနာက ပတ်တီးကို မိုလိုက လဲမပေးဘူးလား”

“ပေးပါတယ်။ အခု ဗောရစ်ပေါင်ဒါ ထည့်မလို့”

“ဘယ်နှယ်နေသလဲ မောင်”

“နည်းနည်း တုန်တုန်ယင်ယင် ဖြစ်ချင်တယ်”

“ကျွန်မ ရေချိုးလိုက်ဦးမယ်။ ချက်ချင်း ပြန်လာမယ်။ ပြီးတော့ ညစာ အတူ စားကြမယ်။ မောင့် ခုတင်ကိုလည်း တဲထဲ ပြောင်းပေးရမယ်”

သို့နှင့် သူ့ကိုယ်သူ ပြောသည်။ ‘တို့နှစ်ယောက် ရန်မဖြစ်ကြတော့ဘူး’ ယခု မိန်းမနှင့်ကား သူသည် အကြီးအကျယ် စကားများ ရန်ဖြစ်သည်အထိ မဖြစ်ခဲ့။ သူချစ်သည့် မိန်းမတွေနှင့်မူ ခဏ ခဏ ရန်ဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံးတွင် ရန်ဖြစ်ဖန်များလာသည့်အခါ အချစ်တွေ ပျက်ပြယ်လွင့်ပါးသွားလေသည်။ သူသည် အချစ်ကြီးသူဖြစ်သည်။ လိုချင်တာတွေကို အတင်းအကျပ် ရယူသည်။ ပြီးတော့ အားလုံး ပျက်ပြယ်ကုန်သည်။

သူသည် ကွန်စတန်တင်နိုပယ်တွင် တစ်ယောက်တည်း ရှိနေသည့် ဘဝကို ပြန်စဉ်းစားကြည့်သည်။ သည်တုန်းက ပါရီမှာ ရန်ဖြစ်ခဲ့ပြီး ထွက်လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က သူသည် တစ်ချိန်လုံး ဖောက်ပြားနေခဲ့သည်။ ကျေနပ် အားရလျှင် အထီးကျန်ဘဝကို ရွံမုန်းလာပြန်သည်။ တစ်ယောက်တည်း နေလို့

မဖြစ်။ အဖော်လိုသည်။ သို့သော်လည်း သူ့အခြေအနေမှာ ဆိုးရွားလာသည်။ သူ့ကို စွန့်ခွာသွားသည့် အမျိုးသမီးဆိုသည့် ပထမဆုံး စာရေးသည်။ အဖော်လိုသည့် ဘဝကို နာကြည်းမိပုံကို ဖွင့်ဟဝန်ခံခဲ့ရသည်။ ပြီးတော့ ရိုးကျင့်ပြင်ဘက်တွင် သူ့ကို တွေ့လိုက်မိသည်ဟု ထင်ယောင်ထင်မှားဖြစ်ကာ ပူဆွေးရပုံ၊ စိတ်နှလုံး ကြေကွဲရပုံတို့ကိုလည်း ရေးလိုက်သည်။ ပြီးတော့ လမ်းမကြီးတစ်ခုတွင် သူနှင့် တူသည့် မိန်းမတစ်ယောက်နောက်သို့ လိုက်မိပြီး မဟုတ်သည့်အခါ ရင်ထဲမှာ ဟာသွားရပုံ၊ ထိုခံစားမှုကို အတန်ကြာ ထိန်းထားရပုံတို့ကိုလည်း ရေးလိုက် သည်။ မိန်းမပေါင်းများစွာနှင့်အတူ အိပ်ပြီးသည့် အခါတိုင်း သူ့ကို သတိရပုံ၊ သူနှင့် ကွဲရသဖြင့် အောက်မေ့မိပုံ၊ သူ့ကို ချစ်မိပြီဆိုတော့ ဘယ်မျှပင် ဆိုးဆိုး ဘာတွေပင် လုပ်သွားသွား အရေးမထား။ ယခုမူ သူ့ကိုသာ တမ်းတနေမိပုံတို့ ကိုလည်း ရေးထည့်လိုက်သည်။ သည်စာကို ကလပ်မှာထိုင်ရေးပြီး နယူးယောက် သို့ ထည့်လိုက်သည်။ ပါရီရှိ သူ့ရုံးခန်းသို့ စာပြန်ရေးရန်ကိုလည်း မှာကြားလိုက် သည်။ ထိုအချိန်တွင် သူ့စိတ်မှာ ပျော့ပျောင်းနေသည်။ ထိုညတွင် သူနှင့် လွဲရသဖြင့် စိတ်မချမ်းမြေ့စွာဖြင့်ပင် ညစာ အတူစားရန် တက်ဆင်သို့ ဝင်ခဲ့ပြီး ကလေးမတစ်ယောက်ကို ဆွဲခေါ်ခဲ့သည်။ ကလေးမနှင့်အတူ ကရန် တစ်နေရာ သို့ ရောက်သွားသည်။ ကောင်မလေးမှာ အက မကောင်း။ ထို့ကြောင့် သူ့ကို ထားခဲ့ကာ ကြိုးကြိုးကြွကြွ အမေရိကန်မလေးတစ်ယောက်နှင့် တွဲကခဲ့သည်။ အမေရိကန်မလေးမှာ အက ကောင်းသည်။ အောက်မေ့ရသည်။ အင်္ဂလိပ် အမြောက်တပ်ဗိုလ်တစ်ယောက်ထံမှ ကောင်မလေးကို လုယူခဲ့ရသည်။ တစ်ပွဲ တစ်လမ်း ချလိုက်ကြရသေးသည်။ အမြောက် ဗိုလ်က အပြင်ခေါ်ထုတ်ပြီး ချသည်။ အမှောင်ရိပ်တွင် သူတို့နှစ်ယောက် ထိုးကြိတ်ကြသည်။ အင်္ဂလိပ်ကို မေးရိုးတွင်နှစ်ချက် ခပ်နာနာ ထိုးလိုက်သည်။ လဲကျမသွားလျှင် တစ်ချီတစ် မောင်း ကြရဦးမည်ဟု နားလည်ထားလိုက်သည်။ အမြောက်ဗိုလ်က သူ့ဗိုက်ကို ထိုးသည်။ မျက်လုံးဘေးကို ထိုးသည်။ သူက ဘယ်လက်သီး ပစ်သွင်းလိုက်သည်။ အမြောက်ဗိုလ်က သူ့အင်္ကျီလက်တစ်ဖက် ကို ဆုတ်ဖြသည်။ ထို့နောက် သူက နားသယ်တွင် နှစ်ချက် ထိုးလိုက်သည်။ ပြီးတော့ အမြောက်ဗိုလ်ကို တွန်းလှဲ လိုက်သည်။ ထို့နောက် ရဲတွေ ရောက်လာသဖြင့် ကောင်မလေးကို ဆွဲကာ ထွက်ပြေးခဲ့ကြရသည်။ တက္ကစီတစ်စီးတွင်တက်ကာ တောစုဖိုရတ် တစ်လျှောက် 'ရင်မိလီဟစွာ' အထိ လာခဲ့ကြသည်။

ပြီးတော့ အေးစိန်စိန် ညချမ်းတွင် သူနှင့် အမေရိကန်မလေးတို့သည် အံ့စက်ရာ တွင် မွေ့ကြသည်။ ကောင်မလေး မနိုးမီ အခန်းက သူ ခွာခဲ့သည်။ ပြီးတော့ ပီရာပဲလေသို့ ကုတ်အကျီပိုက်ကာ လာခဲ့ရသည်။ အကျီက ဝတ်လို့မရ။ လက်တစ်ဖက် မရှိတော့။ သူ့မျက်စိမှာလည်း ညိုမည်းနေသည်။

ထိုညမှာပင် အနာတိုလီယာသို့ သူထွက်လာခဲ့သည်။ ထိုခရီးတွင် ဘိန်း အတွက် အစားထိုး စိုက်သည့် ဂေါ်ဖီခင်းတွေကို ဖြတ်ကာ တစ်နေကုန် မြင်းစီး ခရီးနှင့်ခဲ့ရသည်ကို အမှတ်ရနေသည်။ လောလောဆယ် ရောက်လာသည့် ကွန်စတန်တင် အရာရှိများနှင့်အတူ တိုက်ပွဲဆင်ကြသည်။ အမြောက်တပ်က အဆက်မပြတ် ပစ်သည်။ စစ်အခြေအနေကို အကဲခတ်လာသည့် အင်္ဂလိပ်ကြီး သည် ကလေးလိုပင် အော်ငိုလေသည်။

ထိုနေ့က ဘဲလေးဂါဝန်ဖြူတွေဝတ်၊ ပန်းပွားတွေတပ်ကာ ဖိနပ်ဦးကျောကြီး တွေ စီးထားသည့် လူသေများကို သူ ပထမဆုံး မြင်ဖူးသည်။ တူရကီတွေ အစုလိုက် အပြုံလိုက် တက်လာကြသည်။ အဆက်မပြတ် တက်လာသည်။ ဂါဝန်ဝတ်ယောက်ျားတွေ ပြေးလွှားနေသည်ကို မြင်ရသည်။ ထိုလူအုပ်ထဲသို့ ပစ်ထည့်ပြီး သူတို့ကိုယ်တိုင် ထွက်ပြေးကြသည်။ သူနှင့်အတူ အင်္ဂလိပ်အကဲ ခတ်သမားတို့လည်း အမောတကော ပြေးရသည်။ အသက်ပင် ထွက်သွားမလား အောက်မေ့ရသည်။ ကျောက်ဆောင်တွေ ကွယ်ကာ ရပ်စောင့်ပြီး တက်လာ သည့် တူရကီတွေကို ငေးမောကြည့်နေမိသည်။ သည့်နောက်တွင်မူ တွေးလို့ မရသည့် မြင်ကွင်းမျိုးတွေကို မြင်ရသည်။ အခြေအနေမှာ ဆိုးရွားလာသည်။ ပါရီသို့ ပြန်ရောက်သည့်အခါ ထိုအကြောင်းတို့ကိုပင် ပြန်မပြောချင်တော့ပေ။

ကဖေးရှေ့ သူဖြတ်လျှောက်သည့်အခါ ဆိုင်ထဲတွင် အမေရိကန် ကဗျာ ဆရာတစ်ယောက်သည် ရှုမေးနီးယန်းတစ်ယောက်နှင့် ဒါဒါအရေးတော်ပုံ * အကြောင်းကို ဆွေးနွေးနေကြသည်။ အမေရိကန်ကြီးရှေ့တွင် ကော်ဖီပန်းကန် လွတ်တွေ ပုံနေသည်။ သူ့မျက်နှာမှာ အာလူးနှင့် တူသည်။ ရှုမေးနီးယန်းကမူ သူနာမည်သည် 'ထရစ္စတန်ဇာရာ' ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ သူသည် မျက်ကွင်း တစ်ဖက်တပ် မျက်မှန်ကို အမြဲ တပ်ဆင်ထားသည်။ အမြဲတမ်း ခေါင်းကိုက်နေ သည်ဟုလည်း ဆိုသည်။

အိမ်ခန်းပြန်ရောက်လျှင် ရန်ဖြစ်တာတွေ၊ ပြီးတော့ အမြဲလို အချစ်နာလန်

ထရသည် ဇနီးမယားနှင့် ပြန်လည် အကြည်ဆိုက်ရသည်။ အိမ်ပြန်လာရသည်ကို ဝမ်းသာသည်။ ဆူပူ ရွေးမှုခံစားတာတွေ လွင့်စဉ်ကုန်ပြီ။ ထိုခဏမှာပင် ရုံးခန်း ရောက်လာသည့် သူ့စာ တစ်စောင်ကို အိမ်သို့ ပို့လိုက်ကြသည်။ သူရေးသည့်စာ ကို ပြန်ကြားလိုက်သည့်စာပင် ဖြစ်သည်။ လက်ရေးကို မြင်တော့ ခေါင်းနားပန်း ကြီးကာ စာကို ဝှက်သည်။ သို့ပေမယ့် ဇနီးမယားက “ဘယ်ကစာလဲ မောင်ရယ်” ဟု မေးစမ်းသည့်အခါ သံသရာ အစအဆုံး ချာချာလည်ကုန်သည်။

သူတို့နှင့် အတူ ကုန်လွန်ခဲ့ရသည့် အချိန်ကောင်းများကို ပြန်လည် အောက်မေ့ပါသည်။ ပြီးတော့ ခွန်းကြီးခွန်းငယ် ပြောခဲ့ဆိုခဲ့ကြသည်များကိုလည်း အမှတ်ရလာသည်။ ရန်ဖြစ်ဖို့ဆိုလျှင် သူတို့သည် နေရာကောင်းကို ရွေးတတ်ကြ သည်။ ပြီးတော့ သူ့မှာ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့နေပြီဆိုလျှင် သူတို့တစ်တွေက ဘာ ရန်လုပ်ချင်ကြသလဲ။ သူ နားမလည်နိုင်။ သည်အကြောင်းတွေကို စာမဖွဲ့ခဲ့။ တစ်စုံတစ်ယောက်ကို မနစ်နာစေချင်၍ ဖြစ်သည်။ ပြီးတော့ ဒါတွေ မပါဘဲ လည်း စာရေးလို့ စာဖွဲ့လို့ ရနေသည် မဟုတ်လား။ ရေးစရာတွေ တစ်ပုံကြီး မဟုတ်လား။ သို့ပေမယ့် နောက်ဆုံးမှာတော့ ရေးဖြစ်အောင် ရေးရမည်ဟု သူမှတ်ထားသည်။ ရေးစရာတွေ အများကြီးရှိသည်။ ကမ္ဘာကြီး ပြောင်းလဲနေ သည်ကို သူ ကြုံခဲ့ရပြီ။ အဖြစ်အပျက်တွေသာ ပြောင်းလဲနေသည်မဟုတ်။ လူတွေကိုလည်း သူစောင့်ကြည့်ခဲ့သည်။ လူတွေလည်း ပြောင်းလဲနေသည်။ အချိန်အခါကို လိုက်ပြီး အယူအဆတွေ ပြောင်းနေသည်။ ဤပြောင်းလဲသည့် အစဉ်ကြီးထဲတွင် သူလည်း ပါသည်။ သူလည်း သက်သေပြုခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ယင်းတို့ကို ရေးပြရန် သူ့မှာ တာဝန်ရှိသည်။ သို့သော် ယခုမူ ရေးနိုင်ဖို့ လမ်းမမြင် တော့။

*(၁၉၁၆-ခုမှ ၁၉၂၀-ခုနှစ်အတွင်း ပြင်သစ်၊ ဆွစ်ဇာလန်၊ ဂျာမနီနိုင်ငံတို့၌ ခေတ်စားလာသည့် ပန်းချီနှင့် ကဗျာတွင် ရှေးထုံးများကိုပယ်ကာ အဆန်းထွင် လမ်းသစ်လျှောက်သော အနုပညာရှင်တို့၏ လှုပ်ရှားမှု)

* * *

“ဘယ်လို နေသေးသလဲ”

ရေချိုးပြီး တဲထဲမှ ထွက်လာတွင် သူ့ကို မေးသည်။

“ကောင်းပါတယ်”

“စားတော့မယ်လား”

သူမနောက်တွင် မိုလိုသည် ခေါက်စားပွဲလေးကို သယ်ကာ ပါလာသည်။

တခြား သူငယ်တစ်ယောက် လက်တွင်လည်း ဟင်းခွက်များ ပါလာသည်။

“ငါ စာရေးချင်တယ်” သူက ဆိုသည်။

“စွပ်ပြုတ်လေး သောက်လိုက်ဦးလေ။ ဒါမှ အားရှိမှာပေါ့”

“ဒီနေ့ည ငါသေတော့မှာ။ ဘယ်မှာ အားရှိဖို့ လိုဦးမှာလဲ”

“စိတ်ကူးနဲ့ လွမ်းမနေပါနဲ့လေ။ လာပါ ဟယ်ရီရယ်၊ စားကြမယ်”

သူမက ဖျောင်းဖျသည်။

“မင်း နှာခေါင်းကို အသုံးမချဘူးလား။ ငါ့မှာ အခု ပေါင်ကနေပြီး တစ်ဝက် ပုပ်နေပြီ။ မင်းစွပ်ပြုတ်က ဘာဖြစ်မှာလို့လဲ။ မိုလို၊ ဝီစကီနဲ့ ဆိုဒါ ယူခဲ့”

“စွပ်ပြုတ်သောက်လိုက်လေ”

သာသာယာယာ ချော့ကျွေးသည်။

“ကောင်းပြီ”

စွပ်ပြုတ်သည် ပူသည်။ ပန်းကန်ကို လက်ထဲတွင် ကိုင်ထားပြီး အေးအောင် စောင့်နေရသည်။ အေးလျှင် တစ်ကျိုက်တည်း မော့ချလိုက်သည်။

“မင်းဟာ သိပ်တော်တဲ့ မိန်းမပဲ။ အေး၊ အခု ငါ့ကို ဘာမှ ဂရုစိုက်စရာ မလိုဘူး”

သူ့ကို စိုက်ကြည့်သည်။ သူမ မျက်နှာသည် ကျက်သရေ ရှိသည်။ အလှအပတွေ စုဝေးနေသည်။ အရက်သောက်လျှင်တော့ နည်းနည်း အရပ်ဆိုသည်။ အိပ်ရာထဲမှာလည်း ဘာလဲဆိုသည်။ သူမကို စိုက်ကြည့်စဉ် ချစ်စရာမပြုနိုင်တော့လိုက်ရသည်။ ထိုအခါ သေခြင်းသည် သူ့ဆီသို့ ဆိုက်ဆိုက်မြိုက်မြိုက် လာနေပြီဟု ထင်သည်။ သည်တစ်ခါတွင်မူ မြန်မြန်ဆန်ဆန်မဟုတ်။ ဝုန်းခနဲ လေပင့်တိုက်လိုက်သည့်အခါ ဖယောင်းတိုင်မီး မှိတ်တုတ်မှိတ်တုတ်ဖြစ်ပြီး မီးတောက်ရှည် တက်သွားသည့် ပုံစံမျိုးအတိုင်း ဟုတ်ခနဲ ရောက်လာခြင်းမျိုး ဖြစ်သည်။

“ငါ ပိုက်ကွန်ပုခက်ယူလာပြီး သစ်ပင်မှာ ချည်ပေးခိုင်း၊ မီးဖိုထား၊ ဒီတဲထဲဝင်မအိပ်ဘူး။ အထဲဝင်လို့ မဖြစ်ဘူး။ ဒီည သာယာတယ်။ မိုးရွာဖို့ မမြင်ဘူး”

သည်လိုပဲ သေသွားတော့မည်။ သေပြီလို့ တီးတိုးလာပြောသည့် လေသံကို မကြားရဘဲ သေသွားလျှင် ကောင်းမည်။ ပြီးတော့ ရန်ဖြစ်စရာ၊ အချင်းပွားစရာ မရှိတော့ပြီ။ ဒါကိုတော့ အာမခံနိုင်သည်။ အလျင်က မကြုံဖူးဘူးသည့်

ကိလိမ္ပိကရီရာ ဝေသာနင်း

၁၂၀

အတွေ့အကြုံတစ်မျိုးကို ရယူတော့မည်။ သည်အတွေ့အကြုံကို ပျောက်ပျက် မသွားစေချင်၊ မပျက်စီးစေချင်။ သူကတော့ တွေ့မည် သေချာသည်။ သို့ပေမယ့် မင်းတို့က ဖျက်ဆီးကြမှာလား။ သူကတော့ သေခြင်း အတွေ့အကြုံကို မဖျက် ဆီးနိုင်။

“ငါ့ပါးစပ်က ပြောတာကို လိုက်ရေးနိုင်မလား”

“ဟင့်အင်း။ တစ်ခါမှ လိုက်မရေးဖူးဘူး”

သူမက ဖြေသည်။

“အဲဒါ အကောင်းဆုံးပဲ”

အချိန်မရှိဘူး။ ဟုတ်သည်။ အဝေးကြည့် မှန်ပြောင်းနှင့် ကြည့်ပြီး မြင်ရ သည်တို့ကို စာတစ်ပိုဒ်ထဲမှာ ထည့်ရေးတာမျိုး ရေးလိုက်ချင်သည်။ ရေးလို့ရလျှင် ကောင်းမည်။

ရေကန်ထက်က တောင်ကုန်းကလေးပေါ်တွင် သစ်လုံးအိမ်ကလေးတစ်ခု ရှိသည်။ တံခါးနားက တိုင်တွင် ခေါင်းလောင်းတစ်ခု ချိတ်ထားသည်။ ထမင်း စားချိန်တွင် လူခေါ်ရန် ဖြစ်သည်။ အိမ်၏ နောက်ဘက်တွင် လယ်ကွင်းများ ရှိပြီး လယ်ကွင်းဟိုဘက်တွင် သစ်တောရှိသည်။ လွန်တစ်ပေါ်ပလာပင်တို့သည် အိမ်မှ ရေဆိပ်အထိ စိတန်းပေါက်ရောက်နေသည်။ သစ်တောစပ်အတိုင်း တောင်ကုန်းဆီသို့ တက်သွားသည့် လမ်းကလေးရှိသည်။ ထိုလမ်းတစ်လျှောက် တွင် ဗလက်ဗယ်ရီသီးများကို သူ ခူးစားလေ့ ရှိသည်။ ထို့နောက် သစ်လုံးအိမ် ကလေးသည် မီးလောင်ပြာကျသွားသည်။ မီးဖိုထက်တွင် သမင်ခြေထောက်များ ဖြင့် လုပ်ထားသည့် စင်ကလေးပေါ်ရှိ သေနတ်များလည်း မီးလောင်ခံရသည်။ သေနတ်ပြောင်းများကို ပြာပုံထဲတွင် တွေ့ရသည်။ ကျည်ကပ်ထဲက ကျည်ဆန် မှ ခဲများ အရည်ပျော်သွားသည်။ ယမ်းတို့မှာ လောင်ကုန်သည်။ ထိုပြာများကို ဆပ်ပြာကျိုနိုင်သည်။ ထိုပြာတွေကို ကစားရန် ပေးပါဟု အဘိုးအိုထံ တောင်း သည့်အခါ ခေါင်းခါသည်။ မပေးနိုင်ဟု ဆိုသည်။ ပြာပုံထဲက သေနတ်များမှာ သူ့သေနတ်များပင်ဖြစ်သည်။ နောက်ထပ်လည်း အသစ်မဝယ်တော့။ ထိုအခါမှ စ၍ အဘိုးအိုသည် အမဲ မလိုက်တော့။ ယခုမူ ထိုနေရာမှာပင် အိမ်ကို ပြန် ဆောက်ပြီးပြီ။ ထုံးဖြူ သုတ်ထားသည်။ ဆင်ဝင်အောက်က ကြည့်လိုက်လျှင် ပေါ်ပလာပင်များနှင့် ကန်ရေပြင်ကျယ်ကြီးကို မြင်ရသည်။ သို့သော်လည်း သေနတ်များကိုမူ မတွေ့ရတော့ပေ။ နံရံတွင် သမင်ခြေထောက်များ၌ အစီအရီ တင်ထားသည့် သေနတ်ပြောင်းများမှာ ယခုတိုင် ပြာပုံထဲတွင် ရှိနေသေးသည်။

ယင်းတို့ကို အယ်သုမှ မကိုင်ကြ။ မယူကြ။ သည်အတိုင်းပင် ရှိနေသည်။

စစ်ပြီးလျှင် ဗလက်သစ်တော၌ ထရောက်ငါးများ ပေါသည့် စမ်းချောင်း တစ်ခုကို ငှားရမ်းကာ ငါးများကြသည်။ စမ်းချောင်းဆီသို့ သွားရန် လမ်းနှစ်သွယ် ရှိသည်။ တစ်ခုက လျှို့အတိုင်း ဆင်းကာ ထရိပတ်မှ ချိုင့်ဝှမ်းအတိုင်း သွားရ သည်။ တောင်ကြားလမ်းတွင် သစ်ပင်အရိပ် များစွာ ရှိသည်။ ထို့နောက် တောင် ကုန်းကလေးတက်သည့် လမ်းအတိုင်း ဘေးဖဲ့ထွက်ရသည်။ တောင်ယာတွေ၊ လယ်ကွင်းတွေ ဖြတ်ရသည်။ ရွှေ့တွင် စမ်းချောင်းလေး ရှိလေသည်။ ထိုနေရာ မှာပင် ငါးများကြသည်။

နောက် တစ်လမ်းမှာ တောင်တက်လမ်း ဖြစ်သည်။ တောစပ်အတိုင်း မတ်စောက်သည့် တောင်ကုန်းကို တက်ရသည်။ ထို့နောက် တောင်ကုန်းထိပ် တွင် ထင်းရှူးတောများကို ဖြတ်ပြီး မြက်ခင်းပြင်တစ်ခုကို ဖြတ်ကာ တောင် အောက်တံတားလေး တစ်ခုရှိရာသို့ ဆင်းရသည်။ စမ်းချောင်းတစ်လျှောက်တွင် ဗတ်ပင်များ ရှိသည်။ စမ်းချောင်းသည် မကျယ်လှ၊ ကျဉ်းသည်။ ကြည်လင်ပြီး ရေစီးသန်သည်။ ဗတ်ပင်ခြေများအောက် စမ်းချောင်း ဖြတ်စီးသည့်အခါ ရေအိုင် များ ဖြစ်နေတတ်သည်။ ထိုအခါ 'ဂျီ ဟိုတယ်ပိုင်ရှင်မှာ အခါကောင်းကြုံပြီး စီးပွားလမ်း ဖြောင့်သွားသည်။ သူ့ဘိတ်တွေနှင့် ခင်မင်ရင်းနှီးလာသည်။ နောက် တစ်နှစ်တွင်မူ ကုန်ဈေးတွေ တက်လာသည်။ အရင်နှစ်က ရထားသည့် ငွေနှင့် ဟိုတယ်ဖွင့်ရန် ပစ္စည်းများ လေယ်လောက်။ ထို့ကြောင့် စိတ်ဓာတ်ကျကာ ကြိုးဆွဲချသေသွားသည်။

သည်အကြောင်းတွေကိုလည်း ရေးနိုင်သည်။ သို့သော်လည်း 'လွန်ထရီ စကပ်' တွင် ပန်းသည်များသည် ပန်းများကို ဆေးဆိုးကာ ရေပျော်သည့် အကြောင်း၊ ဆိုးဆေးတွေ လမ်းပေါ် စီးကျနေသည့်အကြောင်း၊ ထိုအရပ်က အဘိုးကြီး၊ အဘွားကြီးတွေ ပိုင်သောက်ကာ အမြဲ မူးနေကြသည့်အကြောင်း၊ ကဖေးဒီအာမေချာတွင် ကြေးစားမတွေ၏ ချွေးနံ့ ပေါင်ဒါနံ့၊ အရက်နံ့နှင့် ဆင်းရဲသည့် အနံ့အသက်တို့အကြောင်းကိုကား ရေးနိုင်မည် မထင်။ တရား၊ အမျိုးသမီးကလည်း ရိပ်တံဗလီကင်တပ်မတော်မှ မြင်းသည်လက်ကို ဂူမတော် ခန်းတွင် အကျအနစ် ခံရသည်။ မြင်းသည်တော်၏ ငှက်မွေးတပ် သံခ ကာကသည် ကုလားထိုင်ပေါ်တွင် အငြိမ့်သား စံနေသည်။ ထိုအကြောင်းကို လည်း ရေး၍ ရမည် မထင်။ သူ့ယောက်ျားသည် ပါရီ မော်တော်ကားပြိုင်ပွဲ တွင် ဟတ်ယပန်းဝင်သဖြင့် အပျော်ကြီး ပျော်နေသည့် အမျိုးသမီးတစ်ယောက်

ကိုလည်း သူ အမှတ်ရလာသည်။ ထိုသတင်းကို ကြားသည့်အခါ ဝမ်းသာလွန်းသဖြင့် မျက်ရည်လည်ပြီး အိပ်ပေါ်သို့ ပြေးတက်သွားသည်ကိုလည်း အမှတ်ရလာသည်။ အယ်မုဆေးတွင် ပြည့်တန်ဆာခန်း ထောင်သည့် အမျိုးသမီးကြီး၏ လင်သည် တက္ကစီမောင်းသမား ဖြစ်သည်။ တစ်နေ့တွင် ဟယ်ရီတစ်ယောက် အစောဆုံး လေယာဉ်ဖြင့် ခရီးထွက်ရန် ရှိသည့်အခါ သူ့အိမ်ခန်းထဲခေါ်လာခေါက်ပြီး နှိုးသည်။ သူတို့နှစ်ယောက် စောစောမီးမီး ဝိုင်အရက်ဖြူ သောက်ကြသည်ကို အမှတ်ရလာသည်။ ထိုဒေသ၊ ထိုပတ်ဝန်းကျင်တွင် သူနေခဲ့ရသည့် အကြောင်းများကို သတိရသည်။ အိမ်နီးချင်းတို့မှာ ဆင်းရဲသူများ ဖြစ်လေရာ သူတို့ကို မမေ့နိုင်။

ထိုဒေသဝန်းကျင်တွင် လူနှစ်မျိုးနှစ်စား ရှိသည်။ အရက်သမားများနှင့် အားကစား လိုက်စားသူများ ဖြစ်သည်။ အရက်မူးသမားတို့သည် ဆင်းရဲမွဲတေမှုကို အရက်ဖြင့် ဆေးကြောကြသည်။ အားကစား လိုက်စားသူတို့ကမူ လေ့ကျင့်ခန်းလုပ်ရင်း ကုန်လွန်သည်။ သူတို့မှာ ကွန်မြန်းအရေးတော်ပုံ တပ်သားများ၏ အဆက်အနွယ်များ ဖြစ်သည်။ သူတို့အဖို့ နိုင်ငံရေးသဘောတရားတို့ကို လွယ်လွယ်နှင့် နားလည်ကြသည်။ သင်တန်းတက်စရာ အတွေ့အကြုံရှာရစရာပင် မလို။ ကွန်မြန်းအရေးတော်ပုံ ပြီးဆုံးသည့်နောက် တဆေးမြို့သို့ တပ်များ ဝင်လာ သိမ်းပိုက်ပြီး တွေ့သမျှ ဖမ်းဆီးကာ အကြင်နာကင်းမဲ့စွာပင် သတ်ဖြတ်ခဲ့ကြသည်ကို သူတို့ သိနေကြသည်။ ထိုစဉ်က သူတို့အဖေတွေ၊ သူတို့ ဆွေမျိုးသားချင်းတွေ၊ သူတို့ ညီအစ်ကိုတွေ၊ သူတို့ မိတ်ဆွေတွေကို ဘယ်သူက ပစ်သတ်သည်ကိုလည်း သူတို့သိသည်။ ပြီးတော့ ဘယ်သူတွေ ဦးထုပ်ဆောင်းသည်၊ တစ်နည်းဆိုလျှင် အလုပ်သမား ရဲဘော်ဖြစ်မှန်းသိအောင် အထိမ်းအမှတ်တစ်ခုခုကို ဘယ်သူတွေ ကိုင်ဆောင်လာသည်ကိုလည်း သူတို့ သိနေကြသည်။ ထိုရပ်ကွက်တွင် သူသည် အဆင်းရဲခံကာ အတွေ့အကြုံရှာခဲ့သည်။ ဝိုင်အရက် သမဝါယမဆိုင်နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင် တစ်နေရာတွင် သူ စတည်းချကာ စာရေးခြင်းအလုပ်ကို အခြေပျိုးခဲ့သည်။ ထိုရပ်ကွက်သည် ချစ်စရာ ကောင်းသည်။ သစ်ပင်များက မညီမညာ ထိုးထွက်နေသည်။ အိမ်အုံကြီးများမှာ အောက်ခြေတွင် အညှို့ရောင် ဆေးသုတ်ထားပြီး အထက်ပိုင်းတွင် အင်္ဂတေအဖြူ မံထားသည်။ ဘတ်စ်ကားစီမံ အရွယ်ကြီးများလည်း ထိုအရပ်တွင် ပြေးသည်။ ခရမ်းရောင် ဆိုးထားသည့် ပန်းဆိုင်များလည်း လမ်းတစ်လျှောက် ခင်းကျင်းထားသည်။ ကာဒီနာလီမှန်း လမ်းမှ တောင်ကုန်းအတိုင်း ဆင်းသွားလျှင် ဖြစ်ဆိပ်သို့

တိုက်ရိုက်ရောက်သည်။ နောက်တစ်လမ်းမှာ လူစည်ကားသည့် မုဖတုလမ်း ဖြစ်သည်။ ပေါင်သေယွန် ဘုရားကျောင်း ကုန်းထက်သို့မူ စက်ဘီးစီးကာ တက်လေ့ရှိသည်။ ထိုလမ်းမှာ ပါရီတွင် ကတ္တရာ ခင်းထားသည့် တစ်ခုတည်း သောလမ်း ဖြစ်သည်။ ထိုလမ်း၌ အိမ်မြင့်မြင့် သေးသေးများ ပေါ်သည်။ ဈေးချို သည့် ဟိုတယ်များလည်း ရှိသည်။ ထိုဟိုတယ်မှာပင် ကဗျာဆရာ ပေါဗယ်လန်း ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ သူတို့နေသည့် အိမ်တွင် အခန်းနှစ်ခုသာ ရှိသည်။ သူနေသည့် အခန်းမှာ ဟိုတယ် ထိပ်ဆုံးထပ်တွင်ဖြစ်ပြီး တစ်လ ဖရန်ဒရီးဒြောက်ဆယ် ပေးရသည်။ ထိုအခန်းမှာပင် စာရေးသည်။ ထိုအခန်းမှကြည့်လျှင် ပါရီ၏ အိမ်ခေါင်မိုးများ၊ မီးခိုးခေါင်းတိုင်များ၊ တောင်ကုန်းများကို မြင်နေရသည်။

ထိုအခန်းမှကြည့်လျှင် ထင်းနှင့် မီးသွေးဆိုင် နေရာကိုလည်း မြင်နိုင်သည်။ သူ့ဆီတွင် ဝိုင်အရက် ရနိုင်သည်။ သို့သော် အမျိုးသမီးသည်။ ဗူရှီရီဇာလိန်း အပြင်ဘက်တွင် ရွှေမြင်းခေါင်းတစ်ခု ချိတ်ဆွဲထားသည်။ သမဝါယမဆိုင်ကမူ ဆေးစိမ်းသုတ်ထားသည်။ ထိုဆိုင်တွင် ဝိုင်အရက် ကောင်းကောင်း ရနိုင်သည်။ ဈေးချိုသည်။ အိမ်နီးချင်းတို့ကိုလည်း အမှတ်ရသည်။ ညအခါ လမ်းတွင် အရက်မူးသမားတို့ မကြားဝံ့ မနာသာများ ဆဲရေးတိုင်းထွာရေရွတ်ပြီဆိုလျှင် ပြတင်းများပွင့်လာပြီး အိမ်နီးနားချင်းများနှင့် တီးတိုးပြောဆိုဝေဖန်ကြသည်။

“ရဲ ဘယ်ရောက်နေသလဲကွ။ ဒီမအေပေးက မတွေ့ချင်ဘူးဆိုရင် ရောက် လာပြီ။ အခု ဘယ်ဟာအိမ်သွားပြီး အိပ်နေသလဲ” တစ်စုံတစ်ယောက်က ပြတင်းမှ ရေတစ်ပုံး လောင်းချလိုက်လျှင် ထိုအသံများ ငြိမ်သွားသည်။ “ဟေး ဘာတွေလဲ။ ရေတွေလား။ ကောင်းတယ် ကောင်းတယ်” ထိုအခါ ပြတင်းတွေ ပိတ်သွား သည်။ သူ့အမျိုးသမီး မေရီကမူ တစ်နေ့ ရှစ်နာရီ အလုပ်ချိန်ကို ကန့်ကွက်နေ သည်။ “ကိုယ့်လင်ဟာ တစ်နေ့ကုန် ညနေ ခြောက်နာရီအထိ အလုပ်လုပ်ရင် အပြန်မှာ အရက်သောက်ချိန် နည်းနည်းပဲရတယ်။ ပိုက်ဆံကုန် သက်သာတယ်။ ငါးနာရီအထိသာ အလုပ်လုပ်ရတယ်ဆိုရင်တော့ ညနေတိုင်း မူးပြန်လာတာပဲ။ ပိုက်ဆံကုန်တယ်။ အလုပ်ချိန်တွေ လျော့လိုက်တာ အလုပ်သမား မယားတွေ ထိခိုက်လာတယ်”

* * *

“စွပ်ပြုတ် ထပ်သောက်ဦးမလား”

အမျိုးသမီးက မေးသည်။

“တော်ပြီ ကျေးဇူးပဲ။ မင်းစွပ်ပြုတ်က သိပ်ကောင်းတာပဲ”

ကိလိန်ဂျီဟာ စာသား

၁၂၅

“နည်းနည်းလေး ထပ်သောက်ပါလား”

“ဝီစကီနဲ့ ဆိုဒါပဲ ကြိုက်တယ်ကွာ”

“မောင်နဲ့ မတည့်ဘူးရှင်”

“မဟုတ်ဘူး။ ငါ့အတွက် မကောင်းဘူး။ ‘ကိုးပေါ်တာ’ က စကားလုံးတွေနဲ့ ဂီတသံကို ရေးတယ်။ အေး . . . အဲဒါပေါ့ မင်းဟာ ငါ့အတွက် အရူးအမူး ဖြစ်နေတယ်ဆိုတာ”

“မောင်ကို ဒီက အရက်သောက်စေချင်ပါတယ်ရှင်”

“ဟုတ်တာပေါ့။ ဒါပေမယ့် ငါနဲ့ မတည့်ဘူး ဟုတ်လား”

သူမ ထွက်သွားသည့်အခါ သူ စိတ်ကူးပြန်သည်။ ‘ငါလိုချင်တာတွေ အကုန်ရမှ ဖြစ်မယ်။ ငါလိုချင်တာတွေ မဟုတ်ပါဘူးလေ။ အားလုံး အပြည့်အစုံ ရှိနေရမယ်။ သူ မောပန်းနေပြီ။ အလွန် မောနေပြီ။ ခဏကလေးလောက် အိပ်လိုက်မည် စိတ်ကူးသည်။ မလုပ်မရှား ငြိမ်နေသည်။ သေခြင်းက မရောက်လာသေး။ သေခြင်းသည် ဟိုဘက်ကမ်းကို သွားနေပြီ ထင်သည်။ သေခြင်းသည် စုံတွဲ လျှောက်လည်တတ်သည်။ စက်ဘီးစီးပြီး လည်တတ်သည်။ စကြံတွေ ပေါ်မှာ တိတ်တဆိတ် လျှောက်နေတတ်သည်။

* * *

ပါရီအကြောင်းကို သူ မရေးခဲ့ရသေး။ သူချစ်သည့် ပါရီမြို့တစ်ပိုင်းကို မဆိုလို။ ကျန်ပါရီမြို့အကြောင်းက ဘယ်လိုလဲ။ ပါရီဝန်းကျင်သည် သာယာသည်။ နွားခြံတွေအကြောင်း ရေးရဦးမည်။ ပြီးတော့ ရေစီးသန်ပြီး ကြည်လင်သည့် စမ်းချောင်းကလေးများ၊ ရေသွင်းဆည်မြောင်းများ၊ စိမ်းလန်းသည့် မြက်ခင်းပြင်များ၊ လူသွားလမ်းကလေးများသည် တောင်ကုန်းများကို တက်သွားကြသည်။ နွေရာသီတွင် ကျွဲနွားတို့မှာ သမင်တွေလို လန့်ဖျပ်တတ်ကြသည်။ လူအတွေ့မခံကြ။ တောင်ကုန်းထိပ်က တောင်အောက်သို့ မောင်းချလျှင် တဦးဦး တစုံစုံ အော်ဟစ်တိုးဝှေ့ကြသည်။ ဖုန်တွေ အလုံး အလုံး တက်လာသည်။ တောင်တွေ ဟိုဘက်မှာ အပြန်ကျယ်သည့် ကွင်းပြင်တစ်လျှောက် ညအခါ လသာသာတွင် မီးရထားစီးကာ လျှောက်လည်ရသည်မှာ ပျော်စရာကောင်းသည်။ သစ်တောမည်းမည်းအုပ်အုပ်ထဲဖြတ်ပြီး မြေပြန့်သို့ ဆင်းသည့် အခါ ဘာကိုမှ မမြင်ရသဖြင့် မြင်းမြီးဆွဲပြီး လိုက်ရသည်ကိုလည်း အမှတ်ရလာသည်။ သည်အကြောင်းတွေကို ဝတ္ထုဖွဲ့ကာ ရေးချင်သည်။

နွားခြံထဲမှာ အခိုင်းအစေ သူငယ်လေး တစ်ယောက်သာ ကျန်ခဲ့သည်။

ခြံထဲဝင်လာလျှင် ဘယ်သူ့ကိုမှ လက်မခံရ၊ မပေးရ၊ မြက်ခြောက်လည်း မပေးရ ဟု သူ့ကို မှာထားသည်။ ထိုအချိန်မှာပင် ဖော့အရပ်မှ မိုက်တိမိုက်ကန်း ငနဲကြီး တစ်ကောင်က သူငယ်လေးနှင့် အချင်းဖြစ်ပွားသည်။ အစာတောင်းမရသဖြင့် သူငယ်လေးကို ရိုက်နှက်သည်။ သူငယ်လေးက ဘာမှမပေးနိုင်ဟု ငြင်းဆန်သည်။ ငနဲကြီးက သေရအောင် ပြင်ပေတော့ဟု ကြိမ်းသည်။ ထိုအခါ သူငယ်လေးသည် မီးဖိုထဲမှ ရိုင်ဖယ်ကို ပြေးယူကာ ငနဲကြီးကို ပစ်သတ်လိုက်သည်။ နောက်တစ်ခေါက် သူတို့ ပြန်လာကြသည့်အခါ ငနဲကြီး၏ အလောင်းမှာ နှင်းထုထဲတွင် အေးခဲ့နေပြီး ခွေးတွေ စားနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုအခါ သူငယ်လေးနှင့်အတူ သူပိုင် ပစ္စည်းအချို့ကို ယူကာ မိုင်ခြောက်ဆယ်ခရီးကို စွပ်ဖားဖြင့် အပြင်းလာခဲ့ကြသည်။ လွတ်ရာကျွတ်ရာသို့ ရောက်ပြီဟု သူထင်သည်။ သူငယ်လေးမှာ အပြစ် မရှိ၊ အဖမ်းခံရမည် မဟုတ်ဟု သူ ထင်သည်။ သူ့အဖို့ မဟာ ဝတ္တရားတစ်ခု ဆောင်ရွက်လိုက်ရပြီဟု ထင်သည်။ မိတ်ဆွေကောင်း ပီသစွာပင် သူငယ်လေးကို ဘေးကင်းရာသို့ ပို့ခဲ့ရသဖြင့် ချီးကျူးခံရလိမ့်မည်ဟုပင် မျှော်လင့်ခဲ့သည်။ သူများပစ္စည်းကို မတရားလိုချင်သည့် ငနဲကြီးမှာ သူ့အပြစ်နှင့်သူ ခံသွားရပြီဟု သူယူဆသည်။ သို့သော်လည်း သူငယ်လေးကို လက်ထိတ်ခတ်ပြီး ဖမ်းသွားသည့်အခါ ကိုယ့်မျက်စိပင် ကိုယ်မယုံကြည် ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ မခံရပ်နိုင်သဖြင့် ငိုကြွေးခဲ့ရသည်။ သည်အကြောင်းကို ဝတ္ထုဖွဲ့စရာ ကျန်သေးသည်။ သည်ဒေသတွင် ကျင်လည်ခဲ့စဉ်က အကြောင်းတွေကို ဝတ္ထုအပုဒ်နှစ်ဆယ်လောက် ရေးနိုင်သေးသည်။ သို့သော် တစ်ပုဒ်မျှ မရေးဖြစ်ခဲ့။ ဘာဖြစ်လို့လဲ။

* * *

“ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတာ သူတို့ကို ရှင်းပြလိုက်လေ”

“ဘယ်ဟာက ဘာဖြစ်လို့လဲ မောင်ရဲ့”

“ဘာမှ မဖြစ်ပါဘူးကွာ”

သူနှင့် အကြောင်းပါစဉ်ကတည်းက သူမသည် အရက်ကို များများ မသောက်။ သို့သော်လည်း ဆက်လက် အသက်ရှင်ရဦးမည်ဆိုလျှင် သူမ အကြောင်း ရေးစရာ များများစားစား မရှိ။ ယင်းကို ယခု ထင်ထင်လင်းလင်း သိရပြီ။ သူတို့လောက အကြောင်းကိုလည်း ရေးစရာ မလိုပြီ။ လူချမ်းသာများမှာ ထုံထိုင်းကြသည်။ တုံးလည်း တုံးသည်။ အရက်သမားတွေဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ် လျှင် ကစားသမားတွေဖြစ်သည်။ ကြွေအံ ကစား ဝါသနာထုံကြသည်။ ဉာဏ်မရှိ။ လုပ်စရာရှိလျှင် လုပ်ဖူးပြီးသားကို ထပ်ခါတလဲလဲ လုပ်နေကြသည်။

ဂျူလီယန်ဆိုသည့် လူဆင်းရဲတစ်ယောက်နှင့် သူတွေ့ခဲ့ဖူးသည်။ သူ့အကြောင်းကို 'အလွန်ချမ်းသာသော သူများသည် ခင်ဗျားတို့ ကျွန်တော်တို့နှင့် မတူကြ' ဟု အစချီကာ ဝတ္ထုရေးဖို့ ကြံစည်ခဲ့ဖူးသည်။ ဂျူလီယန်ကို သူတို့ထံမှ တစ်ယောက်က 'ဟုတ်တယ် တို့မှာ ပိုက်ဆံတွေ အများကြီးရှိတယ်' ဟု ကြွေးကြော်ခဲ့သည်။ ဂျူလီယန်အဖို့မူ သူတို့သည် စိတ်ဝင်စားစရာ လူတန်းစားတစ်ရပ်ဟု သတ်မှတ်ခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း သူ့မျှော်လင့်သည့်အတိုင်း မဖြစ်လာသည့်အခါ သူ့ဘဝသည် ပျက်စီးခြင်းငါးပါး ဆိုက်လေတော့သည်။

ပျက်စီးသည့်လမ်းကြောင်း လျှောက်သူတို့ကို သူစက်ဆုပ်သည်။ သူတို့ကို နှစ်သက်စရာ အကြောင်း မရှိ။ ထိုဘဝကို သူနားလည်ထားသောကြောင့်သာ ဖြစ်သည်။ သူတို့တစ်တွေကို အရေးမထား။ သူတို့ထက်သာအောင် လုပ်နိုင်ကိုင်နိုင်သည်ဟု သူ့ကိုယ်သူ ယူဆသည်။ သူသည် လောကတွင် ဘာကိုမှ အရေးမထား။

ဟုတ်ပါပြီ။ ယခု သေခြင်းကိုရော အရေးမထားဘူးတဲ့လား။ သေခြင်းကို အလေးမထားသည့်တိုင် နာရမှာကိုတော့ ကြောက်သည်။ မခံစားချင်။ နာတာကို တခြားလူတွေလို သည်းခံနိုင်ပါသည်။ ကြာရှည်ကြာမော့ ဆိုလျှင်ကား သူတစ်ကိုယ်လုံးကို ဝါးမျှီသွားလိမ့်မည် ထင်သည်။ သို့ပေမယ့် ယခုအဖြစ်တွင် ကြောက်စရာကောင်းလောက်အောင် နာကျင်သည့်ဝေဒနာကို ခံစားရဖူးသည်။ သူသေတော့မှာပဲဟု တွေးမိသည့်အခါ နာကျင်မှုသည် လုံးဝ ပျောက်သွားသည်။

* * *

ငုံးကြွအရာရှိ ဝီလျန်ဆန်ကို သူ အမှတ်ရလာသည်။ တစ်ညတွင် ရန်သူ စခန်းမှ အပြန် သံဆူးကြိုးတစ်ခု ဖြတ်စဉ် ဂျာမန်ကင်းသမားတစ်ယောက်က လက်ပစ်ဗုံး ခွဲလိုက်သဖြင့် သူတွင် ဒဏ်ရာရကာ သံဆူးကြိုးနှင့် ငြိနေသည်။ အော်ဟစ်ကာပင် သူ့ကို ပစ်သတ်လိုက်ကြပါဟု တောင်းဆိုသည်။ သူသည် လူဝတ်တစ်ယောက် ဖြစ်သည်။ သတ္တိကောင်းသည်။ မဟုတ်တရုတ်ပွဲများကို ဝါသနာပါသော်လည်း လူကောင်းတစ်ယောက် ဖြစ်သည်။ ထိုညတွင် သံဆူးကြိုးငြိကာ အူတွေ အသည်းတွေ ပွင့်ထွက်ပြီး အော်ဟစ်နေသည်။ မီးကျည်က လည်း ပစ်ထွန်းထားရာ အားလုံးက သူ့ကို မြင်နေကြရသည်။ သူ့ကို အသက်ရှင်လျက် ခေါ်ခဲ့ဖို့ ဖြတ်တန်သည်တို့ကို ဖြတ်ရသည်။ "ဟယ်ရီရာ ငါ့ကို ပစ်သတ်လိုက်ပါကွာ" ဟု သူက တောင်းပန်သည်။ "ဘုရားသခင် အလိုတော်အတိုင်း ငါ့ကို ပစ်သတ်လိုက်ပါကွာ" ဟု ဆိုသည်။ သူတို့နှစ်ယောက်မှာ တစ်ခါက

ဘုရားသခင် အလိုတော်နှင့် ပတ်သက်၍ ငြင်းခုံခဲ့ကြဖူးသည်။ ဘုရားသခင်သည် သင် မခံမရပ်နိုင် ဖြစ်မည့် ကိစ္စမျိုးကို မဖန်ဆင်းဟု ဆိုသည်။ တချို့ကလည်း နာကျင်မှုဆိုသည် တစ်ချိန်တွင် အလိုအလျောက် ကွယ်ပျောက်သွားသည်သာ တည်း။ သို့သော်လည်း ထိုညက ဝိလျန်ဆန်ကို မမေ့နိုင်ဘဲ ရှိခဲ့သည်။ ဝိလျန်ဆန် မှာ တစ်ချိန်လုံး နာနေသည်။ အလိုအလျောက် ပျောက်သည်ဟူ၍ မရှိခဲ့။ နောက်ဆုံးတွင် သူ့မှာ ရှိသမျှ မော်ဖင်းတို့ကို ပေးသည့်တိုင် အနာမပျောက်ခဲ့။ ယင်းတို့မှာ အာနိသင် မရှိလေရောသလား။

* * *

ယခုထက်တိုင် သက်သက်သာသာ ရှိနေသေးသည်။ သည့်ထက် ပိုဆိုး မလာလျှင် စိုးရိမ်စရာ အကြောင်း မရှိပြီ။ သို့ပေမယ့် အပေါင်းအဖော်ကောင်းကို တော့ တောင့်တမိသည်။

ဘယ်လို အပေါင်းအသင်း ရှာရမလဲဟု သူ စဉ်းစားသည်။

တစ်စုံတစ်ခု လုပ်တော့မည်ဆိုလျှင် သူ့အကျင့်က ထိုအလုပ်ကို အကြာ ကြီး လုပ်ရမှ ကျေနပ်သည်။ ထိုအခါ အချိန်ကုန်သည်။ နောက်ကျသည်။ သူ့ဆီသို့ လူတွေ မလာကြတော့။ ပြန်သွားကုန်ကြပြီ။ ပါတီပြီးဆုံးသွားပြီဖြစ်ရာ အိမ်ရှင်မနှင့် နှစ်ယောက်တည်းသာ ကျန်ခဲ့သည်။

အရာရာကို ငြီးငွေ့သလို သေမှာကိုလည်း ငြီးငွေ့စရာဟု သူထင်သည်။

“ငြီးငွေ့တယ်ကွာ” ခပ်ကျယ်ကျယ် အော်လိုက်သည်။

“ဘာလဲ ဘာဖြစ်တာလဲ”

“မင်းတို့လုပ်နေတာ သိပ်ကြာတာပဲ”

သူမမျက်နှာကို စိုက်ကြည့်လိုက်သည်။ သူမသည် ကုလားထိုင်တွင် မှီကာ ထိုင်နေသည်။ မီးရောင်တွင် မြင်ရသည့် မျက်နှာမှာ ကျက်သရေရှိသည်။ ပြီးတော့ အိပ်ချင်နေသည်ကိုလည်း သတိထားမိသည်။ မလှမ်းမကမ်းတွင် တောခွေးကျားတွေ အူနေကြသည်ကိုလည်း ကြားမိသည်။

“ငါ စာရေးနေတာကွာ။ ဒါပေမယ့် မောတယ်ကွာ”

“အိပ်ပျော်မယ် ထင်သလား”

“ပျော်မှာပါ။ ဘာလို့ အထဲ မဝင်သေးသလဲ”

“မောင်နဲ့အတူ ဒီမှာ ထိုင်နေချင်လို့ပေါ့”

“စိတ်ထဲမှာ ဘာများ ထူးထူးခြားခြား ဖြစ်သလဲ”

“ဟင့်အင်း . . . အိပ်ချင်တာပဲ”

ကိလိန်ဂျီဟာ ထေးသား

၁၂၉

“ငါလည်း အိပ်ချင်တယ်”

ယခုမူ သေခြင်းသည် သူ့ဆီသို့ ပြန်လာပြီဟု ခံစားမိသည်။

“အသစ်အဆန်းဆိုရင် ငါ စိတ်ဝင်စားတာချည်းပါ။ မောင်ဟာလေ တကယ့်ကို လူနဲ့တူတဲ့ လူပါပဲ”

“ဘုရားရေ။ မင်းတို့ မိန်းမတွေ သိတယ်ဆိုတာ နည်းနည်းပါကွာ။ ကဲ ပြောပါဦး၊ ဘယ်လိုသိတာလဲ။ အလိုလို သိတာလား”

ထိုအချိန်မှာပင် သေခြင်းသည် သူ့ခုတင်သို့ ရောက်လာပြီး ခုတင်ခြေ ထောက်တွင် ခေါင်းချသည်ကို သူသိလိုက်သည်။ သေခြင်း၏ အသက်ရှူနံ့ကို လည်း သူ ခံလိုရသည်။

“တံစဉ်နဲ့ ခေါင်းခွံဆိုရင် ဘယ်တော့မှ အယုံအကြည်မရှိနဲ့။ စက်ဘီး ပတ္တရောင်လှည့်တဲ့ ရဲနှစ်ယောက်လည်း ဖြစ်နိုင်တယ်၊ ငှက်တစ်ကောင်လည်း ဖြစ်နိုင်တယ်၊ တောခွေးကျားလို နှာရောင်ကားကားလည်း ရှိနိုင်တယ်”

သေခြင်းသည် သူ့ကိုယ်ပေါ်သို့ တက်လာသည်။ ပုံသဏ္ဌာန်ကား မရှိ။ နေရာကွက်လပ်တစ်ခုကို ဝင်ယူထားခြင်းသာ ဖြစ်သည်

“ထွက်သွားလို့ ပြောလိုက်ပါကွာ”

ထွက်မသွား။ တိုး၍ပင် ကပ်လာသည်။

“မင်း အနံ့အသက်က မကောင်းဘူးကွာ။ မကောင်းဆိုးဝါးကောင်ရ”

သူ့အနားသို့ ကပ်လာသည်။ ယခုမူ စကားတစ်ခွန်းမျှ မပြောနိုင်တော့။ စကားမပြောနိုင်မှန်း သိသည့်အခါ အနားကပ်လာပြန်သည်။ ထိုအခါ အဝေးသို့ သွားရန် မောင်းထုတ်ဖို့ ကြိုးစားသည်။ ပါးစပ်ကမူ စကားတစ်ခွန်းမျှ မပြောနိုင်။ သို့သော်လည်း သေခြင်းသည် သူ့ကို ခွစီးသည်။ ရင်ဘတ်ပေါ် ရောက်လာသည်။ လေးလံလာသည်။ ထိုအခါ မလှုပ်ရှားနိုင်။ စကားမပြောနိုင်။ အမျိုးသမီးက “သခင် အိပ်ပြီ။ ခုတင်ကို ဖြည်းဖြည်း သယ်ပြီး တဲထဲယူသွား” ဟူ၍ ပြောသည်ကိုကား သူ ကြားလိုက်သည်။

သူ့ကို မောင်းထုတ်ဖို့ သူမကို ပြောချင်သော်လည်း ပါးစပ်က မထွက်။ သူ့အပေါ် တက်စီးထားသဖြင့် လေးလံကာ အသက်မရှူနိုင် ဖြစ်လာသည်။ ခုတင်ကို မသည့်အခါတွင်မူ ဟန်ကျလာသည်။ ရင်ဘတ်ပေါ်က အလေးအလံ တစ်ခုလည်း ထွက်ပြေးသွားသဖြင့် ပေါ့ပါးသွားသည်။

မနက်လင်းပြီ။ မိုးလင်းသည်မှာ အတန်ကြာပြီ။ လေယာဉ်ပျံသံ ကြားရသည်။ သေးသေးကလေး စမြင်ရသည်။ ပြီးမှ ဝေ့ကာဝဲကာ ပျံသန်းလာသည်။

သူငယ်လေးများ ပြေးသွားကာ မီးဖိုကြသည်။ မြက်ခြောက်တွေပေါ် ရေနံဆီ လောင်းပြီး မီးရှို့သည်။ နံနက်ခင်းလေပြည်က ပင့်တင်ပေးသည့်အခါ မီးတောက် နှစ်ခုမှာ ကြီးလာသည်။ လေယာဉ်သည် စခန်းဆီသို့ ဦးတည်ယှဉ်သန်းလာသည်။ နီးလျှင် နိမ့်ဆင်းလာပြီး ညင်သာစွာပင် ဆင်းသက်သည်။ သူ့ဆီသို့ ကွမ်ပတန် လျှောက်လာသည်။

“ဟေး ကောင်ကြီး၊ ဘယ်လို ဖြစ်တာလဲ”

ကွမ်ပတန်က မေးသည်။

“ခြေထောက်ပေါ့ဗျာ၊ ဒီမှာ မနက်စာ စားပါလား”

“တော်ပြီ မစားတော့ဘူး။ လက်ဖက်ရည်သောက်လာခဲ့တယ်။ လေယာဉ် ယုံက ဖလံကောင်လေးဗျ။ ခင်ဗျား အမျိုးသမီးတောင် လိုက်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ တစ်နေရာစာပဲ ရှိတယ်။ လမ်းမှာ ခင်ဗျားတို့ လော်ရီကား တွေ့ခဲ့တယ်”

ဟယ်လင်သည် ကွမ်ပတန်ကို တစ်နေရာသို့ ခေါ်သွားပြီး စကားပြော သည်။ ပြန်လာလျှင် ကွမ်ပတန်သည် ပိုပြီး စကားသွက်လာသည်။

“ခင်ဗျားကို အခု ခေါ်သွားမယ်။ ပြီးတော့မှ နောက်တစ်ခေါက် ပြန်လာပြီး အမျိုးသမီးကို ခေါ်မယ်။ ဓာတ်ဆီမလောက်ဘူးနဲ့တူတယ်။ အရုဏ်မှာ ခဏဝင် ပြီး ဓာတ်ဆီဖြည့်ရလိမ့်မယ်။ ကဲ-အချိန်မရှိဘူး သွားကြမယ်”

“လက်ဖက်ရည် မသောက်တော့ဘူးလား”

“လက်ဖက်ရည်မှ မကြိုက်တာ။ ခင်ဗျား သိသားပဲ”

သူငယ်လေးနှစ်ယောက်က သူ့ခုတင်ကို ဦးပဲ့ထမ်းပြီး သယ်လာခဲ့သည်။ ရွက်ဖျင်တစ်စိမ်းများကို ပတ်ကာ ကျောက်တောင်ကြားမှ ဆင်းလာပြီး လွင်ပြင် ဆီသို့ ရောက်လာကြသည်။ မြက်ခြောက်တွေ အားလုံးကို မီးဝါးပြီးပြီး မီးတောက် ကို လေပင့်သဖြင့် လေယာဉ်ကလေးကို ကောင်းကောင်း မြင်ရသည်။ လေယာဉ် ယုံထဲသို့ သူ့ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို မနည်းသွင်းရသည်။ ထိုင်ခုံပေါ် ထိုင်မိလျှင် အနာ ဖြစ်သည့် ခြေထောက်ကို ဆန့်တန်းကာ ကွမ်ပတန်၏ ထိုင်ခုံဆီသို့ နေရာယူရ သည်။ ကွမ်ပတန်သည် လေယာဉ်ကို စက်နှိုးသည်။ ပန်ကာလည်လာသည်။ ထိုအခါ သူသည် ဟယ်လင်နှင့် သူငယ်ကလေးများကို လက်ပြသည်။ စက်သံ ကျယ်လာသည်။ ခဏကြာလျှင် လေယာဉ်သည် ပြေးလမ်းပေါ်သို့ ရောက်လာ သည်။ ဆောင့်ရင်းခုန်ရင်းနှင့် ဖြေပြင်မှ တက်ခဲ့သည်။ တောစပ်တွင် ဟယ်လင် နှင့် သူငယ်ကလေးနှစ်ယောက်က သူ့ကို လက်ငွေ့ယမ်း ချွတ်ဆက်နေသည်ကို လေယာဉ်ပေါ်မှ မြင်ရသည်။ တောင်ကုန်းဘေးက သူတို့စခန်းကို လွန်ခဲ့ပြီး

နောက် အပြန်ကျယ်သည့် လွင်ကို ဖြတ်သည်။ သစ်တောအုပ်အုပ်ကိုလည်း မြင်ရသည်။ ချုံနွယ်တို့မှာ ပုပျပ်ကျန်ရစ်သည်။ မြေပြင်တွင် ပြားကပ်နေကြသည်။ အမဲလိုက်သည့် လမ်းကလေးများသည် တောင်ကိုကျော် တောကိုဖြတ်သည်။ စမ်းရေရှိရာ ရေအိုင်ရှိရာသို့ လမ်းကလေးများ ပြေးသွားကြသည်။ တချို့ ရေအိုင်များမှာ ခြောက်သွေ့နေပြီ။ ရေဟောင်းခန်းလျှင် ရေသစ်ထွက်လာလိမ့်မည်။ ဘယ်နေရာက ထွက်လာမှာလဲ။ သူမသိနိုင်ပြီ။ မြင်းကျားတစ်အုပ် ပြေးနေသည်။ ကျောကုန်းများမှာ ပြောင်လက်နေသည်။ အာဖရိကမျိုး ဒရယ်တစ်အုပ်သည် တောင်ကုန်းဘက်သို့ ပြေးတက်နေကြသည်။ သေသေချာချာ မသဲကွဲအမည်းစက်ကလေးများသာ မြင်ရသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ လက်ချောင်းကလေးများ လှုပ်ရှားနေသည်ဟု ထင်ရသည်။ လေယာဉ်အရိပ်က သူတို့ဆီရောက်လာသည့် အခါ လန့်ဖျပ်ပြီး ကစဉ့်ကလျား ပြေးကြရင်း အုပ်ကွဲသွားသည်။ တဖြည်းဖြည်း မှုန်ဝါးလာသည်။ လွင်ပြင်ကျယ်ကြီးမှာ ဝါထိန်နေသည်။ ရှေ့တည့်တည့်တွင်မူ ကွမ်ပတန်၏ တို့အင်္ကျီသား ကျောကုန်းကြီးနှင့် ညိုမည်းမည်း သတ္တလပ် ဦးထုပ်တို့ကို မြင်ရသည်။ ထို့နောက် တောင်ကုန်းကလေးများကို ကျော်ခဲ့သည်။ ဒရယ်အုပ်သည် သူတို့လေယာဉ်နောက်သို့ လိုက်လာသည်။ ခဏကြာလျှင် သစ်တောစိမ်းစိမ်းသည် ထူထပ်လာသည်။ ချက်ချင်းလိုပင် တောင်ကြီးများကို ကျော်တက်ရသည်။ တောင်စောင်းတွင် ဝါးတောများ ရှိသည်။ ဝါးတောနှင့် သစ်တောစိမ်းစိမ်းတို့ တစ်လှည့်စီ တစ်ထပ်စီ အမြင့်သို့ တက်လိုက်လာသည်။ နောက်ဆုံးတွင် တောင်ထိပ်ရောက်ပြီး ခဏမှာပင် ချိုင့်ဝှမ်းကြီးကို ဖြတ်ရသည်။ ပြီးတော့ တောင်စောင်းတို့ ပြေပြေလျှောဆင်းကာ နောက်ထပ် လွင်တစ်ခုကို တွေ့ရသည်။ လွင်မှာ ပူသည်။ ခရမ်းညိုရောင် ဖြစ်သည်။ အပူရှိန် ဟပ်သဖြင့် ကွမ်ပတန်သည် သူ့ကို ဘယ်လိုစီးလိုက်လာသည်ဟု စူးစမ်းရန် နောက်သို့ လှည့်ကြည့်သည်။ ရှေ့တွင်မူ ညိုမှိုင်းနေသော တောင်တန်းကြီးများက စောင့်နေသည်။

ထို့နောက် အရုရှာသို့ မသွားတော့ဘဲ လေယာဉ်သည် ဘယ်ဘက်သို့ ကွေ့ခဲ့သည်။ သူတို့လေယာဉ်မှာ ဓာတ်ဆီလုံလောက်သဖြင့် ဖြည့်စရာမလို။ အောက်ဘက်တွင် ပန်းရောင် တိမ်အုပ်တစ်အုပ် မြေပြင်ပေါ်တွင် လှုပ်ရှားပြေးသွားနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ နှင်းမုန်တိုင်းကျသည့်အခါ လွင့်ပျံနေသည့် နှင်းမုန်များနှင့် တူသည်ဟု ထင်သည်။ ဤသည်မှာ တောင်ပိုင်းက ရောက်လာသည့် ကျိုင်းကောင်အုပ်ပင် ဖြစ်သည်။ ထို့နောက် သူတို့သည် အထက်သို့ ခပ်မြင့်မြင့် တက်ကာ အရှေ့ဘက်ဆီသို့ သွားနေသည်ဟု ခင်မိသည်။ ပြီးတော့ မှောင်ကျသွားသည်။ မိုးသည်းထန်သည်။ ရေတံခွန်ကို ဖြတ်နေသလား ထင်ရ

သည်။ ထို့နောက် မိုးထဲမှ ထွက်လာသည်။ ကွမ်ပတန်က သူ့ကို လှည့်ကြည့်ပြီး ပြုံးရယ်ကာ ရှေ့ဆီသို့ လက်ညှိုးညွှန်လိုက်သည်။ တောက်ပနေသော နေခြည်တွင် ကမ္ဘာကြီးလောက် ကျယ်ပြန့်ပြီး ကြီးမားမြင့်မားသည့် လေးထောင့်စပ်စပ် ကီလီမန်ဂျရိုတောင်ထွတ်ကို မြင်ရသည်။ နေခြည်တွင် မယုံကြည်နိုင်လောက်အောင် ဖြူဖွေးဝင်းလက်နေသည်။ သူသိပြီ။ အဲဒီနေရာကို သူတို့ သွားနေတာပဲ။

ထိုခဏတွင် ညဉ့်မှောင်မိုက်၌ တောခွေးကျားတို့၏ ညည်းသံစာစာတို့ ချက်ချင်း ရပ်သွားသည်။ လူတစ်ယောက် ငိုကြွေးသည့် ထူးဆန်းသည့် အသံမျိုးကို သူတို့ အော်ဟစ်ကြသည်။ အမျိုးသမီးလည်း ထိုအသံကို ကြားသဖြင့် တုန်တုန်လှုပ်လှုပ် ဖြစ်သွားသည်။ အိပ်ရာကမူ မနိုး။ အိပ်မက်ထဲတွင် သူမသည် 'လောင်းကျွန်း' က အိမ်တွင် ရောက်နေသည်။ ထိုညမှာ သူ့သမီးပွဲထုတ်သည့် ည၏ အလျင်တစ်ည ဖြစ်နေသည်။ သမီး အဖေလည်း ဘယ်လိုက ဘယ်လို ရောက်လာသည် မသိ။ ရှိနေသည်။ သူ့အပြောအဆို အဆက်အဆံမှာ ရိုင်းစိုင့်ကြမ်းတမ်းသည်။ ထို့နောက် တောခွေးကျား၏ အသံမှာ မတရား ကျယ်လာသဖြင့် သူမလည်း အိပ်ရာမှ လန့်နိုးသည်။ ခဏမျှ သတိလက်လွတ် ဖြစ်သွားသည်။ သူမ ဘယ်အရပ် ရောက်နေသလဲ။ ထိတ်ခနဲ ဖြစ်လာသည်။ ပြီးလက်နှိပ်ဓာတ်မီးဖြင့် တစ်ဖက်ခုတင်ကို ထိုးကြည့်လိုက်သည်။ ညက ဟယ်၊ အိပ်ပျော်သွားလျှင် တဲထဲသို့ ခုတင်ပါ သယ်လာခဲ့သည်။ ခြင်ထောင်ထဲတွင် သူ့ကိုယ်လုံးကြီးကို မြင်ရသည်။ သို့သော်လည်း သူ့ခြေထောက်တစ်ဖက်မခြင်ထောင် ပြင်ဘက်သို့ ရောက်နေပြီး တွဲလောင်းကျနေသည်။ ပတ် ကီးမတူလည်း မရှိတော့။ အောက်သို့ ပြေကျနေပြီ။ သူမ မကြည့်ရဲ။

“မိုလို” အော်ခေါ်သည်။ “မိုလို၊ မိုလို”

ထို့နောက် “ဟယ်ရီ၊ ဟယ်ရီ” ဟု အော်ကာ သူ့ကို နှိုးသည်။ သူမ အသံသည် ကျယ်လာသည်။

“ဟယ်ရီ၊ အိုး . . . ဟယ်ရီရယ်”

ဘာသံမှ မကြားရ၊ မထူး။ ပြီးတော့ သူ့အသက်ရှူသံကိုလည်း မကြားရ။ တဲပြင်ဘက်တွင် သူမ လန့်နိုးစဉ်ကလို တောခွေးကျားသည် ထူးဆန်းသည့် အသံကို အော်မြည်နေသည်။

သူမ၏ နှလုံးခုန်သံကို သူ မကြားနိုင်တော့ပြီ။

မာရူးသရာ

(Ernest Hemingway ၏ THE SNOWS OF KILIMANJARO ကို ပြန်ဆိုသည်။)

* * *